

Akt.nr. 91

PRÆSIDENTEN FOR ØSTRE LANDSRET

Den 18. maj 2004
J.nr. 40A-3/2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.
19 MAJ 2004

Ved skrivelse af 13. januar 2004 (sagsnr. 2003-740-0247) har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om adgang til domstolene.

Landsretten har ved skrivelser af 9. februar 2004 udtalt sig om rådets forslag til en forenklet inkassoproces og har ved skrivelse af 22. april 2004 afgivet en supplerende udtalelse om autoriserede inkassovirksomheders adgang til at møde for andre i sager om betalingspåkrav og under udlægsforretninger, hvis der ikke skal foregå forhandling om en tvist.

Retsplejerådets øvrige forslag har været drøftet på to plenarmøder for landsrettens dommere. Drøftelsen er sket på grundlag af de tidligere drøftelser om Småsagsudvalgets betænkning nr. 1341/1997, der førte til landsrettens udtalelse af 12. december 1997 (Justitsministeriets sag nr. 1994-793/0009), af Retsplejerådets udtalelse af 26. februar 1998 om denne betænkning nr. 1341/1997 samt af den nu foreliggende betænkning nr. 1436/2004.

Jeg skal herefter udtale følgende:

Der var under drøftelsen enighed om, at retsmidlet mod domme afsagt efter de foreslåede regler om småsagsproces bør være anke, ikke kære. Landsretten er således enig med rådets mindretal af de grunde, der er anført af dette i betænkningen (side 460).

Landsretten kan ganske tiltræde flertallets side 448 tilkendegivne opfattelse, hvorefter private straffesager, jf. retsplejelovens § 88, som følge af disses særlige karakter bør være undtaget fra småsagsproces.

Således som sagen foreligger nu, finder landsretten ikke anledning til at fremkomme med yderligere bemærkninger om småsagsprocessen.

JUSTITSMINISTERIETS 19/S-07
Lovafdeling
2003 - 740 - 0247

Heller ikke betænkningens øvrige forslag, herunder forslagene vedrørende sagsomkostninger og betænkningens bemærkninger herom side 303 f, giver landsretten anledning til bemærkninger. Det er dog i tilknytning til udtalelserne om vigtigheden af, at afgørelser om sagsomkostninger nærmere begrundes, under landsrettens drøftelse blevet anført, at det er en forudsætning, at der fra parternes side senest ved domsforhandlingen foreligger behørig dokumentation for afholdte sagsomkostninger.

Domstolsstyrelsen modtager kopi af denne skrivelse.

Ziegler

Vestre Landsret
Præsidenten

Jmt. modt.
13 APR. 2004

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

J.nr. 40A-VL-3-04
Den 07-04-04

I et brev af 13. januar 2004 (Sagsnr. 2003-740-0247) har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene).

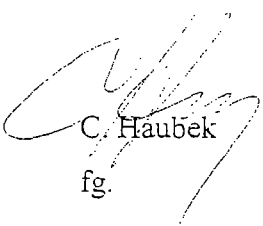
For så vidt angår den del af betænkningen, der vedrører Retsplejerådets forslag til en forenklet inkassoproces, skal jeg henvise til min udtalelse af 9. februar 2004.

For så vidt angår betænkningen i øvrigt skal jeg udtale følgende:

Spørgsmålet har været drøftet med landsrettens dommere på et plenarmøde den 2. april 2004, og jeg skal herefter meddele, at Vestre Landsret heller ikke har bemærkninger til Retsplejerådets betænkning i øvrigt.

En kopi af denne udtalelse er sendt til Domstolsstyrelsen.

Med venlig hilsen

C. Haubek
fg.

14/4-04
Justitsministeriets
Lovarbejdning

1A 2003-740-277

Jmt. Mdt.
27 APR. 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Præsidenten
Domhuset, Nytorv
1450 København K.
Tlf. 33 44 80 00
Fax 33 44 84 88
CVR 21 65 95 09

HWO10660/Sagsbeh. HWO
J.nr. 09.2004-4.3
Deres j.nr.

26. april 2004

Angående høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene. (Betænkning nr. 1436/2004).
J.nr. 2003-740-0247.

Ved skrivelse af 13. januar 2004 har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om ovennævnte. Byretten har ved skrivelse af 16. februar 2004 meddelt, at man ingen bemærkninger har til den del af betænkningen, der vedrører forslag til en forenklet incassoproces.

Københavns Byret kan nu oplyse, at man heller ikke har bemærkninger til de øvrige elementer i betænkningen.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

27/4.04

JUSTITSMINISTERIETS

Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

Jmt. modt.

13 MAJ 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Præsidenten
Badehusvej 17
9000 Aalborg
Tlf. 96 30 70 00
Fax. 96 30 70 08
CVR-nummer 21-65-95-09

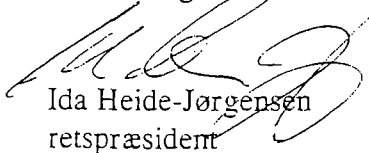
SHJ13314/Sagsbeh. SHJ
J.nr. 09.2004-1.27
Deres j.nr. 2003-740-0247

12. maj 2004

I brev af 13. januar 2004 har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene). Ved brev af 12. februar 2004 er bemærkninger til Retsplejerådets forslag til en forenklet inkassoprocess meddelt.

For så vidt angår betænkningen i øvrigt kan jeg på egne vegne og vegne Præsidenterne for retterne i Århus, Odense og Roskilde meddele, at vi er bekendt med Dommerforeningens høringssvar, som vi kan tilslutte os.

Med venlig hilsen

Ida Heide-Jørgensen
retspræsident

13/5-04

JUSTITSMINISTERIETS
Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

Jmt. Mdt.

72

4 MAJ 2004

Justitsministeriet
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Administrationskontoret
St. Kongensgade 1-3
1264 København K
Tlf. 70 10 33 22
Fax 70 10 44 55
post@domstolsstyrelsen.dk
CVR nr. 21-65-95-09
Jeres j.nr. 2003-740-0247
MBR10674/Sagsbeh. MBR
J.nr. 02.01.01.2004-5.22

3. maj 2004

Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

Justitsministeriet har ved brev af 13. januar 2004 anmodet Domstolsstyrelsen om bemærkninger til Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene).

Styrelsen er efterfølgende ved Justitsministeriets brev af 24. februar 2004 blevet bedt om at udarbejde materiale vedrørende de økonomiske konsekvenser af Retsplejerådets anbefalinger til brug for forberedelsen af lovforslag m.v. Denne henvendelse vil blive besvaret særskilt efter aftale med Budget- og Planlægningskontoret.

Domstolsstyrelsen afgav den 17. februar 2004 høringssvar om Retsplejerådets forslag til en forenklet inkassoprocess (betænkningens kapitel 10 samt de dele af lovudkastet i betænkningens kapitel 12, der vedrører betalingspåkrav).

Domstolsstyrelsen kan for så vidt angår den resterende del af betænkningen generelt tilslutte sig Retsplejerådets forslag med de nedenfor anførte bemærkninger.

Retsafgifter og sagsomkostninger (betænkningen, kapitel 6 og 7)

Forslagene om henholdsvis retsafgifter og sagsomkostninger vil hver især medføre en vis merbelastning af domstolene. Dette gælder navnlig forslagene om tilbagebetaling af retsafgift og om udførligt begrundede sagsomkostningsafgørelser. Det er ikke muligt at opgøre det nærmere omfang af denne merbelastning.

Retshjælp (betænkningen, kapitel 8)

Domstolsstyrelsen har ikke bemærkninger til Retsplejerådets forslag om

5/5-04
Justitsministeriets
Lovafdeling

2003-740-247

ændring af reglerne om retshjælp.

Fri proces og retshjælpsforsikring (betænkningen, kapitel 9)

Retsplejerådets forslag om ændrede regler på området for fri proces og retshjælpsforsikring har vidtrækkende økonomiske og administrative konsekvenser for navnlig Procesbevillingsnævnet.

Procesbevillingsnævnet

Procesbevillingsnævnet har ved brev af 1. april 2004 til Domstolsstyrelsen fremsat bemærkninger til betænkningen. Brevet med bilag er vedlagt dette høringssvar.

Det fremgår af Procesbevillingsnævnets brev, at Procesbevillingsnævnet tidligere overfor Justitsministeriet har udtalt, at et uafhængigt organ af denne karakter kan anses for egnet til at behandle klager vedrørende fri proces.

- Vederlæggelse af nævnsmedlemmer

Procesbevillingsnævnet har bemærket, at Retsplejerådets forslag ikke beskriver, om formandskabet for fri proces-afdelingen skal varetages af en enkelt person (med en suppleant), der i lighed med, hvad der gælder for Procesbevillingsnævnets formand, fritages for tjeneste i formandsperioden, eller om formandens opgaver forventes fordelt på en formand og en række næstformænd.

Domstolsstyrelsen finder det på den baggrund ikke muligt nøjagtigt at fastslå, hvad udgifterne til vederlæggelse af formanden i en ny afdeling i Procesbevillingsnævnet vil blive.

Domstolsstyrelsen finder imidlertid under de nedenfor angivne forudsætninger skønsmæssigt at kunne fastslå, at udgifterne til aflønning af formanden og de øvrige nævnsmedlemmer vil komme til at ligge i intervallet 1 - 1,2 mio. kr. årligt (i 1. april 2004-niveau).

Hvis formandskabet skal varetages af en formand, hvis hovedbeskæftigelse er i nævnet, og som derfor skal fritages for sin tjeneste i landsretten i formandsperioden, vil de samlede udgifter til vederlæggelsen af nævnsmedlemmerne efter Domstolsstyrelsens beregninger udgøre ca. 1,2 mio. kr. årligt. Domstolsstyrelsen har herved taget udgangspunkt i de nugældende takster for aflønning af Procesbevillingsnævnet og i en aktivitet på 40 årlige møder med behandling af 25 sager på hvert møde.

Hvis der derimod vælges en model, hvor formanden ikke har sin hovedbeskæftigelse i nævnet, bør formanden aflønnes særskilt for det arbejde, der er

forbundet med formandskabet.

Hvis formandskabet vil kræve dobbeltforbrug af timer pr. møde i forhold til de øvrige medlemmer, vil denne model - med udgangspunkt i de samme takster og med en honorering af formandens arbejde ved en anvendelse af kvotatimelønnen for lønramme 39 - efter Domstolsstyrelsens beregninger medføre samlede årlige udgifter til vederlæggelsen af nævnsmedlemmerne på ca. 1 mio. kr.

Domstolsstyrelsen finder det imidlertid nærliggende at overveje en model, hvor formandsskabet varetages af en formand og en eller flere næstformænd.

Med udgangspunktet i en forventning om ca. 40 nævnsmøder årligt vil et formandsskab, der varetages af en formand og en eller flere næstformænd formentlig være bedre foreneligt med varetagelsen af formandens og næstformændenes hovedstillinger. Varetages formandsskabet af eksempelvis en formand og to næstformænd vil mødehyppigheden for hver enkelt kunne reduceres til lidt over 1 møde månedligt.

En sådan model vil efter Domstolsstyrelsens beregninger ligeledes medføre samlede årlige udgifter på ca. 1 mio. kr.

- Procesbevillingsnævnets sekretariat

Procesbevillingsnævnet finder det under alle omstændigheder naturligt, at personale- og budgetansvar for det samlede nævn placeres hos den højesteretsdommer, der er formand for Procesbevillingsnævnet, således at formanden for fri proces-afdelingen ikke pålægges et selvstændigt ansvar for budget og personale i fri proces-afdelingen.

Procesbevillingsnævnets vurdering af de personalemæssige ressourcer, som Retsplejerådets forslag vil kræve, er, at nævnets sekretariat skal udvides med 2 specialkonsulenter, 7 fuldmægtige, 2 kontorfunktionærer og 1 studentermedhjælper.

Ifølge Domstolsstyrelsens beregninger vil de årlige lønomkostninger herved udgøre ca. 4 mio. kr. Der er ikke i beregningen taget stilling til eventuelle udgifter til omklassificeringer af stillingerne som sekretariatschef, vicesekretariatschef eller kontorfuldmægtig.

- Bygningsmæssige konsekvenser

Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsen og Erik Møllers Tegneste A/S har vurderet mulighederne for at etablere de nødvendige arbejdspladser til en ny afdeling inden for de eksisterende bygningsmæssige rammer.

Det er sandsynligt, at det vil være nødvendigt at inddrage den del (ca. 200 m²) af lejemålet, der er fremlejet til Domstolsstyrelsen, og som i dag benyttes af Københavns Byret. Opsigelse af fremlejeaftalen skal ske med 5 måneders varsel.

Domstolsstyrelsen vurderer, at ombygning, maling m.v. af eksisterende og nye lokaler vil medføre en etableringsudgift på mindst 1,5 mio. kr. Dertil kommer årligt 0,4 mio. kr. i husleje m.v. og flytte- og etableringsomkostninger for Københavns Byret på mindst 0,6 mio. kr.

- Øvrige økonomiske konsekvenser

Procesbevillingsnævnet vurderer, at en ny afdeling vil medføre behov for yderligere en stor kopimaskine og etablering af et nyt telefonsystem til en samlet udgift på mindst 0,3 mio. kr.

Domstolsstyrelsen vurderer derudover, at etablering af PC-arbejdspladser til det forøgede antal medarbejdere vil medføre udgifter på mindst 210.000 kr. Etableringsudgiften til inventar i øvrigt skønner styrelsen til ca. 130.000 kr.

De øvrige, årlige udgifter kan anslås til ca. 0,8 mio. kr.

- Samlede udgifter vedrørende Procesbevillingsnævnet

Som beskrevet vil Retsplejerådets forslag således medføre udgifter til etablering på ca. 2,74 mio. kr. Derudover vil forslaget medføre løbende udgifter på ca. 6,2 mio. kr. årligt, jf. vedlagte oversigt.

Domstolene

Retsplejerådet foreslår, at kompetencen til at meddele fri proces flyttes fra statsamtterne til domstolene i de sager, hvor der ikke er tale om en vurdering af udsigten til medhold, jf. lovudkastets § 327. Domstolenes afgørelser vil være omfattet af retsplejelovens sædvanlige appelregler, således at afgørelser træffes ved kendelse, der kan kæres.

Retsplejerådet foreslår endvidere bl.a.,

- at den økonomiske grænse for samlevende forhøjes, hvorved flere vil opfylde dette kriterie for fri proces,
- at der indføres en egenbetaling på 1.000 kr. af den beskikkede advokats vederlag, idet visse lavindkomstgrupper dog vil være undtaget fra dette krav, og
- at muligheden for efterfølgende at kræve statens udgifter til fri proces refunderet udvides, f.eks. hvis formueforholdene har ændret sig.

Forslaget vil utvivlsomt medføre, at domstolene vil skulle behandle et større antal ansøgningssager.

Det bemærkes, at domstolene ud over behandlingen af ansøgningerne om fri proces også vil skulle vejlede om betingelserne for fri proces og sørge for opkrævning af egenbetaling.

Samlet set er det meget vanskeligt at vurdere, i hvilket omfang domstolene vil blive belastet af det nye sagsområde, der er en følge af forslaget.

Småsagsprocessen (betænkningen, kapitel 11)

For så vidt angår forslaget til en særlig procesform til behandling af sager om krav på højst 50.000 kr., bemærker Retsplejerådet, at forslaget forudsætter, at der ved alle byretter etableres sekretariater, der kan varetage forberedelsen af disse sager, så behovet for advokatbistand og omkostningerne i disse sager kan reduceres væsentligt.

Retsplejerådet bemærker også, at det ikke er realistisk at forestille sig, at der ved de eksisterende byretter, hvoraf en del er små eller mindre, vil være mulighed for etablering af de nødvendige sekretariater. Det betyder, at forslaget til en særlig procesform til behandling af sager om krav på højst 50.000 kr. forudsætter, at der gennemføres en retskredsreform, som fører til væsentligt færre byretter end i dag.

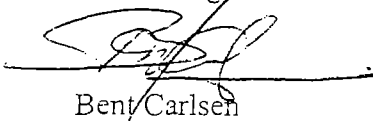
Domstolsstyrelsen kan tilslutte sig Retsplejerådets bemærkninger og anbefaler ligeledes, at forslaget om en småsagsproces afventer en retskredsreform.

En gennemførelse af småsagsprocessen vil i øvrigt under alle omstændigheder medføre en ganske betydelig merbelastning i forhold til den nuværende sagsbehandling, der finder sted ved domstolene. Ifølge forslaget vil en række nye, selvstændige opgaver således blive pålagt domstolene.

Domstolsstyrelsen har ikke fundet anledning til på nuværende tidspunkt at skønne over merudgiften ved en gennemførelse af dette forslag.

For så vidt angår de øvrige forslag, der ifølge det ovenfor anførte skønnes at medføre en merbelastning, hvis omfang ikke kan fastslås på nuværende tidspunkt, forbeholder styrelsen sig at vende tilbage ved de kommende års forhandlinger om rammerne for finansloven.

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

J. nr. 2001-17-0001

Den

9 APR. 2004

+ bilag

Domstolsstyrelsen
St. Kongensgade 1-3
1264 København K

DOMSTOLSSTYRELSEN
Møder

- 2 APR. 2004

Justitsministeriet har ved brev af 13. januar 2004 anmodet om Procesbevillingsnævnets bemærkninger til Retsplejerådets betænkning nr. 1436 om reform af den civile retspleje III.

Procesbevillingsnævnet har med Domstolsstyrelsen aftalt, at nævnets bemærkninger til betænkningen sendes gennem Domstolsstyrelsen.

Af betænkningens kapitel 9 om fri proces og retshjælpsforsikring fremgår, at et flertal af Retsplejerådets medlemmer foreslår, at afgørelser om fri proces i en række sager skal træffes af Civilretsdirektoratet med klageadgang til Procesbevillingsnævnet. Civilretsdirektoratet vil således skulle træffe afgørelse om fri proces såvel i appelsager som i 1. instans sager. Det vil fortsat være en betingelse for at meddele fri proces, at der er rimelig grund til at føre proces, eller at særlige grunde taler derfor.

En skitse til denne ordning blev drøftet på Procesbevillingsnævnets plenarmøde i november 2003.

Ved brev af 21. november 2003 til Justitsministeriet udtalte Procesbevillingsnævnet herefter bl.a., at man på baggrund af erfaringerne med arbejdet i Procesbevillingsnævnet fandt, at et uafhængigt organ af denne karakter kunne anses for egnet til at behandle klager vedrørende fri proces. Procesbevillingsnævnet kunne endvidere tiltræde, at der kunne opnås visse besparelser ved at henlægge opgaven til Procesbevillingsnævnet og dets sekretariat frem for at etablere et nyt nævn med eget sekretariat. Kopi af Procesbevillingsnævnets brev vedlægges.

Supplerende bemærkes, at det ikke af Retsplejerådets forslag fremgår, om formandskabet for fri proces-afdelingen skal varetages af en enkelt person (med en suppleant), der i lighed med, hvad der gælder for Procesbevillingsnævnets formand, fritages for tjeneste i formands-

perioden, eller om formandens opgaver forventes fordelt på en formand og en række næstformænd.

Procesbevillingsnævnet finder det under alle omstændigheder naturligt, at personale- og budgetansvar for det samlede nævn placeres hos den højesteretsdommer, der er formand for Procesbevillingsnævnet, således at formanden for fri proces-afdelingen ikke pålægges et selvstændigt ansvar for budget og personale i fri proces-afdelingen.

Procesbevillingsnævnet har ikke herudover bemærkninger til indholdet af den klageordning, som Retsplejerådet foreslår.

Om de økonomiske konsekvenser af den foreslåede ordning skal Procesbevillingsnævnet bemærke følgende:

Sekretariatet

Nævnets sekretariat består i øjeblikket af en sekretariatschef (lønramme 37) en vicesekretariatschef (lønramme 35 med åremålstillæg), 7 fuldmægtige, heraf to på 32 ½ time, en kontorfuldmægtig (lønramme 27), en kontorassistent og en studentermedhjælper.

Nævnet modtager årligt 1.300 - 1.400 ansøgninger. 150 - 200 sager afgøres uden nævnsbehandling (tilbagekaldes, videresendes til anden myndighed, afvises pga. manglende kompetence mv.) Ca. 1.200 sager giver således anledning til en egentlig sagsbehandling i nævnet. Hertil kommer en række genoptagelsesansøgninger.

Af de sager, der giver anledning til sagsbehandling, afgøres ca. 100-150 af formanden i henhold til bemyndigelse. Formandsbemyndigelsen vedrører primært afgørelser om sagsomkostninger under 10.000 kr. truffet af byretterne og ansøgninger om tilladelse til anke til Højesteret af skyldsspørgsmålet i straffesager. Endvidere afgøres genoptagelsesbegæringer normalt af formanden.

Til brug for nævnsbehandlingen udarbejder sekretariatet for hver enkelt sag et notat. Notatet indeholder oplysninger om formalia, en sagsfremstilling, retlige overvejelser og en indstilling om sagens afgørelse.

Notatet udarbejdes af en fuldmægtig på grundlag af ansøgningen, en eventuel udtalelse fra modparten og akterne fra den forudgående domstolsbehandling. Notatet gennemgås af enten sekretariatschefen eller vicesekretariatschefen, inden det sendes til nævnet sammen med sagens bilag. I formandssager udarbejdes som udgangspunkt et notat efter samme model som det, der udarbejdes i sager, der behandles på nævnsmøder.

Hver fuldmægtig behandler ca. 4 sager pr. nævnsmøde. Der afholdes ca. 40 nævnsmøder årligt. Den årlige produktion for en fuldmægtig er derfor ca. 160 sager, hvortil kommer et antal formandssager, herunder genoptagelsesbegæring.

Procesbevillingsnævnet havde i oktober kvartal 2003 en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på ca. 14 uger. Det er Procesbevillingsnævnets målsætning, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid ikke bør overstige 8 uger. Skal det mål nås, er det nævnets opfattelse, at det er nødvendigt, at antallet af fuldmægtige øges til 8.

Retsplejerådets forslag bygger på en forventning om, at Civilretsdirektoratet vil skulle behandle under 5.000 ansøgninger om fri proces årligt, og at højst 1.000 sager årligt vil blive indbragt for Procesbevillingsnævnet.

Retsplejerådet forventer, at forholdsvis flere sager vil være egnede til formandsafgørelser, da sagerne er mere ensartede end procesbevillings-sagerne. Bortset herfra vil fri proces-sagerne efter Retsplejerådets opfattelse skulle behandles på samme måde som nævnets øvrige sager.

Procesbevillingsnævnet har på den baggrund lagt til grund, at nævnet vil modtage ca. 1.000 sager til realitetsbehandling. Herudover må det formentlig antages, at nævnet - i lighed med hvad der gør sig gældende i dag - vil modtage en række henvendelser, der kan afgøres uden nævnsbehandling, men som vil kræve sagsbehandling i sekretariatet. Desuden må det antages, at nævnet vil modtage en række genoptagelsesbegæring.

Til brug for nævnets behandling af sager om fri proces må det forventes, at der i lighed med den fremgangsmåde, der anvendes i dag, skal udarbejdes et notat, der udover oplysninger om formalia skal indeholde en sagsfremstilling, retlige overvejelser og en indstilling til nævnet.

For at sikre ensartethed i indstillingerne og en tilstrækkelig høj kvalitet, er det nødvendigt, at notaterne gennemgås af en overreferent, inden de sendes til nævnet. Det bemærkes herved, at det er en afgørende forudsætning for, at nævnet kan behandle det nødvendige antal sager pr. gang, at notaterne har en tilstrækkelig høj kvalitet. Overreferentens rolle vil desuden, hvis formandens opgaver fordeles på flere personer, være af særlig vigtighed på fri proces området.

Civilretsdirektoratet har telefonisk oplyst, at direktoratets afgørelser efter den skitserede ordning - i lighed med hvad der gælder nu - må forventes at være ganske kortfattede. Civilretsdirektoratets afgørelser vil således ikke indeholde en egentlig sagsfremstilling, og begrundelsen vil være kortfattet. Civilretsdirektoratet skønner desuden, at 1/3 af sagerne vil vedrøre fri proces i appelsager, mens 2/3 af sagerne vil vedrøre fri proces i 1. instanssager.

På den baggrund må det antages, at udarbejdelsen af notatet til nævnet vil blive ganske ressourcekrævende. I hovedparten af sagerne vil fuldmægtigen således ved udarbejdelsen af sagsfremstillingen være nødt til selv at fastlægge faktum, og en mere aktiv rolle ved sagens oplysning kan komme på tale. De retlige overvejelser må tage udgangspunkt i parternes foreløbige overvejelser om sagen. En sikker vurdering af sagens retlige problemer vil derfor kunne kræve en betydelig arbejdsindsats. Det bemærkes i den forbindelse, at andelen af ansøgere, der ikke er repræsenteret af advokat, formentlig vil være væsentlig større end ved ansøgninger om procesbevilling. Endelig vil der formentlig i hovedparten af sagerne skulle tages stilling såvel til, om der er rimelig grund til at føre proces, som til, om der foreligger særlige grunde.

Det bemærkes i øvrigt, at man med den foreslåede ordning har lagt op til, at "standardsagerne" behandles efter andre regler. Det er således tanken, at retterne i en række sagstyper som udgangspunkt meddeler fri proces, når blot de økonomiske betingelser er opfyldt, jf. herved Retsplejerådets betænkning side 339 f. Det må derfor antages, at de sager, som tænkes behandlet af Civilretsdirektoratet med klageadgang til Procesbevillingsnævnet, er de sager, hvor det er vanskeligt at fastlægge generelle retningslinier for, om fri proces skal meddeles.

På den baggrund er det Procesbevillingsnævnets opfattelse, at Retsplejerådets antagelse om, at forholdsvis flere sager på fri proces-området vil være egnede til formandsafgørelser, næppe holder stik.

Procesbevillingsnævnet skønner på den baggrund, at de ressourcer, der skal afsættes til behandlingen af sager om fri proces, ikke adskiller sig væsentligt fra de ressourcer, der anvendes ved behandlingen af sager om procesbevilling. Under hensyn til at sagsantallet skønnes at være lidt lavere på fri proces området, er det Procesbevillingsnævnets opfattelse, at det vil kræve 7 fuldmægtige at behandle 1.000 sager om fri proces, og at opgaven som overreferenter vil kunne varetages af 2 specialkonsulenter. Det bemærkes herved, at specialkonsulenterne også vil være nødvendige til aflastning af sekretariatschefen og vicesekretariatschefen, hvis administrative opgaver må antages at øges i betydeligt omfang ved den foreslåede udvidelse.

Særligt for så vidt angår sekretariatschefen og vicesekretariatschefen bemærkes, at de øgede arbejdsopgaver og det deraf følgende ansvar bør give anledning til overvejelser om den fremtidige klassificering af disse stillinger.

Om antallet af kontorfunktionærer bemærkes, at der indtil 2002 var tre fuldtidsansatte kontorfunktionærer i nævnet. På grund af besparelser var det imidlertid nødvendigt at reducere antallet, således at der i dag er 2 fuldtidsansatte kontorfunktionærer og en studentermedhjælper med ca. 10 timer ugentligt til varetagelse af et uændret antal opgaver. Det indebærer, at der på kontorfunktionær-siden er en underkapacitet af betydeligt omfang.

Det antal sager, som fri procesordningen skønnes at ville føre med sig, indebærer næsten en fordobling af nævnets sagsantal, og det er derfor Procesbevillingsnævnets opfattelse, at det alene til varetagelse af de nye opgaver som minimum vil være nødvendigt med yderligere 2 kontorfunktionærer og en studentermedhjælper. De øgede ledelsesmæssige opgaver, som dette vil medføre for kontorfuldmægtigen, bør samtidig give anledning til overvejelser om en omklassificering af stillingen

Vederlæggelse af nævnsmedlemmer

Procesbevillingsnævnet består af 5 medlemmer, en højesteretsdommer (formand), en landsdommer, en byretsdommer, en advokat og en universitetslærer i retsvidenskab. Formanden

er, mens denne fungerer som formand, fritaget for tjeneste i Højesteret, men aflønnes fortsat af Højesteret. Udgiften til vederlæggelse af formanden belaster således ikke Procesbevillingsnævnets bevilling.

De øvrige medlemmer aflønnes pr. sag efter takster, der er aftalt med de respektive organisationer. Der vedlægges til orientering kopi af de hidtil gældende aftaler.

Retsplejerådet foreslår, at det nævn, der skal behandle ansøgninger om fri proces, skal bestå af en landsdommer, en byretsdommer og en advokat.

Aflønnes byretsdommeren og advokaten efter de takster, der gælder for Procesbevillingsnævnet, vil byretsdommeren for et nævnsmøde, hvori der behandles 25 sager, skulle honoreres med ca. 5.000 kr. mens advokaten for et tilsvarende møde skal honoreres med ca. 8.000 kr.

For landsdommeren vil honoreringen afhænge af, om denne - i lighed med formanden for Procesbevillingsnævnet - fritages for tjeneste, eller om denne honoreres på grundlag af antallet af behandlede sager.

Honoreres landsdommeren på grundlag af antallet af behandlede sager, vil denne på grundlag af de eksisterende takster i lighed med byretsdommeren skulle honoreres med ca. 5.000 kr. for et nævnsmøde, hvori der behandles 25 sager. Der er imidlertid ikke ved fastsættelsen af denne takst taget højde for det merarbejde og det ansvar, der er forbundet med opgaven som formand, og det vil derfor være nødvendigt med fastsættelse af en særlig takst for denne funktion.

Forudsættes det, at der skal behandles 1.000 sager årligt fordelt på 40 nævnsmøder, vil det med deltagelse af tre medlemmer og med anvendelse af de nugældende takster betyde en udgift på 720.000 kr.

Hertil kommer udgifterne til evt. rejsegodtgørelse. Udgiften hertil er medtaget nedenfor under "Øvrige driftsudgifter".

Lejemålet

Procesbevillingsnævnet har i dag til huse i lejemålet Rådhuspladsen 45-47, 4. sal. Lejemålet har et bruttoareal på 1.118,4 m². Heraf er 200 m² fremlejet til Domstolsstyrelsen og benyt-

tes af Københavns Byret. Huslejen for 2004 udgør ca. 1.700.000 kr. eksklusiv moms. Heraf betaler Københavns Byret ca. 300.000 kr. Lejemålet er fra Procesbevillingsnævnets side uopsigeligt frem til 1. juni 2006. Aftalen om fremleje kan af Procesbevillingsnævnet tidligst opsiges til fraflytning den 1. august 2004.

Procesbevillingsnævnets del af lejemålet er indrettet med enkeltmandskontorer til formand, sekretariatschef, vicesekretariatschef og fuldmægtige. Kontorfunktionærerne sidder i et fælleskontor.

Erik Møllers Tegnestue AS er af Domstolsstyrelsen anmodet om at vurdere, om det er muligt for et sekretariat bestående af 1 formand (evt. 2), 1 sekretariatschef, 1 vicesekretariatschef, 2 specialkonsulenter, 14-15 fuldmægtige og 4-5 kontorfunktionærer at forblive i de nuværende lokaler, evt. med inddragelse af den del af lejemålet, der er fremlejet til Domstolsstyrelsen. Erik Møllers Tegnestue AS er desuden anmodet om anslå udgiften til en ombygning.

Procesbevillingsnævnet har fra Erik Møllers Tegnestue AS modtaget en skitse til, hvorledes det nuværende lejemål - uden inddragelse af den del, der er fremlejet - kan indrettes. Kopi af skitsen vedlægges.

Skitsen viser, hvorledes der kan skaffes plads til 1 formand, 4 sektionsledere, 14 fuldmægtige og 4 kontorfunktionærer. Skitsen indebærer, at nævnets bibliotek inddrages til fuldmægtigkontorer, og at sekretariatschef og vicesekretariatschef anbringes på fuldmægtigkontorer. Desuden indebærer skitsen, at 5 fuldmægtigkontorer er dobbeltkontorer.

Der er således på skitsen ikke afsat plads til nævnets bibliotek, ekstra kopi- og printerfaciliteter, yderligere arkivplads, kontor til formanden for fri proces-afdelingen eller til en 8. fuldmægtig til behandling af sager om procesbevilling. Der er desuden ikke plads til udvidelse af antallet af fuldmægtige, såfremt det viser sig, at skønnet over antallet af sager på fri proces-området er forkert. Særligt om placeringen af sekretariatschef og vicesekretariatschefen bemærkes, at der på disses kontorer ikke vil være plads til mødeborde, ligesom placeringen ikke afspejler sekretariatschefens og vicesekretariatschefens organisatoriske placering.

Procesbevillingsnævnet finder det meget væsentligt, at de fysiske rammer ikke forringes i en sådan grad, at det påvirker arbejdsindsatsen og stedets renommé som en attraktiv arbejdsplads. Procesbevillingsnævnet lægger således betydelig vægt på, at hver fuldmægtig som udgangspunkt fortsat har sit eget kontor, således at dobbeltkontorer kun bør komme på tale rent undtagelsesvist og kun for unge fuldmægtige under oplæring. Procesbevillingsnævnet

lægger derfor til grund, at det vil være nødvendigt at inddrage den del af lejemålet, der er fremlejet til Domstolsstyrelsen. Det vil formentlig indebære mulighed for at indrette yderligere 4-5 kontorer samt give arkivplads. Procesbevillingsnævnet har anmodet Erik Møllers Tegnestue AS om at udarbejde et forslag hertil samt på den baggrund anslå udgifterne til en ombygning af lejemålet. Et overslag over udgifterne hertil forventes at foreligge midt i april.

Såfremt en flytning måtte være nødvendig, finder Procesbevillingsnævnet det af hensyn til formandens tilknytning til Højesteret væsentligt, at et nyt lejemål har den samme centrale beliggenhed i forhold til Højesteret som det nuværende lejemål og det tidligere lejemål, der var beliggende på adressen Frederiksholms Kanal. En central beliggenhed i forhold til Københavns Hovedbanegård er desuden af væsentlig betydning af hensyn til de medlemmer, der kommer udenbys fra.

Øvrige etableringsudgifter:

Til dækning af sekretariatets kopieringsbehov må der antages at være behov for yderligere en stor kopimaskine. Udgiften til anskaffelse heraf anslås at være knap 200.000 kr.

Endvidere må der påregnes udgifter til etablering af et nyt telefonsystem. Udgiften hertil anslås skønsmæssigt til 100.000 kr.

Procesbevillingsnævnet har anmodet Domstolsstyrelsens EDB-kontor om at vurdere, hvor stor udgiften til etablering af EDB-arbejdspladser til det skønnede antal medarbejdere må antages at blive. EDB-kontoret vil herved tage udgangspunkt i en udvidelse af det eksisterende materiel. EDB-kontoret har dog samtidig peget på, at det - afhængigt af, hvornår ordningen træder i kraft - kan være mindre hensigtsmæssigt at tage udgangspunkt i det eksisterende materiel, som i løbet af en kortere årrække må antages at stå over for en udskiftning.

Øvrige driftsudgifter

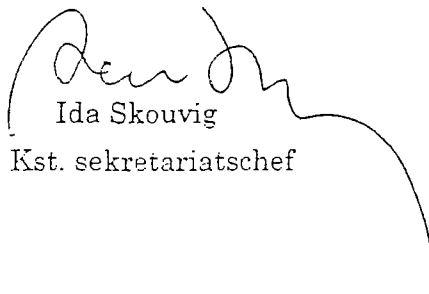
Procesbevillingsnævnets bevilling for 2004 til øvrig drift er, når udgiften til husleje er fratrukket, ca. 1.200.000 kr. En væsentlig del af de udgifter, der indgår i "øvrig drift", må forventes fordoblet ved den foreslåede udvidelse. Procesbevillingsnævnet finder det ikke muligt at skønne nærmere over udgiftens størrelse, men finder alene anledning til at bemærke, at der med bevillingen for 2004 pt. budgetteres med et underskud på øvrig drift på ca. 80.000

kr. Der er i budgettet ikke sat penge af til ekstraordinære udgifter, og underskuddet kan derfor tænkeligt blive større forudsat et uændret antal medarbejdere i sekretariatet.

Afsluttende bemærkes, at det vil være af stor betydning for en smidig gennemførelse af den foreslåede ordning, at Procesbevillingsnævnet nogle måneder forud for ordningens ikrafttræden tilføres ressourcer, der gør det muligt at tilrettelægge arbejdet med fri proces-sagerne. Procesbevillingsnævnet vil således med den nuværende bemanding ikke kunne afse ressourcer dertil.

På Procesbevillingsnævnets vegne

Lene Bagter Kristensen
Formand

Ida Skouvig
Kst. sekretariatschef

KOPI
Plenarmøde

J. nr. 1998-20-0018
Den 21 NOV. 2003

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K
FAX 33 95 14 93

Procesbevillingsnævnet har fra sekretæren for Retsplejerådet modtaget et foreløbigt udkast til et kapitel om fri proces og retshjælpsforsikring til Retsplejerådets kommende betænkning.

I udkastet skitseres en ordning, der indebærer, at afgørelser om fri proces i en række sager skal træffes af Civilretsdirektoratet med klageadgang til Procesbevillingsnævnet.

Skitsen har været drøftet på et plenarmøde i Procesbevillingsnævnet. Nævnet skal herefter udtale:

Procesbevillingsnævnet finder på baggrund af erfaringer med arbejdet i Procesbevillingsnævnet, at et uafhængigt organ af denne karakter kan anses for egnet til at behandle klagesager vedrørende fri proces.

Procesbevillingsnævnet kan endvidere tiltræde, at der opnås visse besparelser ved at henlægge opgaven til Procesbevillingsnævnet og dets sekretariat frem for at etablere et nyt navn med eget sekretariat.

Nævnet finder imidlertid anledning til at pege på, at det skønnede sagstal - ca. 1.000 sager årligt, vil medføre en fordobling af nævnets sagsmængde. Det vil bl.a. medføre meromkostninger til etablering i nye lokaler.

Nævnet vil endvidere pege på, at ordningen kan give anledning til at overveje habilitetsproblemer.

Afgørelsen af, om der skal meddeles fri proces, træffes i almindelighed ud fra en vurdering af ansøgerens udsigt til at vinde sagen. I de situationer, hvor medlemmer af Procesbevillingsnævnet har taget stilling til, om der skal meddeles fri proces, kan det gøres gældende, at disse medlemmer vil være inhabile til senere at tage stilling til en eventuel ansøgning om appeltilladelse i samme sag. En særskilt pulje af medlemmer, der beskikkes alene med henblik på at træffe afgørelse i fri proces sager, vil sikre, at der ikke opstår problemer i forhold til medlemmernes habilitet. Det må således efter nævnets opfattelse være nødvendigt, at der etableres en særskilt afdeling med egne suppleanter.

Tilsvarende habilitetsbetragtninger vil imidlertid også kunne gøres gældende i forhold til sekretariatet. Med en struktur som den nuværende, hvor en fuldmægtig udarbejder en indstilling om afgørelse, der godkendes af sekretariatschefen/vicesekretariatschefen, inden den forelægges for nævnet, vil der således kunne rejses tvivl om sekretariatets habilitet ved en senere behandling af en ansøgning om appeltilladelse i en sag, hvor nævnet tidligere har meddelt fri proces.

Skal det samme sekretariat yde bistand i begge typer af sager, forudsættes det derfor, at det ikke anses for en inhabilitetsgrund ved behandlingen af en ansøgning om appeltilladelse, at sekretariatet tidligere har behandlet en ansøgning om fri proces i samme sag.

Finder Retsplejerrådet, at behandlingen af fri proces sager skal forberedes i et særskilt sekretariat, vil besparelsen ved sammenlægning blive beskeden.

På Procesbevillingsnævnets vegne

Asbjørn Jensen
formand

KOPI

A F T A L E

nellem Justitsministeriet og Den Danske Dommerforening om særligt vederlag til dommere i Procesbevillingsnævnet.

I medfør af § 45, stk. 2, i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken, jf. lovekendtgørelse nr. 572 af 5. august 1991, aftales følgende:

§ 1. Der ydes den dommer, der varetager hvervet som stedfortræder for formanden for Procesbevillingsnævnet, et vederlag på 261,25 kr. (oktober 1984-niveau) i grundbeløb pr. arbejdstime.

§ 2. Der ydes lands- og byretsdommere, der varetager hvervet som medlem af Procesbevillingsnævnet, og de pågældendes stedfortrædere, et vederlag på 3800,00 kr. i grundbeløb (oktober 1984-niveau) for deltagelse i et hel-dagsmøde og forberedelse til et sådant møde.

Stk. 2. For deltagelse i et halvdagsmøde og forberedelse hertil ydes der de i stk. 1 nævnte dommere et vederlag på 1900,00 kr. i grundbeløb (oktober 1984-niveau). Såfremt der ved et halvdagsmøde behandles mere end henholdsvis 16, 20 og 24 sager, forhøjes det nævnte grundbeløb til henholdsvis 2350,00 kr., 2850,00 kr. og 3300,00 kr. (oktober 1984-niveau). I det omfang der ved et halvdagsmøde behandles mere end 28 sager, forhøjes vederlaget med 400,00 kr. (oktober 1984-niveau) for hvert påbegyndt antal af 4 sager. Såfremt aflønningen efter 3. pkt. kommer til at overstige beløbet for heldagsmøder i stk. 1, sker vederlæggelsen desuagtet efter 3. pkt.

Stk. 3. Såfremt en sag afgøres af nævnet ved skriftlig behandling, ydes der de i stk. 1 nævnte dommere et vederlag på 234,79 kr. i grundbeløb pr. arbejdstime (oktober 1984-niveau).

Stk. 4. Såfremt en eller flere af de i stk. 1 nævnte dommere alene deltager i en del af et møde i nævnet, ydes der disse dommere et vederlag på 234,79 kr. i grundbeløb pr. arbejdstime (oktober 1984-niveau).

§ 3. De i §§ 1 og 2 anførte grundbeløb procentreguleres efter lønjusteringsaftalens regler.

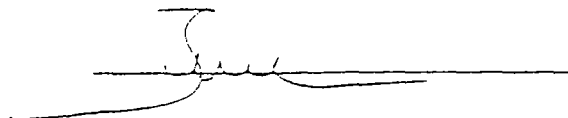
§ 4. Aftalen er gældende fra den 1. januar 1998 og indtil videre, men kan af hver af aftaleparterne begæres taget op til revision med virkning fra begyndelsen af det kvartal, der følger efter udløbet af en periode på 3 måneder efter begæringens fremsættelse.

Den Danske Dommerforening

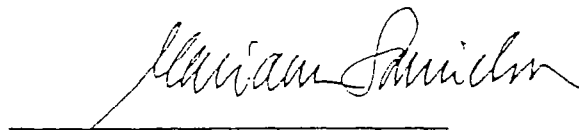
Justitsministeriet

P.M.V.

E.B.

Jes Schiøler
dommer

Marianne Samuelsson

10 JULI 1998

JUSTITSMINISTERIET

Administrationsafdelingen
Budget- og planlægningskontoret
SLOTSHOLMSGADE 10
1216 KØBENHAVN K.
33 92 33 40 TELEFAX 33 93 35 10

HLS02692
J. nr. 1996-290-0009

Den - 1 FEB. 1999

Til Procesbevillingsnævnet
og Advokatrådet

Cirkulæreskrivelse om vederlæggelse af advokatmedlemmet af Procesbevillingsnævnet og suppleanter herfor.

I medfør af § 9 i Finansministeriets cirkulære af 2. november 1998 om særskilt vederlag m.v., fastsætter Justitsministeriet følgende:

1. Vederlæggelse af advokatmedlemmet og suppleanter herfor.

1.1. Advokater, der varetager hvervet som medlem af Procesbevillingsnævnet, vederlægges med et grundbeløb på 500 kr. pr. arbejdstime (oktober 1997-niveau), jf. cirkulærets § 12, stk. 1, og 2. Grundbeløbet procentreguleres på samme måde som særlige tillæg til tjenestemand og udgør aktuelt 516,52 kr.

1.2. Med hjemmel i cirkulærets § 13, stk. 2, fastsættes betalingen for deltagelse i møderne på grundlag af det timeforbrug, der skønnes at medgå til at varetage hvervet, herunder forberedelsestid.

Heldagsmøde incl. forberedelse:	8.100 kr.
Halvdagsmøde incl. forberedelse:	4.050 kr.
Halvdagsmøde med mere end 15 sager:	5.000 kr.
Halvdagsmøde med mere end 20 sager:	6.050 kr.
Halvdagsmøde med mere end 24 sager:	7.000 kr.
Halvdagsmøde med mere en 28 sager:	7.900 kr.

Forhøjelse for hvert påbegyndt
antal af 4 sager mere end 32 sager:

850 kr.

Alle beløb er angivet i oktober 1997-niveau. Beløbene procentre-
guleres på samme måde som særlige tillæg til tjenestemand.

1.2. For skriftlig behandling ydes et vederlag på 500 kr. pr. ar-
bejdstime (grundbeløb oktober 1997-niveau), hvilket svarer til
516,52 kr. aktuelt.

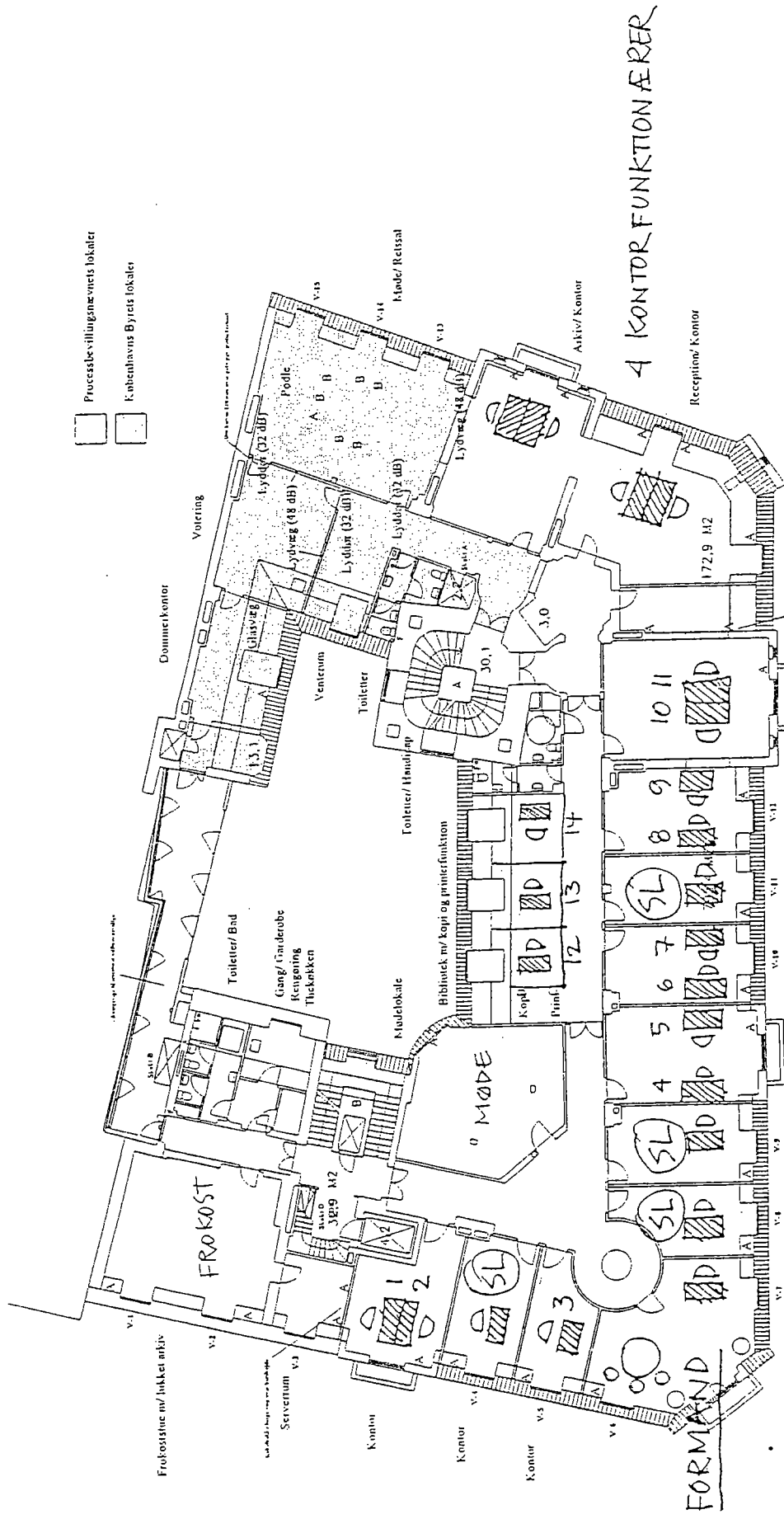
2. Ikrafttræden.

De ændrede honorartakster har virkning fra den 1. december 1998.

=
Karoline Prien Kjeldsen

- Processerings-/villingsmønsters lokaler
- Københavns Byråds lokaler

4 KONTOR FUNKTIONÆRER

4. SALS INDRETNINGSPLAN I MAJ 1:100

A. Arbejdsmønstre
 B. 2-10-10
 C. 6-6-1-10-10-10
 210 - Temperaturpunkt ved temperaturregler alle lokaler

Formandskontor Kontor Kontor Vicesekretariatsbetj. Kontor Kontor Sekretariatschef Kopi/Print

Agallo
 Ballusp. LP
 :Skulur. LP

Væger (fHm)
 Høje
 H11 Glæderedd

PH Charlottenburg
 .Vind
 Klirreman

ÆNDRING AF VINDUER V.1 TIL V.15

UDG DATO REV SIGI KS GOOK

KØBENHAVNS BYRET

SAG RÅDHJULP/ADSEH 45
 EMNE 4. SAL

DISPOSITIONSSKITSE

MAJ 1.200 DATO 18.01.2002 SIGI RD KS GOOK TEGNING 413(69)3.03 UDG

ERIK HOLLERS TEGHESTUE AS ARKITEKTER MAA
 KGL. BYGNINGSINSPEKTOR JENS FINESTAD
 INDIAVEJ 1 5OR FRIHAYN 2100 KØBENHAVN Ø

TLF 36 43 98 0
 FAX 36 43 87 9

Procesbevillingsnævnet

	Etablering	Løbende drift	I alt
Løn		4.000.000	4.000.000
Vederlag (model 3)		1.000.000	1.000.000
Øvrig drift			
- kontorhoid (overhead)		800.000	800.000
- inventar	130.000		130.000
- kontormaskiner	300.000		300.000
- edb	210.000		210.000
I alt	640.000	5.800.000	6.440.000
bygninger	1.500.000	400.000	1.900.000
-flytteomkostninger m.v.	600.000		
Samlede udgifter	2.740.000	6.200.000	8.940.000

Jmt. Mdt.
28 APR. 2004

Retten i Korsør
Kriminalretten
Kirkepladsen 14,
4220 Korsør
Tlf. 58 36 09 99
Fax 58 36 09 98

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

26. april 2004

J.nr. 11/2004

Deres j.nr. 2004-740-0272

I et brev af 11. marts 2004 har Justitsministeriet iværksat en høring om Retsplejerådets betænkning 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene).

Dommerforeningen har allerede afgivet høringssvar om den del af betænkningen, der vedrører rådets forslag til en forenklet inkassoproces.

Om betænkningen i øvrigt skal foreningen udtale:

Betænkningen vedrører særdeles centrale spørgsmål for domstolene: Retsafgifter, sagsomkostninger, retshjælp, fri proces og rådets overvejelser omkring en småsagsproces.

Dommerforeningen har været repræsenteret i Retsplejerådet og har haft lejlighed til løbende at følge rådets arbejde. Foreningen har ingen bemærkninger til rådets forslag og støtter deres gennemførelse. I de relativt få tilfælde, hvor der ikke har været enighed i rådet, kan foreningen tilslutte sig flertallets forslag. Dette gælder således også spørgsmålet om appel af afgørelser, der er truffet som led i den foreslåede småsagsproces.

Dommerforeningen er enig med rådet i, at de foreslåede regler om en småsagsproces ikke kan gennemføres med den nuværende domstolsstruktur, men må afvente en strukturreform. I forbindelse med denne bør de økonomiske konsekvenser af den foreslåede småsagsproces derfor overvejes nærmere. Rådets forslag til ændring af retsafgiftsloven er ikke på samme måde knyttet til en forudsætning om en strukturreform eller til forudsætninger om gennemførelse af andre af rådets forslag. Foreningen kan helt tilslutte sig den kritik af de gældende regler, som betænkningen rejser, og skal derfor henstille, at i al fald rådets forslag til ændring af retsafgiftsloven snarest søges gennemført.

Som det fremgår af bilag 8 til betænkningen er der stor usikkerhed knyttet til de økonomiske og administrative konsekvenser til rådets forslag. Det må vel forventes, at nogle af de meromkostninger eller mindre indtægter,

JUSTITSMINISTERIETS

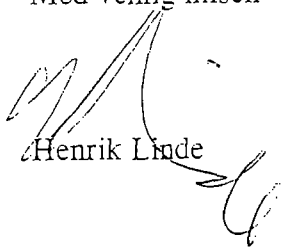
Lovafdeling

~~2004-740-0272~~

28/4-04 2003-740-0272

som rådets forslag vil have for statskassen, i nogen grad vil blive overvæltet på retshjælpsforsikringselskaberne.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'Henrik Linde', written in a cursive style. The signature is positioned above the printed name.

Henrik Linde

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.
18 MAJ 2004

c/o Fogedretten i Århus
Kannikegade 16
8000 Århus C
Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 12 91 00
Dir. tlf. 86 12 59 11 - 7019
hg@dommerfm.dk

J.nr. 4/04

17. maj 2004

Vedr. j.nr. 2003-740-0247 - høring

Justitsministeriet har ved brev af 13. januar 2004 anmodet om eventuelle bemærkninger til Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III. Dommerfuldmægtigforeningen har ved breve af 13. februar og 15. april 2004 besvaret særlige høringer om en forenklet inkassoprocess hhv. om møderet for autoriserede inkassovirksomheder.

Høringen har været behandlet i foreningens civilfagudvalg og bestyrelse, og på baggrund heraf kan foreningen fremkomme med følgende bemærkninger til betænkningen i øvrigt:

Betænkningen lægger ved lovforslagets § 406, stk. 2, sammenholdt med bemærkningerne hertil s. 532, op til, at retten ved sin vejledning af selvmødere i højere grad end nu skal sikre, at der foreligger et tilstrækkeligt grundlag, hvorpå der kan træffes afgørelse. Det må derfor understreges, at en sådan materiel vejledning - udover et merarbejde for retten - i visse tilfælde må antages at ville indebære en risiko for, at retten p.gr.a. sin vejledning ikke kommer til at fremstå som neutral. Der henvises i den forbindelse til de svenske erfaringer, der førte til, at tilsvarende svenske regler blev ophævet i 1987, jf. omtalen i betænkningen, s. 232.

I det omfang forslaget måtte lægge op til, at et egentligt retligt ansvar for sagsforberedelsen og dermed rådgivningen af sagens parter overlades til retten, bør eventuelle erstatningsretlige konsekvenser heraf præciseres.

Foreningen skal endelig ad lovforslagets § 406, stk. 4, bemærke, at skriftlig sagsforberedelse ikke altid kan anses for hensigtsmæssig, da det for mange selvmødere antagelig vil være mere tilfredsstillende og fyldestgørende at redegøre for deres synspunkter under et møde, ligesom eventuelle forligsmuligheder lettere vil kunne fremkomme under et møde. Hvis det ikke snarere bør være hovedreglen, at der afholdes forberedende møder i småsager, foreslår foreningen i det mindste, at ordet "undtagelsesvis" udgår af lovteksten.

JUSTITSMINISTERIETS
Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

Derved vil retterne i større grad være overladt et hensigtsmæssigt skøn over, hvornår afholdelse af et forberedende møde vil være fordelagtigt.

Dommerfuldmægtigforeningen har ingen bemærkninger til de øvrige dele af forslaget.

Med venlig hilsen

Henrik Gjørup

**Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K.**

Jmt. modt.

14 MAJ 2004

Den 13. maj 2004

Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene
- sagsnr. 2003-740-0247

Landsklubben har tidligere modtaget den nævnte høring og har den 12. februar 2004 afgivet høringssvar vedrørende Retsplejerådets forslag til en forenklet inkassoproces.

Vi har den 20. april 2004 svaret på henvendelsen om møderet for autoriserede inkassovirksomheder.

Det beklages, at vi ikke har nået at sende høringssvar på de øvrige forslag fra Retsplejerådet inden den 3. maj som nævnt i høringssvaret af 13. januar 2004.

Jeg kan oplyse, at Landsklubben kan tilslutte sig Retsplejerådets forslag til småsagsproces, men oprettelse af egentlige sekretariater kan ikke ske ved alle embeder med den nuværende retskredsstruktur.

Vi har ikke yderligere bemærkning til nogle af de øvrige forslag.

De venligste hilsner
HK Landsklubben Danmarks Domstole

Kate Kengen
Kate Kengen

17/5-04
JUSTITSMINISTERIETS
Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10,
1216 København K.

Jmt. modt.

- 3 MAJ 2004

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 01-05-2004
J.NR.: 04-012602-04-0172
REF: rmm

Høringssvar vedrørende Retsplejerådets betænkning 1436/2004 om reform af den civile retspleje III – Adgang til domstolene

Ved brev af 13. januar 2004 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte betænkning.

Sagen har været behandlet i Advokatrådets Retsudvalg, hvorefter Advokatrådet skal udtale følgende:

Kapitel 6 – retsafgifter:

Advokatrådet noterer med tilfredshed, at Retsplejerådet foreslår væsentlige ændringer i de gældende regler i retsafgiftsloven. Advokatrådet kan støtte Retsplejerådets forslag.

Advokatrådet finder dog ikke forslagene tilstrækkelige til at afværge berettiget kritik af det danske retsafgiftssystem. Tilsvarende eller sammenlignelige systemer praktiseres ikke i noget andet land, som Danmark normalt sammenligner sig med. Advokatrådet anbefaler, at der foretages en gennemgribende reform af retsafgiftsloven med henblik på en enkel og gennemsigtig gebyrstruktur med faste, lave gebyrer for adgang til domstolene, eksempelvis som i Sverige eller eventuelt i England.

Bortset fra forslaget om en fast afgift på 4.000 kr. for prøvelse af myndighedsafgørelser og et generelt loft på 100.000 kr. for retsafgiften for en 1. instans sag (og altså maksimalt 250.000 kr. for en 2. instans sag og maksimalt 400.000 kr. for en sag, som skal igennem tre instanser), skal retsafgiften inklusive berammelsesafgift stadig udgøre 2,4% af sagsgenstanden. Når dette sammenholdes med den af domstolene skabte praksis om ansættelse af sagens værdi, eksempelvis i sager om fast ejendom, medfører systemet også konkrete retsafgiftsberegninger, som er helt urimelige. Advokatrådet kan fremhæve to friske eksempler herpå, nemlig Højesterets afgørelse om et færøske selskab, der måtte betale en retsafgift på 3% af et

beregnet beløb på ca. 56 millioner kr. for at få prøvet, om selskabets ydelser til færøske pengeinstitutter var momsfri (Ugeskrift for Retsvæsen 2002, side 1281 H), og afgørelsen om 45 beboelseslejere, der i en ankesag om en ejendomsejers opfyldelse af tilbudspligten over for beboelseslejerne ved salg skulle betale ca. 9 million kr. i retsafgift, hvilket ikke foranledigede landsretten til at antage, at retsafgiften var af en sådan størrelse i den pågældende sag, at "den reelt afskar boliglejerne fra at få prøvet sagen ved landsretten" og dermed udgjorde en krænkelse af den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 6 (Ugeskrift for Retsvæsen 2003, side 779 ØLK).

Når Retsplejerådet anfører, at formålet med betaling af retsafgifter dels er fiskalt og dels skal sikre mod "urimelige sagsanlæg og mod oppustning af sagsgenstanden", er hertil at bemærke, at der ikke er noget belæg for at antage, at afskaffelse af retsafgifter vil medføre de omtalte urimeligheder. Anlæggelse af en retssag er en ekstraordinær foreteelse, som i alle praktiske henseender kun sker, når anden udvej ikke har udsigt til at føre til et tilfredsstillende resultat. I Sverige er retsafgiften et meget beskedent gebyr, der også dækker appelsagen, og Advokatrådet bekendt er der ikke i den anledning opstået større pres på de svenske domstole eller urimelig oppustning af sager.

Det er som påpeget af Retsplejerådet et overvejende politisk spørgsmål, om der her til lands skal fastsættes retsafgifter og i så fald størrelsen heraf. Det er for Advokatrådet vigtigt at fastslå, at retsafgifternes eneste reelle formål er at bidrage til finansieringen af statsbudgettet. Om et sagsanlæg ved domstolene skal være et beskatningsobjekt beror alene på en politisk vurdering (der ikke kan udstrækkes til beskatning af voldgiftssager), og der er efter Advokatrådets opfattelse ingen grund til at fastholde den nuværende retsafgiftstilstand ud fra retlige overvejelser eller ud fra et hensyn til domstolenes arbejdsvilkår.

Advokatrådet skal fremhæve, at der med meget få undtagelser gælder et gratis princip eller et princip om faste gebyrer vedrørende borgernes adgang til tvistløsning af offentlige myndigheder eller nævn. Det er åbenlyst uheldigt, at statsmagten har valgt at fravige dette princip for så vidt angår borgernes grundlovssikrede adgang til domstolsprøvelse af privatretlige tvister. Den eksisterende tilstand bidrager allerede ud fra omkostningsmæssige grunde til at vælge voldgift, i alt fald i større sager, og i øvrigt fravælge domstolene som tvistløsningsfunktion.

Advokatrådet skal endvidere fremhæve Retsplejerådets forudsætning om at nedsætte retsafgiften for sager om prøvelse af forvaltningsmyndigheders afgørelser. I betænkningen side 242 nævner Retsplejerådet, at baggrunden for forslaget om at nedsætte retsafgiften i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse er hensynet til, at borgerne kan udøve deres grundlovssikrede ret til prøvelse heraf. Advokatrådet er ikke uenig i denne forudsætning, men der er grund til at fremhæve, at kernen i den dømmende magts opgaver traditionelt antages at være løsning af privatretlige tvister (og idømmelse af straf). De hensyn, der taler for en lav retsafgift i sager om

myndighedsudøvelse, gør sig efter Advokatrådets opfattelse også gældende for andre sager ved domstolene.

Advokatrådet har ved flere lejligheder kritiseret den fordobling af retsafgifterne, der uden særlig overvejelse fandt sted med virkning fra den 1. januar 2000. Effekten af fordoblingen har vist sig at være, at der anlægges færre sager ved domstolene end tidligere. Advokatrådet er naturligvis ikke uden forståelse for, at der må foretages en prioritering af statens ressourcer og indtjeningsområder, men det er grundlæggende forkert og betænkeligt, at adgangen til domstolene belægges med afgifter i det omfang, som det i dag er tilfældet, og som Retsplejerådets forslag ikke ændrer afgørende ved.

Advokatrådet anbefaler som nævnt ovenfor, at der foretages en gennemgribende reform af retsafgiftsloven med henblik på en enkel og gennemsigtig gebyrstruktur med faste, lave gebyrer for adgangen til domstolene.

Advokatrådet skal endvidere henvise til rådets horingssvar af 16. februar 2004 vedrørende Retsplejerådets forslag til en forenklet inkassoproces. Advokatrådet har i den forbindelse stillet forslag om ændringer af retsafgiftslovens regler om betaling for tvangsfuldbyrdelse af krav. Advokatrådets forslag baserer sig på det samme grundsynspunkt, som angives i betænkningen side 240, hvorefter det ikke er hensigtsmæssigt at opdele betalingen af retsafgift i flere enkelbetalinger end nødvendigt.

Retsplejerådet foreslår, at der gennemføres en forhøjelse af afgiften for behandling af ankesager. Advokatrådet kan ikke støtte denne forhøjelse. En ankesag er karakteriseret ved en prøvelse af en allerede truffet afgørelse, og der er således skabt et fundament for ankeinstansens stillingtagen, hvorfor arbejdsbyrden for ankeinstansen almindeligvis er mindre end i 1. instans sager.

Retsplejerådet anfører i betænkningen, at man har overvejet, om retsafgiften for ankesager bør tilbagebetales til appellanten, hvis denne får medhold i ankeinstansen. Retsplejerådet mener ikke, at dette er en passende ordning, og Retsplejerådet finder således, at udgiften til retsafgift for begge instanser passende kan overvælttes på den, der taber sagen i anken.

Dette er efter Advokatrådets opfattelse ikke rimeligt. I tilfælde, hvor ankeinstansen omgør 1. instansens afgørelse, kan dette bero på en anden vurdering af sagen eller fremlæggelse af nye oplysninger for retten. Hvis ankeinstansens ændring beror på en anden vurdering af de samme forhold, som blev prøvet i 1. instans, er det efter Advokatrådets opfattelse ikke rimeligt at overvælte udgiften til 1. instans sagens (urigtige) afgørelse på den part, som fik medhold i 1. instans, men som nu taber sagen. Beror appelinstantens afgørelse derimod på nye forhold, kan 1. instansens afgørelse meget vel have været korrekt, men det er i den situation ikke rimeligt, at den, der har vundet sagen i 1. instans, senere skal betale for behandlingen i både 1.

og 2. instans. Disse forhold vil med fordel kunne afbalanceres ved at sikre, at retsafgiften tilbagebetales til den, der har appelleret sagen og får medhold.

Advokatrådet skal yderligere bemærke, at når det i Retsplejerådets betænkning side 244 nævnes, at Retsplejerådet finder, at praksis for opgørelse af værdien af sager om fast ejendom bør ændres, skal hertil tilføjes, at hele denne praksis ikke blot har adresse til sager om fast ejendom, men i det hele taget til opgørelsen af sagens værdi.

Domstolene har udviklet en praksis, hvor der til retsafgiftsberegningen fortolkes forudsætninger for stillingtagen til påstanden, frem for at lægge vægt på påstanden i stævningen, som ifølge retsplejelovens § 228 er det faste udgangspunkt for retsafgiftens beregning. Anerkendelsespåstande anerkendes reelt ikke i dag som sager uden økonomisk værdi. Den foran omtalte sag om et færøske selskab illustrerer praksis på området. Det bør efter Advokatrådets opfattelse utvetydigt og generelt slås fast i retsafgiftsloven, at det er påstanden i sagen, som er grundlaget for retsafgiftsberegningen, og ikke en mere eller mindre sikker hypotese over sagens økonomiske implikationer.

Kapitel 7 – Sagsomkostninger

Advokatrådet er enig i Retsplejerådets udgangspunkt, hvorefter det er taberen, der betaler sagens omkostninger på objektivi grundlag. Advokatrådet er endvidere enig i, at omkostningsfastsættelsen bør foretages af retten efter en vurdering af, om udgifterne har været nødvendige til sagens førelse. Endvidere er Advokatrådet enig med Retsplejerådet i at opretholde sondringen mellem udgifter til advokatbistand og øvrige udgifter til sagens behandling.

Advokatrådet har noteret sig, at Retsplejerådet lægger op til en ændring af tilkendelse af sagsomkostninger i delvist vundne sager. Forslaget indebærer, at parterne i sådanne tilfælde deler omkostningerne til retsafgift, bevisførelse mv.

Som Retsplejerådet selv peger på, kan spørgsmålet om, hvorvidt en part overvejende har vundet eller tabt sagen ikke alene afgøres ud fra, om resultatet ligger ca. midt mellem parternes påstande. Der vil således blive tale om en såvel kvantitativ som kvalitativ indgående bedømmelse af parternes indsats, og vurderingen må basere sig på forhold, som ikke nødvendigvis fremkommer i fornødent omfang under retssagen, medmindre parterne selv inddrager disse forhold som led i omkostningsfastsættelsen.

Advokatrådet skal desuden bemærke, at nydannelsen vil medføre en udviskning af princippet om, at det har betydning, hvem der vælger at være den udfarende part og indleder søgsmål.

Advokatrådet skal påpege vigtigheden af, at der i præmisserne i afgørelserne tydeligt angives ikke alene hvilke beløb, men også på baggrund af hvilke forhold, en skævdeling fremkommer, så parterne får mulighed for at fremhæve eksempelvis

særlige retsskridts tidsmæssige aspekt, hvilken bevisførelse, der har givet anledning til særligt arbejde mv.

For så vidt angår omkostningsdækning til advokatudgifter, er Advokatrådet enig med Retsplejerådet i, at den gældende ordning, hvorefter der fastsættes omkostninger til advokatbistand efter en vurdering af, hvad der kan anses for et passende beløb, opretholdes.

Advokatrådet har med tilfredshed noteret, at Retsplejerådet tilkendegiver, at domstolenes udfyldning af begrebet "et passende beløb" ikke sikrer sagens vinder en rimelig kompensation, og at der derfor er behov for en forhøjelse af de vejledende takster. Advokatrådet er endvidere enig i Retsplejerådets bemærkninger side 272, hvorefter der ikke kan opretholdes et takstsystem, der baserer sig på et "gynger og karruseller"-argument gående ud på, at visse sager giver en overdækning på bekostning af andre sager. Domstolenes omkostningsfastsættelse må derfor i langt højere grad basere sig på en konkret vurdering af et passende salær for en advokatydelse i den pågældende sag.

Det fremgår af betænkningen, at Retsplejerådet ønsker, at det beløb, sagens taber skal godtgøre sagens vinder, skal fastsættes ud fra en vurdering af et "normalsalær" til en advokat. På baggrund heraf har Retsplejerådet på side 278 i betænkningen opstillet en tabel over et normalsalær fastsat på baggrund af sagsgenstandens værdi.

Uanset at Retsplejerådet andet sted i betænkningen anerkender sondringen mellem passende sagsomkostninger efter retsplejelovens § 312 og et rimeligt salær efter § 126, er betænkningens bemærkninger om et "normalsalær" egnet til at så tvivl om de parametre, der skal anvende til fastsættelse af henholdsvis passende omkostninger og et rimeligt salær.

Advokatrådet skal derfor bemærke, at uanset at der er tale om en forhøjelse i forhold til de nugældende takster, er den opstillede tabel ikke udtryk for et rimeligt advokatsalær jf. retsplejelovens § 126, hvilket som nævnt heller ikke er formålet med tabellen.

Den anførte tabel kan være nyttig til at fastlægge et niveau for det erstatningsretlige opgør mellem taberen og vinderen, men er helt uegnet som et udtryk for størrelsen af et passende salær for en i kvalitetsmæssig sammenhæng almindelig advokatydelse.

Advokatrådet har forstået Retsplejerådets tabel som en rettesnor for kommende takstjusteringer. Advokatrådet går således ud fra, at de vejledende takster fortsat fastsættes af landsretspræsidenterne efter forudgående drøftelse med Advokatrådet. I det lys har Advokatrådet for så vidt ikke bemærkninger til tabellen, men har noteret sig, at tabellen vedrører en standardsag, som forudsættes afviklet over ½-1 retsdag. I de tilfælde, hvor sagen kræver særlig forberedelse, særlig ekspertise eller flere retsdage, lægger Advokatrådet derfor til grund, at der foretages en væsentlig

forhøjelse i forhold til de beløb, der er angivet i tabellen, og at salærtaksterne også i fremtiden er vejledende takster.

For så vidt angår Retsplejerådets forslag til inkassotakster henvises til Advokatrådets hørings svar vedrørende Retsplejerådets forslag til en forenklet inkassoprocess.

For så vidt angår Retsplejerådets forslag vedrørende salær til advokater i sager, hvor der er meddelt fri proces henvises til det nedenfor vedrørende kapitel 9 anførte.

Advokatrådet støtter Retsplejerådets forslag om høring af parterne over omkostningsfastsættelsen, om begrundelse af afgørelser om sagsomkostninger og om aktindsigt i sagsomkostningsafgørelser.

For så vidt angår forrentningen af udgifter afholdt under sagen anfører Retsplejerådet, at selvstændig forrentning heraf for perioder forud for rettens afgørelse om sagsomkostninger vil blive meget kompliceret, jf. betænkningen side 305. Dette er efter Advokatrådets opfattelse ikke korrekt. Retterne skal i forvejen i en række sager kunne foretage renteberegninger, og det vil være helt ukompliceret at udforme et edb-program, der kan håndtere forrentningen af forskellige beløb fra forskellige tidspunkter. Det beror derfor ikke på tekniske vanskeligheder, om der bør være adgang til forrentning af tilkendte sagsomkostninger fra udgiftens afholdelse. I de tilfælde, hvor en part har afholdt væsentlige udgifter tidligt i sagen, og hvor domstolene efterfølgende tilkender parten fuld omkostningsdækning herfor kan det efter Advokatrådets opfattelse overvejes, om det er rimeligt ikke at tilkende renter af beløbet, idet parten i en række tilfælde kan have været belastet likviditetsmæssigt af udlægget under sagen.

Kapitel 8 - Retshjælp

Advokatrådet er i det store og hele enig i Retsplejerådets forslag til en opdeling af retshjælp i tre trin. Advokatrådet er endvidere enig i Retsplejerådets anbefaling af en forhøjelse af taksterne for advokatretshjælp, ligesom rådet hilser det velkommen og tiltrængt, at Retsplejerådet foreslår en årlig revision af tilskuddet.

Retsplejerådet foreslår, at statens tilskud til retshjælp ved advokat skal gøres subsidiært i forhold til klientens retshjælpsforsikring. Advokatrådet har ingen bemærkninger hertil, under forudsætning af, at der gennemføres en ophævelse af selvriskoen på retshjælpsforsikringsdækningen for sådanne sager, jf. kapitel 9.

Advokatnævnet har flere gange udtalt, at det er salærfortabende hvis en advokat undlader at oplyse en klient om muligheden for at få dækket sin advokatudgift over retshjælpsforsikringsordningen. I sådanne sager har advokaten typisk undladt at forespørge klienten, om denne har en retshjælpsforsikring. Såfremt Retsplejerådets forslag vedtages, vil advokaten også i sager på trin 2 og 3 skulle forespørge, om klienten er dækket af en retshjælpsforsikring. Hermed vil advokaten efter

Advokatrådets opfattelse have opfyldt sin forpligtelse både i forhold til klienten og i forhold til statskassen. Advokatrådet forudsætter således, at ordningen administreres uden at pålægge advokaten yderligere pligter, end tilfældet er i dag.

Advokatrådet finder anledning til at bemærke, at Advokatrådet gentagne gange er blevet kontaktet af medlemmer vedrørende administrationen af den gældende bekendtgørelse om offentlig retshjælp ved advokat. Der hersker betydelige forskelle ved landets byretter i administrationen af bekendtgørelsens regler. Der er således forskel i vurderingen af, hvornår der foreligger en tvist, der udløser udvidet retshjælp (i fremtiden trin 3).

Endvidere er der problemer med at afgrænse, hvornår der er tale om samme sag i tilfælde, hvor der først søges om almindelig retshjælp (fremover trin 2) og senere søges udvidet retshjælp (fremover trin 3). Desuden følger Københavns Byret tilsyneladende en praksis, hvorefter der ikke ydes retshjælp (hverken almindelig eller udvidet) i tilfælde, hvor ansøgeren for så vidt opfylder alle betingelser efter bekendtgørelsen, men hvor advokaten på forhånd kan se, at den samlede advokatregning vil komme til at oversiige tilskuddet efter bekendtgørelsen. I de tilfælde, hvor advokaten således fra starten vurderer, at klienten udover sin egenbetaling og tilskuddet efter bekendtgørelsen selv må forventes at komme til at betale yderligere et beløb, finder Københavns Byret ikke, at betingelserne for at yde retshjælp er til stede. Konsekvensen heraf er, at klienter, der opfylder betingelserne for almindelig retshjælp, men som skønnes at have behov for arbejde til en værdi af 1000 kr. skal meddeles afslag på retshjælp og det deraf flydende tilskud på for tiden 600 kr., mens klienter, der skønnes at have et behov for retshjælp til en værdi af 800 kr. opfylder betingelserne for at modtage 600 kr. i retshjælp, og dermed alene skal betale 200 kr.

Advokatrådet finder, at den af Københavns Byrets anlagte fortolkning af bekendtgørelsen savner hjemmel i lovgivningen. Advokatrådet finder således, at bekendtgørelsen inden for sit anvendelsesområde indebærer et tilskud til den retshjælp, som den retshjælpsøgende har behov for, også selvom den samlede regning overstiger tilskuddets størrelse, i hvilket tilfælde tilskuddet fungerer som "starthjælp". Advokatrådet finder således alene, at bemærkningerne i betænkning 1113/1987 side 82 stiller krav om, at advokaten, i tilfælde, hvor det på forhånd er klart, at retshjælpen ikke vil kunne dække advokatens honorar, naturligvis skal oplyse sin klient herom, så klienten er klar over, at der vil blive tale om en større egenbetaling end de 200 kr., der følger af bekendtgørelsen.

Kapitel 9 – Fri proces og retshjælp

For så vidt angår Retsplejerådets forslag om en materiel samordning af betingelserne for fri proces og retshjælpsforsikring skal Advokatrådet anbefale, at retshjælpsforsikringens dækningsområde udvides til også at omfatte mediation,

uanset om der er indgivet stævning eller ej i tilfælde, hvor parterne har accepteret denne konfliktløsningsform.

Retsplejerådets flertal foreslår, at fri procesordningen samordnes med retshjælpsforsikringen, så de personer, der er dækket af en retshjælpsforsikring i fremtiden primært skal søge forsikringsselskabet om dækning af omkostningerne ved sagens gennemførelse.

Advokatrådet er skeptisk over for forslaget om at skubbe retshjælpsforsikringen ind i bunden af retshjælpsdækningen til personer, der opfylder i de økonomiske betingelser for fri proces. Forslaget indebærer, at vurderingen af, om ansøgeren opfylder betingelsen om rimelig grund til at føre proces i første omgang skal foretages af forsikringsselskabet, som alt andet lige vil have en økonomisk interesse i at statuere, at betingelsen ikke er opfyldt, idet forsikringen i så fald ikke dækker.

Uanset at forsikringsselskabets afgørelse vil kunne indbringes for en offentlig myndighed til prøvelse, finder Advokatrådet ordningen betænkelig. Retsplejerådet anfører på side 385, at det må anses for problematisk, at afgørelserne om rimelig grund til at føre proces i dag træffes af en forvaltningsmyndighed. Denne betænkelighed, som knytter sig til den afgørende myndigheds uafhængighed gør sig efter Advokatrådets opfattelse med endnu større styrke gældende, når den afgørende myndighed er en privat virksomhed, hvis økonomiske forhold afhænger af virksomhedens administration af et skønspregt kriterium.

Forslaget indebærer, at der for personer, der opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, og som er dækket af en retshjælpsforsikring, kun skal søges om fri proces, hvis udgifterne ved sagens førelse overstiger forsikringens dækningsmaksimum. Det er imidlertid i praksis ganske vanskeligt at vurdere, hvornår forsikringsdækningen er opbrugt. Forsikringsselskaberne udbetaler som alt overvejende hovedregel ikke a conto salærer. Advokaten har således ikke under sagen fuldt overblik over de forventede udgifter med sagens førelse. De foreslåede regler må således efter Advokatrådets opfattelse forudsætte, at forsikringsselskabet løbende afregner sagen over for advokaten.

Retsplejerådet forudsætter, at forsikringsselskaberne undlader at opkræve selvrisiko i tilfælde, hvor den sikrede opfylder betingelserne for fri proces. I modsat fald forudsætter Retsplejerådet, at selvriskoen refunderes af staten. I så fald bliver ordningen efter Advokatrådets opfattelse endnu mere uoverskuelig for brugerne af ordningen. Retsplejerådets forslag vil således blive væsentlig forringet, hvis forsikringsselskaberne ændrer vilkårene og indfører selvrisiko på området.

Advokatrådet kan ikke støtte flertallets forslag om en samordning af retshjælpsforsikringsordningen og fri procesordningen. Advokatrådet finder således, at den af mindretallet foreslåede ordning, hvorefter den, der søger fri proces, kun skal henvende sig ét sted, indebærer en administrativ langt nemmere og for brugerne langt

mere gennemskuelig ordning, end den af flertallet foreslåede. Advokatrådet deler imidlertid ikke mindretallets forslag om, at kompetencen skal ligge hos statsamtterne, men nærmere som foreslået af flertallet hos Civilretsdirektoratet med rekurs til Procesbevillingsnævnet. Advokatrådet er imidlertid helt enig med mindretallet i, at staten selv bør forestå den del af administrationen, der består i at opnå refusion af udgifter til fri proces hos ansøgerens retshjælpsforsikringsselskab. Udover væsentlige administrative lettelser indebærer forslaget samtidig den fordel, at forsikringsselskabet ikke som foreslået af flertallet skal forestå den første prøvelse af, om betingelserne for fri proces er opfyldt.

Såfremt forslaget om at skubbe retshjælpsforsikringen ind i bunden af fri proces ordningen gennemføres må det desuden forudsætte, at det samtidig sikres, at der ikke herved sker en udhuling af den beskikkede advokats salær.

Advokatrådet skal i den forbindelse fremhæve, at der i praksis er forskel mellem det salærniveau, forsikringsselskaberne tilbyder, og det salærniveau, domstolene anvender i fri processager. Der er således eksempler på, at forsikringsselskaber har afslået fuldt ud at betale det salær, retten har fastsat til den beskikkede advokat ved sagens afslutning jf. U 1998.626H. Såfremt retshjælpsforsikringen skal være den primære dækning, må det efter Advokatrådets opfattelse forudsætte, at forsikringsselskaberne accepterer at betale et rimeligt salær til forsikringstagerens advokat, jf. retsplejelovens § 126. Advokatrådet skal endvidere fremhæve, at forslaget om at lade retshjælpsforsikringsdækningen være primær synes at forudsætte en stillingtagen til, hvorvidt den sikrede er forpligtet til at anvende sin forsikring, ligesom der muligvis vil være behov for at tage stilling til, hvorvidt de beneficerede advokater er forpligtet til at varetage sådanne sager, uanset at der ikke foreligger en beskikkelse.

Advokatrådet skal samtidig fremhæve mindretallets udtalelser om behovet for en liberalisering af forsikringsbetingelsernes § 11, stk. 5. De gældende betingelser indebærer, at forsikringsselskaberne reelt har sat konkurrencen på markedet ud af kraft, fordi dækningen på forhånd er fikseret til bestemte maksima. Advokatrådet kan ikke tilslutte sig et system, som indebærer, at forsikringsselskabernes betalingsforpligtelse ikke svarer til de regler, der i øvrigt regulerer et advokatsalær. Konsekvenserne heraf er, at de sikrede kan løbe ind i betydelig vanskelighed med at finde en advokat, der ønsker at påtage sig sager omfattet af retshjælpsforsikringsdækningen, fordi det fikserede salær ligger langt under niveauet for et rimeligt salær. Behovet for en liberalisering vil selvsagt ikke blive mindre, hvis retshjælpsforsikringen skubbes ind i bunden af fri procesordningen, idet forsikringsselskaberne i modsat fald reelt vil kunne fastsætte advokatens salær, som ikke længere skal fastsættes af retten, da der ikke er tale om nogen beskikkelse.

Advokatrådet skal særligt fremhæve, at de standardiserede vilkår for retshjælpsforsikringssager indebærer, at forbrugerne ikke kan vælge mellem forskellige retshjælpsprodukter med større eller mindre dækningsområde, pris mv.

F.eks. indebærer ordningen, at der ikke kan tegnes en retshjælpsforsikring, som også dækker tilfælde, hvor den sikrede involveres i en skilsmisssag mv. Endvidere indebærer den gældende ordning, at forbrugeren ikke frit kan vælge, hvilken advokat, man ønsker at lade sig repræsentere af. Såfremt den sikrede ønsker en særlig specialiseret advokat til at varetage sin sag, kan den sikrede i praksis ikke anvende sin forsikring, da højt specialiserede advokater ikke vil påtage sig sager, hvor der tilbydes honorering på det niveau, forsikringsselskaberne finder er passende, så længe dette niveau ligger væsentlig under et rimeligt salær for den specialiserede ydelse. I sådanne tilfælde forhindrer standardvilkårene, at den sikrede alligevel antager den specialiserede advokat og selv betaler forskellen.

Advokatrådet har for så vidt ingen bemærkninger til, at forsikringsselskaberne udbyder en retshjælpsforsikringsordning, der alene yder *tilskud* til den sikredes udgifter til gennemførelse af retssager. Advokatrådet finder imidlertid ikke, at selskabet som det sker i dag, bør kunne diktere prisen på advokatydelser og samtidig forhindre den sikrede i at ville foretrække, at forsikringens dækningsomfang anvendes til den advokatydelse, som den sikrede finder passende i sagen. Advokatrådet finder derfor, at standardvilkårene bør liberaliseres, så der opnås konkurrence mellem selskabernes dækning både i relation til dækningens område og omfang.

Om forholdet mellem retshjælpsforsikring og fri proces skal Advokatrådet desuden fremhæve, at Retsplejerådets forudsætning i betænkningen side 394 om, at det offentlige kan påklage et forsikringsselskabs afvisning af at yde dækning under henvisning til, at der ikke er rimelig grund til at føre proces, til Ankenævnet for Forsikring, ikke umiddelbart er opfyldt.

Efter de gældende regler kan kun forsikringstageren selv (eller en forbruger, der er sikret i henhold til en forsikring) klage til Ankenævnet for Forsikring, jf. vedtægtens § 2, stk. 1 og 2. Ankenævnet har i kendelse nr. 61.185 afsagt den 2. februar 2004 antaget, at man ikke kunne realitetsbehandle en klage over, at forsikringsselskabet ikke ville yde retshjælp til en fri proces-dækket tvist. Retsplejerådets forslag må derfor forudsætte en ændring af ankenævnets vedtægter. Efter Advokatrådets opfattelse må det bero på en nærmere overvejelse, om det offentlige bør have klageadgang til et forbrugerklagenævn.

Retsplejerådet foreslår - bortset fra en ændring af beregningsreglen for samlevende - ikke ændringer i beløbsgrænserne for fri proces. Derimod foreslår Retsplejerådet, at beløbsgrænsen i fremtiden reguleres årligt, så det niveau, Folketinget beslutter sig for, ikke udhules i fremtiden.

Advokatrådet er enig i, at de fastsatte beløbsgrænser undergives en årlig pristalsregulering. Advokatrådet finder samtidig grund til at fremhæve, at der gennem de seneste år er sket en betydelig udhuling af fri procesordningen. Advokatrådet skal derfor appellere til, at der i forbindelse med en lovfæstelse af

beløbsgrænsen foretages en væsentlig forhøjelse af indtægtsgrænsen med henblik på at sikre en større dækningsgrad.

Retsplejerådet foreslår ingen ændringer i principperne for udmåling af salæret til advokaten for den, der har fået bevilget fri proces. Efter de gældende regler fastsættes salæret af domstolene, som i overensstemmelse med retsplejelovens § 336 c, skal udmåle "et passende salær". I praksis har domstolenes salærfastsættelse i meget betydelig omfang taget udgangspunkt i de vejledende takster for omkostningsfastsættelse, der er udstedt af landsretspræsidenterne. Disse takster er ikke – og bør heller ikke være – udtryk for et passende advokatsalær.

Indtil 1996 fandtes der vejledende takster for prisen på en advokatydelse. Disse takster blev imidlertid afskaffet af konkurrencemyndighederne, fordi de ansås for konkurrenceforvridende. Der findes derfor i dag ingen takster for et passende advokatsalær. Alligevel lægger Retsplejerådet til grund, at der for så vidt angår fri proces advokater passende kan ske salærfastsættelse med udgangspunkt i et takstsæt, som tjener et helt andet formål.

Denne er efter Advokatrådets opfattelse helt uacceptabelt og i strid med retsplejelovens regler om fri proces. Retsplejerådets forslag indebærer en cementering af den udhuling af fri procesordningen, som har fundet sted gennem fastsættelse af advokatsalærer, der ligger langt under et passende advokatsalær efter retsplejeloven. dermed er borgernes muligheder for frit at vælge en advokat, herunder en advokat med særlig indsigt i det forhold, som sagen vedrører, blevet væsentligt forringet.

Retsplejerådets forslag indebærer en umulig dobbelthed, idet rådet med den ene hånd ønsker en ordning, der giver personer med mindre økonomisk formåen reel adgang til domstolene, og med den anden hånd ikke ønsker at betale de udgifter, der er forbundet hermed. De foreslåede honoreringsregler indebærer således væsentlig ringere mulighed for advokatbistand for personer, der meddeles fri proces end for personer, der har økonomisk mulighed for selv at betale for sagens gennemførelse.

Advokatrådet har netop udarbejdet en undersøgelse, der viser, at domstolenes salærfastsættelse til fri proces advokater er ude af trit med niveauet for et rimeligt advokatsalær. Undersøgelsen, der bygger på en sammenligning mellem salæret til den beskikkede advokat og Kammeradvokatens salær i samme sag viser, at der er væsentlig forskel mellem salæret, alt efter om det er fastsat efter sædvanlige salærparametre eller af domstolene. Der vedlægges en kopi af undersøgelsen.

Retsplejerådets forslag cementerer denne forskel i salærfastsættelsen, hvilket Advokatrådet finder helt uacceptabelt. Advokatrådet finder endvidere grund til særligt at tage afstand fra Retsplejerådets bemærkning på side 379, hvorefter der ikke er noget unaturligt i, at salæret til statens advokat i samme sag overstiger salæret til advokaten for den borger, der har opnået fri proces. Advokatrådet er ikke enig med

Retsplejerådet i , at det er naturligt, at borgerens advokat skulle kunne levere den nødvendige bistand til sagens førelse på et væsentligt ringere økonomisk grundlag end statens advokat. Advokatrådet skal i den forbindelse fremhæve, at statens advokat har ubegrænset adgang til ekspertbistand fra hele embedsværket under hele sagen.

Advokatrådet skal endvidere fremhæve det ejendommelige i, at salærfastsættelsen til den beskikkede advokat skal fastsættes langt under det almindelige, rimelige niveau på markedet, hvorimod honoraret til f.eks. en revisor, der medvirker som synsmand under sagen, fastsættes til markedsprisen på en revisorydelse.

I modsætning til den omkostningsfastsættelse, der ved sagens afslutning skal ske til fordeling af sagens udgifter mellem sagens parter, udgør salæret til fri procesadvokaten et arbejds honorar, som ikke bør være påvirket af, om der er meddelt fri proces eller ej. Advokatrådet skal i den forbindelse særligt fremhæve, at retsplejelovens § 126, stk. 2, indeholder en bestemmelse, som sikrer, at advokaten ikke opkræver større salær end hvad der kan anses for rimeligt, ligesom retsplejeloven indeholder et gennemprøvet og velfungerende klagesystem, som giver adgang til at indbringe advokatens salærfastsættelse for det uafhængige Advokatnævn.

Retsplejerådet foreslår, at der indføres en egenbetaling på 1.000 kr. for den, der har fået bevilget fri proces. Begrundelsen for forslaget er et ønske om i højere grad at ansvarliggøre parten samt sikre sig imod sagsanlæg, som ikke ville finde sted, hvis parten selv skulle betale de fulde omkostninger.

Advokatrådet har ikke oplysninger, der tyder på, at der ud fra et hensyn til sagernes behandling er behov for at indføre egenbetaling. Det væsentligste argument for at indføre egenbetaling er således formodentlig fiskal. Advokatrådet finder det uheldigt, hvis kravet om egenbetaling kan afholde i øvrigt berettigede personer fra at søge en i øvrigt velfunderet sag gennemført ved domstolene. Det forekommer derfor ikke hensigtsmæssigt at stille krav om egenbetaling for fri proces, og i hvert fald bør der være mulighed for efter en konkret vurdering af fritage for egenbetaling, hvor det skønnes begrundet i den enkelte ansøgers forhold.

Advokatrådet skal endvidere bemærke, at Retsplejerådet på side 382 i betænkningen tilsyneladende forudsætter, at personer, der forud for opnåelse af fri proces har opnået retshjælp efter bekendtgørelsen om offentlig retshjælp ved advokat og i den forbindelse har betalt mere end 1.000 kr. i egenbetaling, ikke vil få beløb udover 1.000 kr. refunderet under fri proces bevillingen. Efter den gældende bekendtgørelse om retshjælp ved advokat stilles der ikke krav om egenbetaling ved retshjælp, der består i at udfylde en ansøgning om fri proces. Såfremt man ønsker at gennemføre egenbetaling af de første 1.000 kr. for fri procesanmodning, finder Advokatrådet, at man i så fald bør sikre, at denne egenbetaling bliver et absolut maksimum for den pågældendes egenbetaling. I de tilfælde, hvor den pågældende således forud for

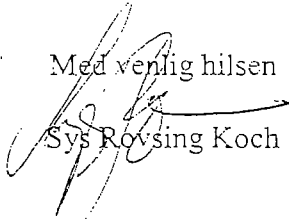
ansøgningen har afholdt mere end 1.000 kr. til advokatbistand i samme sag, som omfattes af fri proces bevillingen, finder Advokatrådet, at den overskydende del bør refunderes over fri procesbevillingen.

Advokatrådet er af flere medlemmer blevet gjort opmærksom på, at de gældende regler om fri proces indeholder et hul, som kan medføre uheldige resultater. I de tilfælde, hvor en borger *ikke* har haft fri proces i første instans men har vundet sagen, opstår der et særegent problem, hvis modparten anker sagen. Søger og får indstævnte herefter fri proces til ankesagen, omfatter fri procesbevillingen ikke første instanssagen, hvilket indebærer, at udgiften hertil må afholdes af den pågældende selv, uanset udfaldet af 2. instansens afgørelse. Efter Advokatrådets opfattelse er dette ikke rimeligt, navnlig ikke i tilfælde, hvor indstævnte får medhold også ved andeninstansen. I forbindelse med den kommende revision af reglerne om fri proces skal Advokatrådet derfor opfordre til, at der tages skridt til at imødegå den omtalte problemstilling.

Kapitel 11 – Forenklet proces

Advokatrådet støtter Retsplejerådets forslag til en forenklet proces for tvistige sager, der bygger på et fælles forslag fra Den Danske Dommerforening og Advokatrådet. Advokatrådet ser gerne, at forslaget gennemføres så hurtigt som muligt. Advokatrådet har fuld forståelse for, at en gennemførelse af forslaget er afhængig af, at der gennemføres en strukturreform af domstolenes organisation. Grundlaget for en sådan reform er allerede udarbejdet, og Advokatrådet skal appellere til, at reformen implementeres til gavn for det danske retssamfund.

Med venlig hilsen

Sys Røvsing Koch

Advokatrådet

Jmt. Mdt.
16 FEB. 2004Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10,
1216 København K.KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50DATO: 15-02-2004
J.NR.: 04-012602-04-0172
REF.: rmm**Høringssvar vedrørende Retsplejerådets forslag til en inkassoprocess**

Ved brev af 13. januar 2004 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til de dele af Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene), som indeholder et forslag til en inkassoprocess.

Advokatrådets generelle bemærkninger

Det foreliggende udkast er på alle væsentlige punkter inspireret af Advokatrådets og Den Danske Dommerforenings forslag til en inkassoprocess. Advokatrådet hilser derfor Retsplejerådets forslag velkommen, og Advokatrådet støtter såvel formålet som hovedindholdet i forslaget. Advokatrådet er således enig i, at der er behov for at iværksætte initiativer, der kan sikre en hurtigere og enklere behandling af inkassosager, uden at retssikkerheden lider væsentlig skade.

Det fremlagte forslag indeholder efter Advokatrådets opfattelse en passende balance mellem på den ene side hensynet til større smidighed og effektivitet i inddrivelsesproceduren og på den anden side hensynet til retssikkerheden for den, betalingskravet rettes imod. Denne balance er efter Advokatrådets opfattelse sikret gennem en række enkeltheder i forslaget, som ikke kan ændres væsentligt uden at hele forslaget ændrer karakter til skade for enten debitor eller kreditor.

Advokatrådet specielle bemærkninger

Det fremgår af Retsplejerådets forslag til retsplejelovens § 477b, stk. 2 (betænkningens side 479), at det er en betingelse for at indgive et betalingspåkrav, at inkassolovens §§ 10-11 forud er iagttaget. Forudsætningen er nærmere beskrevet i betænkningen side 414 under punkt 2.3.3.

Advokatrådet skal i den forbindelse bemærke, at inkassoloven ikke finder anvendelse ved egeninkassation. I de tilfælde, hvor kreditor selv ønsker at indgive

17/2-04

betalingspåkravet til fogedretten, indebærer den nuværende formulering, at kreditor skal iagttage inkassolovens §§ 10-11 forud herfor. Dette har næppe været intentionen med Retsplejerådets forslag. Den foreslåede § 477b bør derfor formodentlig ændres, så det klart fremgår, at pligten til at iagttage §§ 10-11 i inkassoloven alene gælder for den personkreds, som omfattes af inkassoloven.

Det fremgår endvidere af betænkningen side 414, at Domstolsstyrelsen vil kunne fastsætte nærmere regler om betalingspåkravets udformning. Advokatrådet skal i den forbindelse bemærke, at det vil være en væsentlig lettelse, hvis der åbnes mulighed for at indgive betalingspåkravet elektronisk. Der henvises herved til Justitsministeriets udkast til forslag til lov om ændring af rejsplejeloven m.v. som skal gøre det muligt at indsende stævninger, processkrifter m.v. elektronisk til domstolene.

Det fremgår såvel af kapitel 10 som af kapitel 12, side 551 under bemærkningerne til § 477f, at sager under inkassoprocessen kan overgå til den foreslåede forenkledte proces for tvistige sager, hvis debitor bestrider betalingspåkravet og kreditor samtidig har anmodet om, at sagen i så fald at overgår til den forenkledte proces for tvistige sager.

Retsplejerådets forslag er baseret på, at alle rådets forslag gennemføres under et. Advokatrådet har imidlertid noteret sig, at Retsplejerådets forslag til en forenklet procesform for tvistige sager forudsætter en gennemførelse af en strukturændring af domstolene.

En isoleret gennemførelse af Retsplejerådets forslag til en inkassoprocess indebærer derfor, at der må tages stilling til, hvordan betalingspåkravet overgår til den almindelige civile proces, såfremt debitor bestrider betalingsforpligtelsen.

Det fremgår af Retsplejerådets betænkning, at betalingspåkravet skal indeholde en række oplysninger til brug for behandlingen af sagen. Betalingspåkravet er således et egentligt procesdokument, som forandrer funktion fra påkrav til stævning, hvis kravet bestrides.

Advokatrådet finder det ubetænkeligt, at lovforslaget udformes, så betalingspåkrav, der mødes med indsigelser fra debitor, automatisk overgår til behandling i den civile procesform uden yderligere krav til betalingspåkravets indhold eller til kreditors betaling af retsafgift. Den del af Retsplejerådets forslag, der vedrører betalingspåkravets overgang fra inkassoprocessen til processen for tvistige krav, kan og bør således gennemføres, uanset at der endnu ikke er gennemført en forenklet proces for tvistige krav.

I betænkningen side 280 opstiller Retsplejerådet en tabel over et passende beløb til dækning af udgifter til advokatsalær i inkassosager af sædvanlig karakter.

Taksttabellen vedrører ikke alene inkassosager efter den foreslåede forenklede inkassoproces men også inkassosager over 50.000 kr.

Retsplejerådet foreslår, at taksterne for indenretlig inkasso fortsat skal fastsættes af landsretspræsidenterne, men det foreslås samtidig, at taksterne fastsættes på et lavere niveau end de gældende takster.

Advokatrådet skal i den forbindelse fremhæve, at fastsættelsen af vejledende takster fortsat bør ske efter drøftelse mellem Advokatrådet og landsretspræsidenterne.

Advokatrådet finder det ikke rimeligt at fastsætte inkassotaksterne på det niveau, betænkningen lægger op til. I det forslag, Advokatrådet og Den Danske Dommerforening har fremlagt, er det en afgørende forudsætning, at der fortsat fastsættes fulde omkostninger ved indenretlig inkasso.

Advokatrådet finder således, at de vejledende takster som minimum bør fastholdes på det nuværende niveau. Det bemærkes i den forbindelse, at det specielt for de små sager ikke er rimeligt at gennemføre så lave takster som foreslået, idet ekspeditionen hos et advokatfirma indeholder en række skridt, som er ens uanset fordringens størrelse. Den sagsbehandlende advokat har således i medfør af retsplejelovens regler om god advokat skik en særlig og selvstændig forpligtelse til at sikre sig, at grundlaget for inkassationen er tilstede, før inkassationen iværksættes.

Advokatrådet finder endvidere grund til at fremhæve, at det må anses for en afgørende forudsætning for kreditorernes vilje til at anvende den foreslåede inkassoproces, at balancen mellem de udenretlige omkostninger og de indenretlige omkostninger fastholdes. I forbindelse med gennemførelsen af bekendtgørelse nr. 601 af 12. juli 2002 blev det forudsat, at hovedparten af inkassoarbejdet foretages udenretligt, hvilket har afspejlet sig i taksterne i bekendtgørelsen for udenretlig fremmedinkasso.

Denne forudsætning er efter Advokatrådets opfattelse i en række tilfælde ikke til stede, idet en betydelig del af det samlede inkassoarbejde udføres i forbindelse med at en sag forelægges for retten. En yderligere forrykkelse af denne balance til skade for den indenretlige inkasso vil være en barriere for kreditorernes vilje til at anvende indenretlig inkasso, hvilket vil være i strid med intentionerne bag forslaget om en forenklet inkassoproces. Efter Advokatrådets opfattelse må det både i en retssikkerhedsmæssig og i en forbrugerpolitisk sammenhæng utvivlsomt anses for en fordel at nødlidende fordringer i videst mulig omfang inddrives i den forenklede indenretlige inkassoproces, idet denne sikrer, at såvel kreditors advokat som fogedretten påser overholdelsen af den præceptive forbrugerbeskyttelseslovgivning.

Retsplejerådet har foreslået, at retsafgiften for betalingspåkravet fastsættes til i alt 500 kr. fordelt på 300 kr. for den del, der vedrører fastlæggelsen af kravet og 200 kr. for fogedrettens fuldbyrdelse heraf.

Advokatrådet kan tilslutte sig Retsplejerådets forslag vedrørende et enkelt og standardiseret gebyrsystem for retsafgifter i inkassosager. Det bemærkes imidlertid, at Retsplejerådets betænkning ikke indeholder forslag til en tilsvarende forenkling af retsafgiftslovens regler om betaling af tillægsafgift for politifremstilling af debitorer og for udkørende fogedforretninger.

Advokatrådet foreslår, at der gennemføres en mere enkel og gennemsigtig regulering af retsafgiften for betalingspåkravet. Advokatrådet foreslår således, at Retsplejerådets forslag om betaling af 200 kr. for fuldbyrdelse af betalingspåkravet for alle sager forhøjes til kr. 300, uanset om der i den enkelte sag begæres udkørende fogedforretning eller politifremstilling. Til gengæld ophæves reglerne om tillægsafgift i retsafgiftslovens § 17a. Forslaget indebærer således en generel forhøjelse med 100 kr. af den del af retsafgiften, der vedrører fuldbyrdelse af betalingspåkravet til gengæld for en fjernelse af reglerne om yderligere tillægsafgift. I de tilfælde, hvor kreditor alene anmoder om, at betalingspåkravet fastslås af retten uden samtidig at anmode om tvangsfuldbyrdelse, vil retsafgiften således som foreslået af Retsplejerådet udgøre 300 kr.

De gældende regler indebærer væsentlige u hensigtsmæssigheder for retten, dels fordi retten løbende må påse, om der skal betales ny afgift, dels fordi domstolene i visse tilfælde kan komme til at sanktionere pålægge af omkostninger til retsafgift, som står i væsentlig misforhold til den fordring, som søges inddrevet.

Efter de gældende regler i retsafgiftslovens § 17 a, skal der betales yderligere tillægsretsafgift for politifremstilling eller udkørende fogedforretninger. Dette medfører, at en række kreditorer viger tilbage fra at anvende indenretlig inkasso, fordi de ikke på forhånd kan overskue den økonomiske risiko, der er forbundet med udlægget for retsafgiften.

Advokatrådet foreslår endvidere, at 3-måneders fristen i retsafgiftslovens § 19 ændres til mindst 12 måneder.

Efter de gældende regler skal der i en række tilfælde betales fornyet retsafgift efter 3 måneder jf. § 19. Denne bestemmelse kan medføre åbenbart urimelige resultater. I de tilfælde, hvor sagen ikke har kunnet gennemføres inden for 3 måneder, fordi det f.eks. ikke er lykkedes at finde frem til debitor, eller fordi sagsbehandlingstiden i fogedretten har nået en vis længde, skal der således på ny betales retsafgift. Efter Advokatrådets opfattelse er fristen på 3 måneder alt for kort. Fristen bør således udvides til mindst 12 måneder, så der skabes bedre mulighed for uden yderligere afgiftsmæssige konsekvenser at søge sagen afsluttet.

Retsafgiftslovens regler udformes under hensyntagen til bestemmelsen i retsplejelovens § 525, hvorefter fogedretten kan pålægge kreditor at acceptere en afdragsordning. I de tilfælde, hvor kreditor efter betaling af retsafgift bliver pålagt en

afdragsordning, som debitor herefter misligholder, er det efter Advokatrådets opfattelse ikke rimeligt at henvise kreditor til at afholde yderligere omkostninger til retsafgift for at opnå tvangsfuldbyrdelse af restfordringen. Retsafgiftsloven bør således sikre kreditor mod i denne situation at skulle betale yderligere omkostninger til retsafgift.

Efter Advokatrådets opfattelse indebærer de nævnte forslag en væsentlig forenkling af reglerne for både retten, kreditor og debitor. Forslaget vil således styrke værdien af inkassoprocessen og vil medvirke til at tilskynde kreditorerne til, hvor det er relevant, at anvende den indenretlige inddrivelsesform frem for den for debitor retssikkerhedsmæssigt mindre sikre udenretlige inddrivelsesform. Forslagene vil således medvirke til at styrke domstolenes centrale rolle i tvangsinddrivelse af forfaldne fordringer, hvilket er i både kreditors, debtors og samfundets interesse.

Forslagene vil endvidere efter Advokatrådets opfattelse kunne indebære en markant stigning i inddrivelsesprocenten til gavn for erhvervslivet og for statskassen, som i dag må antages at gå glip af væsentlige indtægter i forbindelse med erhvervsdrivendes skattemæssige afskrivning af uerholdelige fordringer og manglende momsafregning. Advokatrådets forslag om ændringer i retsafgiftsloven vil derfor næppe i noget videre omfang belaste statens budget.

Med venlig hilsen

Henrik Rothe

Justitsministeriet, Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

92
Jmt. modt.
24 MAJ 2004

INSTITUT FOR
MENNESKERETTIGHEDER

STRANDGADE 56 · 1401 KØBENHAVN K
TLF. 32 69 88 88
FAX 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATE 19. maj 2004

J.NR. 540.30/5312

Ved skrivelse af 13. januar 2004 har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III.

Institut for Menneskerettigheder har tidligere afgivet udtalelse om betænkningens kapitel 10, og de dele af betænkningens lovforslag, der vedrører en forenklet inkassoproces med betalingspåkrav.

Instituttet har nu gennemgået Retsplejerådets øvrige forslag og kan oplyse, at instituttet ikke har bemærkninger til de foreslåede lovændringer.

Det i betænkningen anførte giver dog instituttet anledning til at bemærke følgende:

1) Høring af sagens parter i forbindelse med rettens afgørelse af sagsomkostningsspørgsmål.

Udvalget har (s. 301ff.) overvejet, om parterne bør høres i forbindelse med rettens afgørelse af sagsomkostningsspørgsmål, men foreslår ingen regel herom indført i retsplejeloven, jf. også betænkningen s. 503f. Instituttet skal i den anledning henlede opmærksomheden på, at kravet om kontradiktion efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention art. 6 også gælder i civile sager. Art. 6 indeholder således ret til at imødegå faktiske oplysninger, der kan antages at have betydning for rettens afgørelse, uanset hvorfra disse oplysninger stammer, og indlæg af processuel karakter, som er fremlagt af modparten, jf. også "Den Europæiske Menneskerettighedskonvention", kommenteret af Peer Lorenzen m.fl., 2. udg., s. 238ff. Denne adgang til kontradiktion må også antages at gælde, når retten træffer afgørelse om sagsomkostninger, jf. også "Den Europæiske Menneskerettighedskonvention", kommenteret af Peer Lorenzen m.fl., 2. udg., s. 232ff., hvor det blandt andet anføres, at "kravet om equality of arms" (også) gælder i forhold til processuelle afgørelser, herunder afgørelser af sagsomkostninger".

Det må på den baggrund overvejes, om parternes adgang til at fremsætte bemærkninger til rettens påtænkte sagsomkostningsafgørelse og til faktiske oplysninger afgivet af modparten eller indlæg fra modparten i anledning af sagsomkostningsspørgsmålet bør fremgå udtrykkeligt af retsplejeloven. Retsplejerådet har, s. 302, anført, at rådet foreslår, at parterne udtaler sig om sagsomkostningerne, men foreslår som nævnt ikke lovregler indført herom. Under henvisning til, at det formentligt er praksis ved domstolene for tiden ikke at høre parterne, før sagsomkostningsafgørelsen træffes, jf.

Justitsministeriets ^{25/5-04}
Lovafdeling

12.2003-740-207

også det s. 301 i betænkningen anførte, forekommer det mest naturligt under hensyn til, at denne praksis ønskes ændret, at indføre en udtrykkelig lovregel herom.

I tilknytning hertil bemærkes, at det forekommer rigtigst at bevare en regel svarende til den nugældende retsplejelovs § 321, 2. pkt., blot således, at det påhviler retten (i stedet for modparten) at drage omsorg for høring af den advokat eller rettergangsfuldmægtig, der påstås dømt til at bære sagsomkostninger i henhold til bestemmelsen. Der henvises til den foreslåede § 319, lovforslagets § 1, nr. 11.

2) Begrundelse for sagsomkostningsafgørelser.

Betænkningen indeholder i kapitel 7 (for eksempel s. 257, s. 259 og s. 261) en række overvejelser om, hvorledes retten bør begrunde afgørelser om sagsomkostninger. Udvalget anfører videre, s. 303, at den "nuværende praksis med hensyn til begrundelse af afgørelser om sagsomkostninger ... næppe (kan) siges fuldt ud at give parterne tilstrækkelig oplysning". Udvalget opstiller på den baggrund (s. 304) en række retningslinier for begrundelsen af sagsomkostningsafgørelser, og anfører s. 504, at udvalget forudsætter, at sagsomkostningsafgørelser begrundes efter de anførte retningslinier.

Instituttet skal i den anledning henlede opmærksomheden på, at der af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention art. 6 følger et krav om begrundelse af blandt andet civile afgørelser, jf. også "Den Europæiske Menneskerettighedskonvention", kommenteret af Peer Lorenzen m.fl., 2. udg., s. 249ff. De krav til begrundelsen, som udvalget opstiller, må antages at opfylde kravene i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention art. 6. Det må således antages, at det ikke er nødvendigt særskilt at begrunde sagsomkostningsafgørelser, der i det hele følger de takstmæssige salærer og øvrige standarder på området.

På baggrund af udvalgets overvejelser om begrundelse af sagsomkostningsafgørelser må det overvejes, om de ovennævnte krav til begrundelse bør fremgå udtrykkeligt af retsplejeloven.

Under henvisning til, at det formentligt er praksis ved domstolene for tiden – som også anført af udvalget - ikke at begrunde sagsomkostningsafgørelser, forekommer det mest naturligt under hensyn til, at denne praksis ønskes ændret, at indføre en udtrykkelig lovregel om begrundelseskravet i retsplejeloven.

3) Tilskud til private retshjælpsinstitutioner.

Betænkningens kapitel 8 behandler spørgsmålet om retshjælp udenfor domstolene. Retsplejerådet konkluderer, s. 330, at de eksisterende retshjælpsordninger tilsammen opfylder kravet om en landsdækkende, velkvalificeret og lettilgængelig retshjælp.

Retsplejerådet anfører, s. 345, at der er behov for større gennemsigtighed med hensyn til praksis for tildeling af tilskud til private retshjælpsinstitutioner. Rådet foreslår på den baggrund, at tilskudsbetingelserne strømlines, samt at de fastsættes i en bekendtgørelse, så de bliver umiddelbart tilgængelige for enhver. Instituttet kan tilslutte sig disse forslag, men finder at måtte pege på

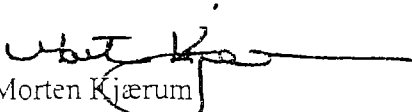
behovet for, at der tilføres de private retshjælpsinstitutioner økonomiske ressourcer nok til at løfte den opgave at være en del af et landsdækkende net af retshjælpsinstitutioner, som er et væsentligt led i sikringen af, at borgerne har tilstrækkelig adgang til domstolene.

Den eksisterende ordning er næppe tilstrækkelig hertil. Det kan særligt henvises til det s. 326 i betænkningen anførte, hvorefter tilskuddet til retshjælpskontorer siden 1989 "kun knap og nap (er) fulgt med inflationen, hvorimod udgifterne til advokatretshjælp er steget langt mere end inflationen". Der kan videre henvises til, at det af betænkningen, s. 140, fremgår, at Justitsministeriets bevilling til tilskud til private retshjælpsinstitutioner i finansåret 2003 udgør 8,6 mio. kr. Til sammenligning er Norges udgifter hertil, således som det fremgår af betænkningen, s. 190ff., væsentligt højere.

Instituttet skal på den baggrund henstille, at der tilføres de private retshjælpsinstitutioner øgede ressourcer til varetagelse af deres samfundsmæssige opgave at være en del af et landsdækkende net, der skal sikre borgernes "access to justice".

Instituttet har ikke herudover bemærkninger af menneskeretlig karakter til betænkningen.

Med venlig hilsen

Morten Kjærum
Direktør

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

67
Jmt. modt.
- 3 MAJ 2004

Dato: 30. april 2004

J.nr. ØF 0.08.004.fi-1/04

Retsplejerådets betænkning om reform af den civile retspleje III - Adgang til domstolene

Med brev af 13. januar 2004 har Justitsministeriet anmodet blandt andet Københavns Kommune om en udtalelse om Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene).

I brev af 16. februar 2004 meddelte Københavns Kommune, at kommunen ingen bemærkninger havde til Retsplejerådets forslag til en forenklet inkassoproces (betænkningens kapitel 10 samt de dele af lovudkastet i betænkningens kapitel 12, der vedrører betalingskrav).

Det skal herved videre meddeles, at Københavns Kommune ingen bemærkninger har til Retsplejerådets øvrige forslag i betænkningen.

Med venlig hilsen

Vibeke Iversen

Økonomiforvaltningen
Direktionssekretariatet

Rådhuset
1599 København V

Telefon
3366 3366

Direkte telefon
3366 2287

Telefax
3366 7010

E-mail
vi.dirsek@of.kk.dk

2 4/5 - 04
Justitsministeriets
Lovafdeling

1 A 2003-770-247

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Procesretskontoret
Slotholmsgade 10
1216 København K

Retsplejerådets betænkning nr. 1436 om adgang til domstolene

Justitsministeriet har i brev af 13. januar 2004 (j.nr. 2003-740-0247) anmodet Frederiksberg Kommune om eventuelle bemærkninger til betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III - om adgang til domstolene.

Frederiksberg Kommune har ved brev af 11. februar 2004 sendt kommunens bemærkninger til forslaget til forenklet inkassoprocess.

I forhold til betænkningen i øvrigt har Frederiksberg Kommune følgende bemærkninger:

Til betænkningens kapitel 7 om sagsomkostninger bemærkes, at kommunen anser det som positivt, at Retsplejerådet foreslår en langt større gennemsigthed ved afgørelser om sagsomkostninger, således at parterne inddrages og afgørelsen begrundes.

Det er kommunens hidtidige erfaring, at domstolene i retssager, hvor kommunen er sagsøgt, men vindende part, oftest har ophævet sagsomkostningerne, så kommunen har måttet bære egne omkostninger, alene fordi kommunen er en offentlig myndighed og uden nærmere begrundelse herfor, selv om kommunen mener, at sagsanlægget har været ubegrundet.

Kommunen mener derfor, at retsplejelovens § 312, stk. 2, om særlige grunde til at fravige at den tabende part skal erstatte modparten sagsomkostninger, kun bør kunne anvendes i sager, hvor der foreligger særlige konkrete forhold, der kan begrunde en fravigelse.

17. maj 2004
Sagsbeh: VP
Sagsnr.: 77527
Emnenr.: 0.0.00
Dokument: 426000

Juridisk Sekretariat
Rådhuset
2000 Frederiksberg
www.frederiksberg.dk

Telefon
Telefax 38 21 29 90
juridisk@frederiksberg.dk

17/5-04
JUSTITSMINISTERIETS

Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

Til betænkningens kapitel 9 om fri proces og retshjælpsforsikring bemærkes til Retsplejerådets forslag til en mere nuanceret regulering af de materielle regler betingelser for fri proces, at der stadig bør lægges betydeligt vægt på, hvorvidt ansøgeren har nogen udsigt til at få medhold.

Frederiksberg Kommune finder, at en kompetencefordeling mellem domstolene, der skal meddele fri proces i de tilfælde, hvor der ikke foretages vurdering af udsigten til at få medhold (§ 327), og andre sager, hvor kompetencen foreslås tillagt Civilretsdirektoratet, kan synes unødigt kompliceret for borgerne.

Frederiksberg Kommune skal generelt forbeholde sig krav om kompensation for eventuelle merudgifter forbundet med forslag, der indebærer forøgede sagsomkostninger mv.

Venlig hilsen

Birgit Madsen
Juridisk Chef

Vivian G. Petersen
Fuldmægtig

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Procesretskontoret
Slotholmsgade 10
1216 København K

E-mail: khe@jm.dk og jer@jm.dk

11. maj 2004

Retsplejerådets betænkning 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (adgang til domstolene).

Justitsministeriet har med skrivelse af 3. januar 2004 dels anmodet Forbrugerrådet om en udtalelse vedr. forslag til forenklet inkassoproses, som Forbrugerrådet har besvaret den 23. februar og 21. april, dels vedr. de øvrige forslag i betænkningen om adgang til domstolene.

Forbrugerrådet er enig i, at adgang til domstolene og en retfærdig behandling er en grundlæggende værdi i et retssamfund. Det har længe været et problem, at sagsbehandling ved domstolene bliver opfattet som (og er) dyrt, langsomt, kompliceret og gammeldags, som det også er blevet udtrykt af Den Danske Dommerforening.

Ikke kun i Danmark, men i de fleste andre lande og i EU, har der været stigende fokus på, at almindelige borgeres "access to justice" har kummerlige kår, når det drejer sig om domstolene. Der er ikke megen nytte i, at Menneskeretskonventionens artikel 6 giver enhver ret til en retfærdig rettergang, hvis omkostningerne er så høje og processen så kompliceret, at almindelige borgere reelt er afskåret fra at anvende domstolene.

RETSAFGIFTER

Retsafgifterne har de senere år fået et fiskalt tilsnit, hvilket (især) forekommer urimeligt i forbindelse med sager om mindre krav. Således er indtægterne fra retsafgifter for civile sager blevet fordoblet fra 1997 til 2002. Forbrugerrådet kan derfor tilslutte sig Retsplejerådets forslag om, at retsafgiften i sager med en økonomisk værdi indtil 50.000 kr. sættes til 500 kr., ligesom Forbrugerrådet er enig i, at denne retsafgift både skal gælde for småsagsprocessen og sager efter almindelige procesregler, således at valget mellem de forskellige behandlingsformer er afgiftsneutral.

Forbrugerrådet finder det ligeledes positivt, at retsafgiftens størrelse begrænses i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse, f.eks. hvor en borger indbringer forvaltningsmyndighedens afgørelser for domstolene, det være sig vedr. førtidspension eller ret til hjemmehjælp. Retsplejerådet foreslår et maksimum på 4.000 kr. i disse sager, et beløb der er for højt.

Retsplejerådet gør meget ud af at pointere, at fri proces-instituttets formål er at opnå en højere grad af reel lighed i de muligheder, som personer med forskellige økonomiske forhold har for at føre retssag. Det er derfor ikke hensigten, at disse personer i kraft af fri proces skal få bedre mulighed for at føre retssag end personer med bedre økonomiske forhold. Retsplejerådets forslag skal derfor ses som en samlet pakke. Forbrugerrådet kan erklære sig enig i vigtigheden af et afbalanceret helhedssyn.

Med hensyn til de materielle betingelser foreslår Retsplejerådet en videreførelse af, at der som udgangspunkt skal gives fri proces, når en person har fået helt eller delvist medhold i et centralt statsligt klagenævn eller et privat klage- eller ankenævn, der er godkendt af økonomi- og erhvervsministeren. Forbrugerrådet kan støtte, at reglen udvides til at omfatte alle centrale statslige klagenævne samt huslejenævne og beboerklagenævne.

Retsplejerådet finder, at bagatelsager skal undtages fra fri proces, men tiltræder, at der kan gives fri proces til sagsøgeren, hvis sagen er af videregående eller af principiel betydning, og henviser i denne forbindelse til tilfælde, hvor et stort antal personer har ensartede krav imod en erhvervsdrivende eller en offentlig myndighed, således at kravets samlede værdi er betydeligt, samt til personer, der helt eller delvist har fået medhold ved Forbrugerklagenævnet og godkendte ankenævne. Dette skal ses som et modstykke til, at fri proces normalt er betinget af, at en klager først har benyttet nævnsprocessen. Forbrugerrådet kan tiltræde det sidste, men er imod, at fri proces skal afslås, hvis sagen er bagatelagtig. Undtagelsen om, at fri proces kan opnås, hvis sagen har videregående betydning, vil føre til kompliceret bevisførelse, og forslaget bør derfor ikke nyde fremme.

Det bemærkes "for fuldstændighedens skyld", at det ikke kommer på tale at give mulighed for umiddelbar tvangsfuldbyrdelse af afgørelser truffet af Forbrugerklagenævnet eller de godkendte nævne, jf. Retsplejerådets betænkning om Reform af den civile retspleje I fra 2001. Forbrugerrådet skal i denne forbindelse igen henvise til den modsætning, der ligger i, at man kan stille forslag om en forenklet inkassoprocess, hvor kravene ikke er afgjort, men ikke fremsætter forslag til forbedring af forbrugerens processuelle stilling i forbindelse med sager, hvor forbrugeren allerede har fået medhold ved Forbrugerklagenævnet eller et godkendt ankenævn. Afgørelserne bør gøres exigible.

Forbrugerrådet ser det som meget positivt, at Retsplejerådet foreslår at videreføre reglen om, at man i særlige tilfælde kan bevilge fri proces, selv om de almindelige betingelser ikke er opfyldt, herunder navnlig i sager af principiel karakter eller almindelig offentlig interesse. Som eksempler nævnes hidtil uafklarede lovforklæningssspørgsmål, sager af mere indgribende betydning over for enkeltpersoner eller grupper samt sager, hvor afgørelsen kunne tjene som præjudikat ved senere tilfælde. Beskrivelsen af denne undtagelsesmulighed ligger meget tæt på indholdet af den særlige bevilling, som Forbrugerrådet har administreret for Økonomi- og Erhvervsministeriet siden 2000. Forbrugerrådet finder det ligeledes nødvendigt, at forslaget også giver mulighed for at give fri proces, selv om an-

Forbrugerrådet finder endvidere, at retshjælpsbetingelserne bør ændres således, at også eventuelle omkostninger ved behandling af sager ved ankenævn dækkes, f.eks. sagkyndiges erklæringer med videre.

Selv om der er økonomisk fornuft i sammenkædningen af fri proces-instituttet og retshjælpsforsikring, mener Forbrugerrådet, at det væsentlige er, at vurderingen af, om en part har rimelig grund til at føre proces, vil falde ens ud, hvad enten parten har en retshjælpsforsikring, der dækker sagen, eller ej. Forbrugerrådet finder derfor, at praksis bør følges nøje. Forbrugerrådet er ligeledes enig i, at det bør overvejes at forhøje forsikringsmaksimum, således at udgifterne i så godt som alle sager kan rummes inden for maksimum, jf. Retsplejerådets undersøgelse over, hvad fri proces-sagerne koster i praksis - set i lyset af Retsplejerådets forslag om sagsomkostninger.

SMÅSAGSPROCESSEN

Allerede under drøftelserne i Forbrugerkommissionen i begyndelse af 1970'erne gav Forbrugerrådet udtryk for, at forbrugernes manglende retsbeskyttelse ikke udelukkende skyldes problemer ved lovgivningen, men at omkostningerne ved at gå til domstolene står i misforhold til sagens genstand, ligesom domstolsprocessen slet ikke er gearret til at behandle forbrugerklager. På baggrund af Forbrugerkommissionens betænkning II oprettedes i 1975 Forbrugerklagenævnet og hjemmelen til at etablere godkendte private klagenævn.

Samtidig med disse drøftelser foreslog Retsplejerådet, at der skulle indføres en adgang til at få forbrugersager behandlet ved domstolene ved en forenklet procesform, normalt uden medvirken af advokater mv., hvilket ikke opnåede tilslutning, ligesom heller ikke forslaget i Retsplejerådets betænkning fra 1978 og følgende lovudkast. Anstødsstenene var som også senere spørgsmålet om dommens mere aktive procesledelse, spørgsmålet om hvorvidt den tabende part skulle pålægges sagsomkostninger, samt især spørgsmålet om processen kunne eller skulle foretages med bistand fra advokat.

I 1997 afgav Småsagsudvalget en betænkning, hvorefter flertallet gik ind for, at retten får større ansvar og beføjelser med hensyn til sagsstyring og procesledelse, således at processen i det hele indrettes således, at en part kan føre sagen uden advokatbistand. Der var ikke forbud mod advokatmedvirken, men en part, der møder med advokat, kunne ikke få erstattet sine advokatomkostninger. Især Advokatrådet var stærkt negativt over for forslaget, der sigtede på en stort set advokatløs behandling. Forbrugerrådet gik ind for, at der slet ikke skulle kunne deltage advokater i processen, da en sådan medvirken ville kunne medføre en betydelig forskelsbehandling, således at den mere velbeslæede part ville kunne møde med advokat, uanset om disse omkostninger ikke blev dækket.

medfører betaling af advokatomkostninger - hverken i form af udgifter til egen advokat og/eller modpartens advokat, såfremt sagen tabes.

Konkluderende skal Forbrugerrådet udtale, at der er stort behov for en småsagsproces både direkte anvendt og som en opfølgning på klagenævnsager. Selvom Forbrugerrådet anerkender, at der er gjort et godt forsøg på at minimere omkostninger, bl.a. ved at lade dommeren foretage aktiv procesledelse, finder Forbrugerrådet forsat, at der bør være tale om en "advokatløs" proces, da det forsat er kostbart for en part at tabe en sådan retssag i forbindelse med betaling af modpartens advokat. Dette skal også ses i lyset af, at der i England kun tilkendes sagsomkostninger til juridisk bistand til udarbejdelse af stævningen.

Med venlig hilsen

Villy Dyhr
Chef for Politisk Afdeling

Benedicte Federspiel
Chefkonsulent

65

Justitsministeriet
Lovafdelingen

Direkte tlf. 45 27 07 20
Direkte fax 45 27 09 88
E-mail: pan@fdm.dk
3. maj 2004
Ref: PAN/smv

Deres sagsnr. 2003-740-0247 – Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene, Betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene)

Forenede Danske Motorejere har gennemgået Retsplejerådets øvrige forslag til en reform af den civile retspleje udover en forenklet inkassoproces som beskrevet i Betænkningen.

FDM har ingen bemærkninger til Retsplejerådets øvrige forslag.

Med venlig hilsen
FDM Juridisk afdeling

Fuldmægtig cand. jur.

MEMBER OF ALLIANCE INTERNATIONALE DE TOURISME

FORENEDE DANSKE MOTOREJERE
FIRSKOVVEJ 32 · POSTBOKS 500 · DK-2800 KGS. LYNGBY
TELEFON 45 27 07 07 · TELEFAX 45 27 09 93 · GIRO 402-2270
CVR nr. 10 37 67 18 · E-MAIL: fdm@fdm.dk · www.fdm.dk

4/5-04
Justitsministeriets
Lovafdeling

12 2003-740-0247

REALKREDITRÅDET

Sendt pr. e-mail

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

27. april 2004
G 400 – tbj

Høring over Retsplejerådets betænkning 1436 om adgangen til domstolene – dog ikke afsnittet om en forenklet inkassoprocess

Idet der henvises til Justitsministeriets høringsskrivelse af 13. januar 2004 samt den vedlagte betænkning 1436/2004 skal Realkreditrådet bemærke, at betænkningen ikke giver anledning til konkrete bemærkninger.

Særligt om kapitel 10 henvises til Realkreditrådets høringssvar af 17. februar d.å.

Realkreditrådet benytter dog lejligheden til at udtrykke overordnet anerkendelse af den linje der tilsigtes med betænkningen, idet der i takt med udviklingen og den måde hvorpå borgere og virksomheder tilrettelægger deres aktiviteter på, ses at være behov for en smidigere tilgang til domstolene.

Særligt kapitlerne 6 og 7 om henholdsvis retsafgifter i civile sager og sagsomkostninger rummer en tiltrængt og velkommen omstilling til de realiteter, der gør sig gældende for virksomheder og borger, der får behov for at få prøvet sager ved domstolene.

Med venlig hilsen

Trineke Borch Jacobsen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Akt.nr. 62

Jmt. Mdt.
22 APR 2004

Vores ref. JTV/bnl-kfo

Journalnr. 1.3.4.1-010

Deres ref. 2003-740-0247

Dato 21.04.2004

Retsplejerådets betænkning om reform af den civile retspleje III - adgang til domstolene (Betænkning nr. 1436)

Med henvisning til Justitsministeriets brev af 13. januar 2004 skal F&P hermed fremkomme med følgende bemærkninger til ovenstående betænkning. (For så vidt angår betænkningens kapitel 10 om forenklet inkassoproses, har F&P fremsendt sine bemærkninger ved brev af 10. februar 2004. Nærværende brev omhandler således de øvrige betækningskapitler):

1. Sagsomkostninger

F&P kan overordnet tilslutte sig forslaget om at bibeholde princippet om, at den tabende part skal være objektiv ansvarlig for den vindende parts sagsomkostninger samt forslaget om - som grundlag for beregning af advokatsalæret - at bibeholde generelle vejledende salærtakster.

F&P har dog noteret sig, at man med forslaget dels lægger op til bredere intervaller for beregningen af advokatsalæret, og dels lægger op til en generel forhøjelse af advokatsalærene.

Som bekendt udgør de vejledende takster også grundlaget for retshjælpsforsikringens dækning af salæret til sikredes advokat.

Nærværende forslag vil altså - med bevarelsen af den eksisterende retshjælpsforsikringsordning - medføre øgede erstatningsudbetalinger i form af højere salærer til advokaterne. Det er derfor ikke korrekt, når det i betænkningen (side 279) anføres, at "forslaget ikke tilsigter en forhøjelse af de salærer, som advokater kræver, men en bedre overensstemmelse mellem disse salærer og det beløb, som tilkendes den vindende part til dækning af udgifter til advokat".

Forslaget vil medføre en generel forhøjelse af advokaternes salærkrav under retshjælpsforsikringen. Samtidig skal påpeges, at forslaget om bredere intervaller formentlig vil have den konsekvens, at advokaterne i forbindelse med retshjælpsdækning generelt vil beregne deres salærkrav i den øvre ende af hvert interval. Med forslaget må forsikringsselskaberne forventes i højere grad at måtte afsætte ressourcer til i de konkrete tilfælde at bedømme - og indgå i dialog om - rimeligheden i advokaternes salærkrav.

JUSTITSMINISTERIETS
Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

F&P skal samtidig bemærke, at vi stiller os noget undrende over for forslaget om at undtage de mindre sager fra de ny takster. F&P forstår bemærkningerne således, at man for disse sager må tage udgangspunkt i et minimumssalær på 10.000 kr. Også på dette område vil der altså være tale om en væsentlig forhøjelse i retshjælpsforsikringens salærafregning.

F&P skal i relation til forslaget om et minimumssalær på 10.000 kr. yderligere fremhæve, at størrelsen af salæret indgår i vurderingen af, hvornår det - såvel i relation til fri proces og retshjælpsforsikring - er rimeligt at føre en sag. En generel forhøjelse af minimumssalæret vil med andre ord kunne skubbe grænserne for, hvornår en sag bør dækkes.

Det er F&P's opfattelse, at man i betænkningen generelt mangler at forholde sig til de øgede salærudgifter - udgifter, som for retshjælpsforsikringens vedkommende - alene vil kunne dækkes ved at forhøje præmien på retshjælpsforsikringen, jf. nedenfor.

2. Retshjælp

Betænkningen stiller forslag om at gøre statens tilskud til advokatretshjælp subsidiær i forhold til en eventuel retshjælpsdækning (betænkningens side 341). Der gives ikke nogen begrundelse for dette ud over, at det vil være "logisk".

F&P forudsætter - og lægger meget vægt på - at forsikringsdækningen på dette område ikke tænkes udvidet i forhold til de generelle vilkår.

De fleste af de sager, som behandles ved den omhandlede advokatretshjælp, vil formentlig næppe opfylde retshjælpsforsikringens betingelse om, at der skal foreligge en konkret tvist. Det må endvidere forventes, at en lang række af sagerne må skulle henvises til behandling ved relevant klagenevæn m.v., inden retshjælpsdækning kan ydes.

Forslaget om, at der i forbindelse med advokatretshjælp skal søges om retshjælpsdækning synes på den baggrund alene at ville gøre ordningen administrativt tungere for såvel advokaterne som forsikringsselskaberne, uden at det i øvrigt vil have betydning for et nævneværdigt antal af sager.

F&P har i øvrigt meget vanskeligt ved at se det "logiske" i Retsplejerådets forslag. Forslaget synes således at bygge på den misforståelse, at retshjælpsforsikringen udgør en social sikringsordning på linje med de statslige tilskudsordninger.

Som privatfinansieret ordning må retshjælpsforsikringen principielt adskilles fra de statslige tilskudsordninger. Den øgede udgift, som forslaget her vil påføre, vil alene kunne hentes hjem over præmierne fra den kreds af personer, som har tegnet en retshjælpsforsikring.

For så vidt angår de private forsikringsordninger, må man samtidig være opmærksom på, at disse alene vil kunne finansieres i det omfang, at de sikrede har et fortsat incitament til at tegne forsikringen i form af en udvidet dækning i forhold til det, man kan opnå gennem det offentlige system.

Forslaget om at gøre statstilskuddet subsidiær i forhold til en eventuel forsikringsdækning vil med andre ord betyde, at de sikrede via deres præmier selv skal betale for en ydelse, som de i øvrigt - uden forsikringsdækning - gratis kunne opnå.

Forslaget vil altså udhule de sikredes incitament til at tegne forsikring og er i modstrid med de generelle principper for tegning af private forsikringsordninger.

F&P må derfor udtrykke sin modstand mod denne del af forslaget.

F&P skal i øvrigt i parentes bemærke, at forslaget om, at forbrugerne - via præmierne - nu skal betale for en hidtidig offentlig dækket ydelse, synes at harmonere dårligt med principperne i Regeringens "skattestop".

3. Fri proces og retshjælpsforsikring

3.1 Samordning af fri proces og retshjælpsforsikring

Flertallet foreslår (side 355) en processuel adskillelse, således at der ikke skal meddeles fri proces i de sager, hvor sikrede måtte være omfattet af en retshjælpsforsikring. Har ansøgeren ikke retshjælpsdækning - enten fordi ansøgeren slet ikke har tegnet forsikring, eller fordi sagen efter sin art klart falder uden for dækningsområdet - behandles ansøgningen om fri proces på sædvanlig vis. Det samme gælder, hvis forsikrings-selskabet har afslået dækning, eksempelvis fordi ansøgeren efter selskabets opfattelse ikke i relation til forsikringsbetingelserne har rimelig grund til at føre proces.

Som påpeget i betænkningen kan F&P generelt tilslutte sig principperne i ovennævnte forslag om at adskille fri proces og retshjælpsforsikring.

Retsplejerådets flertal forudsætter imidlertid, at der ikke skal være nogen selvrisiko på retshjælpsforsikringen, når sikrede opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces.

F&P er modstander af denne del af forslaget. Det forekommer meget uhensigtsmæssigt, at selskaberne skal foretage den økonomiske bedømmelse alene med henblik på at vurdere, hvorvidt der skal betales selvrisiko eller ej. Der vil - til alle kunders fordel - kunne opnås en administrativ lettelse, såfremt selskaberne helt kunne undgå at foretage denne vurdering og således lægge den samme selvrisiko til grund i alle sager.

Det skal i parentes bemærkes, at det ligeledes må være i alle parter interesse, at selskaberne - hvor dette ikke er umiddelbart nødvendigt - generelt fritages for at skulle involvere sig i sikredes private, økonomiske oplysninger om indtægtsforhold m.v.

Det skal samtidig fremhæves, at Retsplejerådet foreslår at indføre en egenbetaling på 1.000,- kr. i forbindelse med fri proces med en adgang for det offentlige til i særlige tilfælde at fritage for denne. Parallelt med det bør der ligeledes på retshjælpsforsikringsområdet - af bl.a. præventive hensyn - gælde en (vis) egenbetaling i form af en generel selvrisiko (eventuelt med en tilsvarende adgang for det offentlige til i særlige tilfælde at dække denne selvrisiko).

F&P skal endelig fremhæve, at betænkningen - heller ikke på dette område - forholder sig til de økonomiske konsekvenser af de stillede forslag. Med forslaget overtager selskaberne visse af de opgaver, som hidtil har ligget hos fri-proces-myndighederne. Forslaget vil altså medføre en vis yderligere administrativ byrde for selskaberne. Samtidig vil forslaget medføre øgede erstatningsudbetalinger, idet retshjælpsforsikringen fremover også vil skulle dække betaling af retsafgift i de sager, som hidtil har været behandlet under fri proces.

F&P skal opfordre til, at man forholder sig til disse økonomiske aspekter af de stillede forslag, jf. nedenfor.

3.2 Retshjælpsforsikring

Retsplejerådets forslag til justeringer af retshjælpsforsikringsbetingelserne giver F&P anledning til følgende bemærkninger:

3.2.1 Fri proces

F&P har ikke indvendinger mod forslaget om at ophæve betingelsen om, at sikrede, der opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, skal indgive fri-proces-ansøgning, jf. ovenfor.

F&P kan dog ikke tilslutte sig forslaget om at ændre vilkåret om selvrisiko til bestemmelse om, at der ikke er selvrisiko, når ansøgeren opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces.

Det er således F&P's opfattelse, at der i stedet bør indføres en generel selvriskobestemmelse gældende for alle sikrede, jf. ovenfor.

3.2.2 Ophævelse af bestemmelsen i forsikringsbetingelsernes § 11, stk. 5 om beregning af advokatsalæret

Et mindretal af rådet foreslår en ophævelse af bestemmelsen i forsikringsbetingelsernes § 11, stk. 5, med det formål, at advokaterne skal have større frihed i deres salærafregning over for forsikringselskaberne.

F&P skal udtrykke sin stærke modstand mod mindretallets forslag, som vil betyde en radikal ændring af den almindelige private retshjælpsforsikrings rolle i samfundet.

Nøjagtig ligesom domstolene har forsikringselskaberne behov for et redskab til beregning af advokatsalæret. I det omfang et sådant redskab ikke fandtes - og man gik over til en rent aftalebaseret ordning - måtte selskaberne på anden vis træffe foranstaltninger med henblik på at sikre, at omkostningerne i den enkelte sag blev holdt på et rimeligt niveau, herunder sikre, at der ikke blev rejst krav baseret på f.eks. en helt urimelig timetals- og/eller timesatsberegning. Den rent aftalebaserede ordning ville med andre ord forudsætte, at selskaberne fra sag til sag i langt højere grad måtte forholde sig til omkostningsspørgsmålet dels i form af forudgående salæraftaler, og dels ved løbende at skulle inddrages i processen med henblik på godkendelse af de enkelte sagsskridt. Ordningen ville endvidere forudsætte, at sikredes i dag frie valg af advokat måtte indskrænkes.

Der er fra alle sider ønske om, at den eksisterende ordning - hvor langt størsteparten af befolkningen er dækket af en retshjælpsforsikring - opretholdes. Udbredelsen af retshjælpsforsikringen er imidlertid en følge af, dels at dækningen indgår som en obligatorisk del af de almindelige former for familie-, hus- og bilforsikringer, og dels - og ikke mindst - at administrationsomkostningerne ved den inkorporerede dækning kan holdes på et lavt niveau.

I det omfang, selskaberne i alle sager skulle forhandle med advokaten om størrelsen af dennes salær m.v. og i øvrigt løbende deltage i sagens behandling, ville dette naturligvis medføre væsentligt øgede administrationsomkostninger.

Samtidig ligger det formentligt også klart, at i hvert fald advokaternes ønske om regelændringen hovedsagelig er begrundet i ønsket om generelt at kunne rejse større salærkrav mod retshjælpsforsikringen. Forslaget ville således givetvis medføre øgede udgifter til advokatsalærer.

En forsikringsdækning på området ville med andre ord tage form af et helt andet produkt - og indbefatte en helt anden pris - end det, vi kender i dag. Produktet ville formentligt næppe kunne indgå som "automatisk" bestanddel af de almindelige former for privatforsikringer, og det ville bl.a. på grund af prisen formentligt være de færreste, som ville finde det attraktivt at tegne en individuel forsikring på området.

F&P må på den baggrund meget opfordre til, at man henholder sig til flertallets opfattelse - altså at bibeholde bestemmelsen i forsikringsbetingelsernes § 11, stk. 5.

3.2.3 Emnemæssig ensretning mellem fri proces og retshjælpsforsikring

F&P har noteret sig, at flertallet har valgt ikke at anbefale ændringer af de eksisterende dækningsundtagelser i retshjælpsforsikringen med hensyn til det familieretlige område, ansættelses- samt skatte- og afgiftssagerne.

F&P er enig i flertallets opfattelse, idet det i den forbindelse skal fremhæves, at en eventuel udvidelse på de nævnte områder vil have vidtgående omkostningsmæssige konsekvenser og således i væsentligt omfang fordyre dækningen.

3.2.4 Rimelig-grund-vurdering

F&P har med tilfredshed noteret sig, at man ikke med forslaget søger at ensrette rimelig-grund-betingelsen under henholdsvis fri og proces og retshjælpsforsikringen.

Det er F&P's opfattelse, at opretholdelse af en privat dækning - i form af retshjælpsdækning - forudsætter en vis partsautonomi for forsikringsselskaberne med hensyn til, hvorledes dækningen skal formuleres samt administreres, herunder bl.a. i relation til spørgsmålet om rimeligheden af at føre retssag. Man må med andre ord acceptere, at rimelighedsbedømmelsen efter retshjælpsforsikringen i visse tilfælde vil være en anden end efter de foreslåede regler om fri proces

3.2.5 Tvangsfuldbyrdelse

Flertallet foreslår, at retshjælpsforsikringen også bør dække en eventuel nødvendig tvangsfuldbyrdelse.

Med bemærkning om, at forslaget vil medføre øgede dækningsudgifter, stiller F&P sig positiv over for forslaget. Det vil dog eventuelt kunne være nødvendigt at fastsætte særlige betingelser for tvangsfuldbyrdsdækningen med henblik på at imødegå, at denne udnyttes til at føre udsigtsløse sager. Det forudsættes samtidig, at selskaberne i de konkrete tilfælde må kunne vurdere - og lade forsikringsdækningen afhænge af - rimeligheden af at søge tvangsfuldbyrdelse gennemført.

3.2.6 Forsikringsmaksimum

Flertallet anbefaler, at de enkelte forsikringselskaber løbende - og navnlig efter en gennemførelse af Retsplejerådets forslag om sagsomkostninger - overvejer, om der kan være grund til at forhøje forsikringsmaksimum med henblik på at fastholde den nuværende fordeling, hvor udgifterne i så godt som alle sager kan rummes inden for forsikringsmaksimummet.

F&P har noteret sig anbefalingen og skal generelt pege på, at selskaberne - som følge af den frie konkurrence på dette område - må antages løbende at tilpasse dækningen til kundernes behov.

I øvrigt henvises til bemærkningerne nedenfor om de økonomiske konsekvenser af retsplejerådets forslag og nødvendigheden af, at selskaberne kan imødegå de øgede omkostninger ved justeringer af præmien.

4. Småsagsproces

F&P stiller sig generelt positiv over for ønsket om at skabe en forenklet proces for behandling af småsager.

Overordnet er det imidlertid F&P's opfattelse, at forslaget om en småsagsproces - som betænkningen også er inde på - ikke bør ses løsrevet fra de øvrige projekter, forsøgsordninger m.v., som i øjeblikket er i gang.

I relation til betænkningens forslag mangler en endelig behandling af spørgsmålene om kumulation af sager, anke samt en endelig stillingtagen til og gennemførelse af en eventuel kommende retskredsreform.

F&P skal endvidere pege på, at den verserende forsøgsordning vedrørende retsmægling vil kunne få betydning for behandlingen af en lang række af de typer sager, som forudsættes behandlet under småsagsprocessen.

F&P skal meget opfordre til, at forslaget om småsagsproces ikke gennemføres løsrevet fra ovennævnte initiativer, udestående spørgsmål m.v., men at man i stedet på sigt søger at etablere en samlet ordning med inddragelse af alle ovennævnte forhold.

For så vidt angår det konkrete forslag til småsagsproces, skal F&P bemærke, at vi tager kraftigt afstand fra forslaget om, at der på retshjælpsforsikringen ikke skal betales selvrisiko for sager omfattet af småsagsprocessen. Parallelt med forslaget om, at der for fri proces skal gælde en vis egenbetaling, er det således F&P's opfattelse, at præventive hensyn taler for, at der

også på retshjælpsforsikringen fastsættes en vis egenbetaling i form af en (begrænset) selvrisiko.

Et af hovedformålene med småsagsprocessen er, at parterne ikke nødvendigvis behøver at engagere en advokat. I det omfang, at det ville være fuldstændig "gratis" for den enkelte at lade sig bistå ved advokat, må det imidlertid forventes, at langt de fleste ville benytte sig af denne mulighed. Forslaget om den manglende selvrisiko ses med andre ord i konflikt med de generelle forudsætninger for forslaget om småsagsproces.

F&P finder endvidere, at der er en "pædagogisk" effekt i, at parterne ikke fuldstændig omkostningsfrit kan anlægge sag ved domstolene. Selvriskoen - og i øvrigt den foreslåede egenbetaling under fri proces - er medvirkende til, at domstolene skånes for sager, som efter deres art og omfang helt åbenbart ikke burde føres her.

F&P lægger altså meget vægt på, at adgangen til at håndhæve selvrisiko bevares også inden forslaget til ny småsagsproces.

F&P har noteret sig forslaget om, at den vindende part for visse småsager alene vil kunne opnå delvis dækning for sine sagsomkostninger. F&P har forståelse for forslaget, men finder dog ikke, at man som sagsøgende part med rimelighed kan forvente en sådan omkostningsfordeling i alle sager. Har man som sagsøgende part haft mulighed for at "begrænse" sagsomkostningerne f.eks. ved i første omgang at lade sagen behandle ved godkendt ankenævn m.v., finder F&P det ikke rimeligt, at man ikke her bør være "ansvarlig" for de fulde sagsomkostninger.

F&P skal endvidere pege på, at selskaberne ud fra de foreliggende oplysninger om småsagsprocessen vil have meget vanskeligt ved at "risikovurdere" området, idet der savnes oplysninger om antallet af sager, hvor mange af disse der forventes at overgå til normal domstolsbehandling m.v.

På nuværende tidspunkt er det altså umuligt at vurdere de økonomiske konsekvenser af denne del af Retsplejerådets forslag.

5. Økonomiske konsekvenser

Der er næppe nogen tvivl om, at samlet set vil Retsplejerådets forslag medføre en fordyrelse af retshjælpsforsikringen. Dette vil bl.a. være en følge af forslaget om forhøjede advokatsalærer, forslaget om opsplitningen mellem fri proces og retshjælpsforsikringen, forslaget om dækning af tvangsfuldbyrdelse m.v.

Betænkningen ses ikke at behandle de omkostningsmæssige spørgsmål. F&P skal på den baggrund fremhæve, at udgifterne til øgede forsikringsudbetalinger alene vil kunne dækkes ved at forhøje præmierne på retshjælpsdækningen. Eventuelle forslag må således gennemføres med respekt for, at skal selskaberne vedblive med at tilbyde retshjælpsdækningen som et integreret produkt i de mest almindelige forbrugerforsikringer, skal der også være sammenhæng mellem selskabernes udgifter og indtægter.

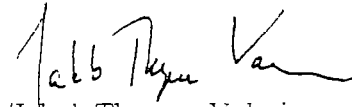
F&P finder det af afgørende betydning, at man ved eventuelle videre lovinitiativer på området forholder sig til dette spørgsmål.

F&P skal i den forbindelse pege på, at det har været kutyme ved tidligere lovændringer, der har haft direkte indflydelse på de private forsikrings dækningsområde, at man samtidig har forholdt sig til præmiespørgsmålet ved indføjelse af en samtidig adgang i lovgivningen for selskaberne til at regulere præmierne (uden opsigelsesret for kunden) i overensstemmelse med den skønnede merudgift. Det skete bl.a. i forbindelse med den seneste ændring af erstatningsansvarsloven.

F&P finder det af afgørende betydning, at man indfører tilsvarende regulering ved eventuelle, opfølgende lovinitiativer på dette område.

Med venlig hilsen

Claus Tønnesen

Jakob Thyssen Valerius

■ V A TELEFAX 33 93 35 10 / 4 s der

Justitsministeriet
 Procesretskontoret
 Slotsholmsgade 10
 1: 16 København K

A t.: Ketilbjørn Hertz

Dato: 6. maj 2004
 Dares ref.: 2003-740-0247
 Vires ref.: CAD

Høring over Retsplejerådets betænkning 1436 – adgang til domstolene

HTS Interesseorganisationer (HTS-I) takker for at have modtaget ovennævnte betænkning i høring.

Grundlæggende er vi meget tilfredse med de tiltag, Retsplejerådet lægger op til, særligt for så vidt angår retsafgifter, tilkendelse af sagsomkostninger og småsagsproces. Det er HTS-s opfattelse, at disse tiltag vil medvirke til at gøre domstolsbehandling af tvister mere attraktiv for erhvervslivet, bl.a. fordi omkostningsniveauet synes at komme til at stå i bedre forhold til sagens reelle værdi for parterne, end tilfældet er nu.

Dog har vi en række kritikpunkter og bemærkninger til betænkningens enkelte dele. Disse følger nedenfor, idet betænkningens systematik danner rammen for strukturen i disse bemærkninger.

Kapitel 7 – Sagsomkostninger

3. Præcisering af hovedprincippet for fordeling af sagsomkostninger

Det fremgår flere steder i betænkningen, herunder i bemærkningerne til lovudkastets § 312, at den vindende parts status – f.eks. stor erhvervsvirksomhed eller interesseorganisation – skal tillægges betydning i rettens vurdering af, om den tabende part skal betale (fulde) sagsomkostninger til den vindende part.

Dette kriterium tager HTS-I stærkt afstand fra. Vi finder det retssikkerhedsmæssigt stærkt betænkeligt at operere med et sagsomkostningsfordelingsprincip, hvor den vindende parts status og økonomiske formåen har selvstændig betydning. Store erhvervsvirksomheder og interesseorganisationer afholder – på samme måde som andre – omkostninger ved at føre retssager og har samme krav som andre på at få dækket dette tab, hvis de vinder sagen.

■ HTS - Handel, Transport
 og Serviceerhvervene
 Børsen
 1217 København K
 Telefon 70 13 12 00
 Telefax 70 13 12 01
 hts@hts.dk
 www.hts.dk

10/5-07

JUSTITSMINISTERIETS
 Lovafdeling

Kapitel 8 – Fri proces og retshjælpsforsikring

2.3.3. Sagens art

Det fremgår flere steder i betænkningen, at erhvervsmæssige sager som hovedregel generelt skal være undtaget fra fri proces, med mindre der er tale om forhold, der dækket truer virksomheders eksistensgrundlag.

Der er ingen tvivl om, at der ofte meget store omkostninger, der – selv efter en gennemførelse af de i betænkningen foreslåede omkostningslettelser – er forbundet med at føre retssager i Danmark, reelt afholder en lang række mindrebedmedlede virksomheder fra at indlede processer, som de ellers kunne og ville have ført. Ligeledes er det ofte byrdeudt at blive sagsøgt i en sag, hvilket medfører, at mindrebedmedlede virksomheder mere eller mindre bliver tvunget til at indgå ofte ikke gunstige forlig. Hertil kommer, at adgangen for bl.a. forbrugere til at føre klagesager i de senere år er blevet udvidet, hvilket har ført til flere sager mod erhvervsdrivende. Efter HTS-I's opfattelse bør der tilsvarende skabes lettere adgang for mindrebedmedlede erhvervsdrivende til at adressere disse sager og derved få prøvet de spørgsmål, tvisterne vedrører.

Retsplejerådet synes at være af den opfattelse, at erhvervsdrivende bør indregne udgifter til retssager i deres driftsomkostninger og om nødvendigt overveje at søge forsikringsdækning.

I den sammenhæng er det meget påliggende for HTS-I at medvirke til, at lovgiver ikke bringer den – fejlagtige – opfattelse, at virksomheder generelt har mulighed for at tegne retshjælpsforsikringer. Retshjælpsdækning til erhvervsaktiviteter har indtil for ganske nyligt ikke været tilbudt som almindeligt forsikringsprodukt, og de få produkter, der er tilgængelige på nuværende tidspunkt, har et meget begrænset dækningsområde. F.eks. er bl.a. følgende sagstyper generelt undtaget fra retshjælpsdækning i de – ret få – retshjælpsprodukter, som ifølge HTS-I's oplysninger udbydes til erhvervsdrivende:

- sager vedrørende immaterielle rettigheder,
- sager om overtrædelse af markedsføringsloven, såfremt der kun er nedlagt påstand om bøde,
- skatte- og afgiftssager, og
- sager om overtrædelse af miljølovgivningen

I lyset af regeringens klare ønske om at lette vilkårene for iværksættere og andre erhvervsdrivende og på baggrund af det ovenfor anførte skal HTS-I opfordre regeringen til på ny at overveje indførelse af en model, hvorefter visse erhvervsdrivende kan få bevilget fri proces til almindelige forretningsmæssige retssager. Eventuelt kunne man forestille sig, at den pågældende virksomhed blev forpligtet til at tilbagebetale en del af den bevilgede fri proces, såfremt virksomheden fik medhold i retssagen og derved opnåede et kontant provenu.

HTS-I skal i den sammenhæng henlede opmærksomheden på, at man i Sverige har videre adgang til fri proces i erhvervsmæssige sager, netop når der er tale om hovedvirksomhed af mindre omfang, hvor den erhvervsdrivende nærmest kan sidestilles med en lønmodtager.

Kapitel 11. Småsagsproces

2.3.2. Anvendelsesområde for småsagsprocessen

HTS-I er enig i, at en økonomisk grænse på kr. 50.000 er hensigtsmæssig på nuværende tidspunkt. Imidlertid synes det at fremgå af lovudkastet, at dette tal skal være absolut og fremgå direkte af retsplejeloven. Vi mener ikke, at denne ordning er hensigtsmæssig, idet denne økonomiske grænse formentligt hurtigt vil blive overfløjet af den økonomiske udvikling og vise sig at være for lav, og idet der så vil skulle en egentlig lovændring til for at hæve grænsen til et niveau, der på det pågældende tidspunkt vil svare til kr. 50.000 i 2004-tal. Vi foreslår derfor, at der i retsplejeloven indsættes en bestemmelse om, at den økonomiske grænse enten reguleres i takt med et relevant indeks, eller fastsættes i bekendtgørelsesform for derved at sikre, at den økonomiske grænse stedse er tidssvarende.

HTS-I noterer med stor tilfredshed, at Retspjerådet understreger, at det er af væsentlig betydning for småsagsprocessens fremtidige succes og betydning, at den bliver opfattet som brugbar og attraktiv for erhvervsparter.

Det er imidlertid HTS-Is opfattelse, at småsagsprocessen i den foreslåede form iader er del tilbage at ønske for så vidt angår dette kriterium om brugbarhed, netop fordi småsagsprocessen sagligt er begrænset til kun at kunne rumme byretssager. Heraf følger at sager, der skal anlægges ved Sø- og Handelsretten som første instans, ikke vil kunne behandles inden for rammerne af småsagsprocessen. En ikke uvæsentlig del af virksomhedernes indbyrdes tvistemål drejer sig imidlertid netop om sager af markedsføringsretlig og immaterialretlig karakter – altså sager, der ofte vil skulle anlægges ved Sø- og Handelsretten i første instans. Mange af disse sager ville i øvrigt falde inden for rammerne af småsagsprocessen – for så vidt angår økonomisk værdi – og ville efter vor opfattelse være egnede til behandling inden for rammerne af denne procesform. Vi skal derfor opfordre regeringen om at arbejde for, at også sager, der efter de gældende regler skal anlægges ved Sø- og Handelsrettens i første instans, vil kunne behandles som småsagsprocesser – forudsat naturligvis, at de i øvrigt opfylder betingelserne for behandling som sådanne.

2.4. Sammenhæng med andre reformprojekter

Retsplejerådet lægger op til, at småsagsprocessen som foreslået først kan blive en realitet, når der er gennemført en retskredsreform. HTS-I har naturligvis forståelse for, at en række eksisterende byretter ikke har kapacitet til at skabe et sekretariat med de ressourcer, den foreslåede småsagsproces fordrer. Men en stor del af de eksisterende byretter har efter vor opfattelse allerede på nuværende tidspunkt en størrelse og ressourcer i øvrigt til at kunne tilbyde småsagsproces i den foreslåede form.

Under hensyn til at der efter al sandsynlighed vil gå en rum tid, før en retskredsreform kan forventes gennemført, og under hensyn til det stærkt presserende behov, både borgere og virksomheder har for at kunne få løst mindre sager i en forenklet procesform, mener vi, det er afgørende, at småsagsprocesordningen indføres hurtigst muligt inden for de eksisterende rammer.

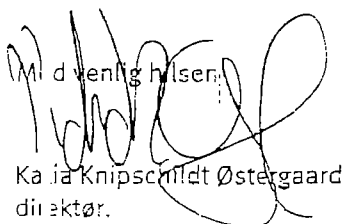
De sags forberedelse i småsagsprocessen netop i hovedsagen er skriftlig, og personligt fremmøde i langt hovedparten af sagerne kun vil finde sted under selve domsforhandlingen, mener vi, at det er fuldt retssikkerhedsmæssigt forsvarligt, at småsagsprocessen i en overgangsperiode alene tilbydes i de byretter, der har ressourcemæssig mulighed for det, med den konsekvens, at parterne i visse tilfælde vil skulle anlægge sagen ved et andet værneting end det, hvor en almindelig retssag vil skulle anlægges, med deraf følgende potentielt forøget rejsetid mv.

---ooOoo---

Erdeligt bemærkes, at en lang række satser, f.eks. standardsatser for advokatsalærer, i lovudkastet er angivet i absolutte tal, der synes at skulle fremgå direkte af retsplejeloven. Som nævnt ovenfor vedrørende den økonomiske grænse for småsagsprocessen medfører denne lovteknik en risiko for, at disse satser hurtigt bliver utidssvarende. HTS- skal derfor foreslå, at der generelt indføres bestemmelser i loven om, at beløbssatserne enten reguleres jævnlige i forhold til et relevant indeks, leiler at satserne fastsættes i bekendtgørelsesform og reguleres jævnlige. På denne måde sikres det, at de forskellige satser vil være tidssvarende.

---ooOoo---

HTS-1 står naturligvis til rådighed for yderligere bemærkninger og drøftelser.

Med venlig hilsen

Kajsa Knipschmidt Østergaard
direktør.

Camilla Drosted
advokat

HÅNDVÆRKSRADET

Telefax: 33 93 35 10

73

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Ketilbjørn Hertz

Den 3. maj 2004

Organisation for
små og mellemstore
virksomheder

Islands Erygge 26
Postboks 1854
DK-2300 København S

Telefon 33 93 20 00
Telefax 33 32 01 74
Giro nr. 5 00 21 02
Web www.hvr.dk
E-mail hvr@hvr.dk

Vedr. Ministeriets j.nr. 2003-740-0247 - Betænkning nr. 1436/2004 – reform af den civile retspleje III

I forlængelse af Håndværksrådets tidligere høringssvar vedrørende den enstrengede inkassoproses skal Håndværksrådet her fremskomme med bemærkninger til den resterende del af betænkningen for så vidt angår afsnittene "småsagsproces" og "fri proces". De øvrige afsnit giver ikke Håndværksrådet anledning til bemærkninger.

Småsagsprocessen

Håndværksrådet har i mange år arbejdet for og efterlyst en særlig småsagsproces, der skulle sikre en betimelig behandling af mindre krav på en hensigtsmæssig måde. Håndværksrådet var stærkt kritisk over for det såkaldte Småsagsudvalgs tidligere forslag, specielt fordi dette forslag lagde op til, at den virksomhed, der af sin modpart var tvunget ind i en proces, ikke kunne få dækket omkostningerne til egen advokat, selv om man fik 100 % medhold i sagen. Der var således lagt op til en proces, hvor man enten selv måtte afholde udgifter til egen advokat uanset sagens udfald, eller selv føre sagen, uanset om man havde lyst eller evne dertil.

Det er derfor glædeligt, at der med Retsplejerådets forslag er fremkommet et alternativt og velafbalanceret forslag som beskrevet i nærværende betænkning. Retsplejerådets forslag bygger på Dommerforeningens og Advokatrådets forslag til en forenklet procesform for disse mindre krav fra december 2002. Begge forslag forudsætter, at en part kan vælge at lade sig repræsentere af en advokat, og at udgangspunktet er, at den tabende part betaler sagsomkostningerne til modparten. Domstolene og procesformen indrettes på en måde, så parterne, også mindre erhvervsvirksomheder, kan få den fornødne bistand fra sekretariater tilknyttet domstolene og fra dommeren, mens sagen verserer, hvis ikke de vælger at lade sig repræsentere af en advokat.

Justitsministeriets
Lovafdeling

10 2003-740-247

5/5-04

En helt afgørende forudsætning for, om småsagsprocessen vil blive opfattet som en succes og som en rimelig procesform, vil være, at omkostningerne holdes nede, og at der bliver en rimelig sammenhæng imellem de reelle omkostninger, det koster en part at føre en sag, og de omkostninger, man som vindende part får tillagt fra modparten.

Håndværksrådet er klar over, at det er en vanskelig balancegang i disse sager på én gang at begrænse sagens omkostninger og samtidig tilstræbe, at den vindende part holdes skadesløs. Det er vanskelig helt klart at gennemskue forslagets økonomiske konsekvenser for parterne, men intentionerne er rigtige i forsalget. Et væsentligt element i dette er også at begrænse retsafgifterne.

Hvis det skal lykkes at finde en rimelig afvejning af omkostningerne og sagsomkostningsfordelingen, forudsætter det dels, at advokathonorarerne holdes nede, dels at domstolene og advokaterne opererer med samme takser og den samme opfattelse af virkelighedens verden, når henses til, hvad det koster at føre en sag. Det har igennem mange år været et uforståeligt og uacceptabelt faktum, at når man fører retssager, opgør domstolene sagsomkostninger efter én skala, advokaterne efter en helt anden, således at den vindende part ikke tilnærmelsesvis får dækket sine omkostninger til egen advokat af modparten, selv om sagen 100 % blev vundet. I betænkningen er der lagt op til en fælles forståelse mellem Advokatrådets og Dommerforeningens vurdering af advokattakster og en fælles målsætning om at holde advokatudgiften nede. Om det vil lykkes, kan kun tiden vise. Det er betydningsfuldt, at Dommerforeningen og Advokatsamfundet i deres fælles forslag i enighed lægger op til, at advokathonorarer i disse sager må være af moderat størrelse, så det tilpasses sagens karakter og størrelse.

Hvis det viser sig, at det ikke som tilsigtet er muligt at holde advokatomkostninger nede, vil en øget konkurrence på dette område kunne medvirke til at finde en acceptabel løsning. Det kan tænkes, at det reelt ikke er muligt for advokatvirksomheder at få en fornuftig forretning i dette sagsområde, hvorfor en liberalisering i mødeadgangen for domstolene i disse småsager kan vise sig nødvendig og hensigtsmæssig. Netop når man indretter en procesform, der gør det muligt for parterne med den fornødne vejledning fra rettens side til at føre sagen selv, bør det overvejes at åbne op for, at andre end praktiserende advokater kan repræsentere parterne i disse sager. En sådan liberalisering er ikke ensbetydende med, at alle skal have fri adgang til at fungere som rettergangsfuldmægtige, der bør fortsat stilles krav om den fornødne uddannelse og kontrol.

Småsagsprocessen og ankenævnsreformen

I betænkningens afsnit om småsagsprocessen savner Håndværksrådet Retsplejerådets vurdering af sammenhæng imellem småsagsprocessen og den ankenævnsreform, der samtidig søges gennemført ved oprettelse af en række private godkendte ankenævn inden for forskellige brancher, eksempelvis byggeri, auto m.fl. Ingen har endnu foretaget en helhedsvurdering af, hvorledes tvister bedst muligt løses. Retsplejerådet har ikke i forbindelse med forslag til småsagsproces forholdt sig til de private godkendte ankenævn, ligesom hverken regeringen eller relevante ministerier ved gennemførelse af ankenævnsreformen har forholdt sig til en småsagsproces.

Forbrugerklagenævnet og siden hen de godkendte ankenævn blev i sin tid oprettet for at finde en billigere, hurtigere og mere hensigtsmæssig måde at løse forbrugerklager på. Med en småsagsproces og en række nye godkendte ankenævn kan det vise sig med de tal, der indtil videre har været fremme, at det vil være billigere for en erhvervsdrivende at føre en småsagsproces end at blive involveret i en klagenævns-sag. Tilsvarende kan det vise sig, at klagenævnsbehandling vil være dyrere for private forbrugere, fordi de til en småsagsproces kan få henholdsvis retshjælpsdækning og fri proces. Der er mange aspekter og argumenter for og imod, men der er et behov for at tænke disse sammenhænge igennem og at fremkomme med helhedsvurdering af, hvorledes tvister bedst muligt bør løses i dette land. Også spørgsmålet om adgangen til at appellere afgørelser burde inddrages i disse overvejelser: Skal en part, som har tabt en sag både ved Forbrugerklagenævnet/et godkendt ankenævn og en byret, havde samme adgang til at appellere, som i sager, hvor man kun har fået behandlet sagen ved byretten?

Derfor ville det være ønskeligt, hvis Retsplejerådet som rette forum fremkom med en samlet redegørelse for, hvorledes tvister samlet set løses i Danmark, herunder tager stilling til berøringsfladerne mellem domstolene, Forbrugerklagenævnet og en række private godkendte ankenævn.

Fri proces

Håndværksrådet er af den opfattelse, at der i større omfang i reglerne for fri proces bør skabes mulighed for, at erhvervsdrivende og tidligere erhvervsdrivende kan få fri proces. Mange mindre erhvervsdrivende i personligt drevne firmaer har en indtægt, der ligger under de grænser, som berettiger til fri proces. Som udgangspunkt burde der ikke være en fuldstændig forskelsbehandling for indtægter opnået som lønmodtagere og som erhvervsdrivende. Der er en forskel, fordi den erhvervsdrivende kan indregne risikoen og omkostningerne ved eventuelle retssager i sin økonomi og sine priser, ligesom den erhvervsdrivende har mulighed for at afløfte om-

kostningerne i virksomhedsregnskabet. Derfor bør en lempelse af reglerne for fri proces i forhold til mindre erhvervsdrivende ikke nødvendigvis ske i form af samme vilkår som for private forbrugere, men der bør ske en lempelse.

Håndværksrådet behandler mange sager for virksomheder, der er kommet i klemme hos de såkaldte annoncehajer. Det har vist sig, at mange af de selskaber, der gennem vildledning sælger annoncer eller internetregistreringer til virksomheder, har specialiseret sig i at kontakte nystartede virksomheder, som man opnår kendskab til gennem udskrifter fra CVR-Registret. De fleste af disse nystartede virksomheder har på dette tidspunkt slet ikke nogen omsætning eller kundekreds og er midt i en opstartsfasen.

Det har ligeledes vist sig, at mange af de nystartede virksomheder er bibeskæftigelse for private lønmodtagere, som har et ordinært hel eller deltidsjob, hvor de ved siden af forsøger sig med mindre firmaer, der tilbyder edb-hjælp, vinimport, festarrangør og meget andet. Når disse nystartede virksomheder bliver udnyttet af de såkaldte annoncehajer, er disse aftaler eller påståede aftaler indgået som led i erhverv, selv om de pågældende personer, der driver disse nystartede erhvervsaktiviteter, primært er lønmodtagere og private forbrugere. I bl.a. sådanne sager burde det være muligt i større omfang, end det hidtil har vist at være, at kunne opnå fri proces, idet de økonomiske betingelser klart ville være opfyldte. Disse personers behov for hjælp bliver ikke mindre af, at de får et momsnummer.

Også i andre tilfælde, hvor en tidligere erhvervsdrivende har måttet lukke sin virksomhed med efterfølgende store økonomiske problemer, kunne det være rimeligt og hensigtsmæssigt, at en sådan person kunne få fri proces til at føre retssager om forhold, som kunne være af væsentlig betydning for den pågældendes fremtid. Håndværksrådet forestiller sig ikke en generel, meget vid adgang til at yde fri proces i disse sager, men at der gives bedre mulighed for fri proces end den nuværende.

Herudover har Håndværksrådet ikke kommentarer, men vil afslutningsvis udtrykke glæde over, at det nu langt om længe ser ud til, at der gennemføres såvel en estrengt inkassoprocess som en småsagsprocess.

Med venlig hilsen

Peter Andersen

Jmt. modt.
- 3 MAJ 2004

dansk byggeri

70

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

29-04-2004

Ang.: Høring over Retsplejerådets betænkning om adgangen til domstolene

Dansk Byggeri har med brev af 13. januar 2004 til høring modtaget Retsplejerådets betænkning nr. 1436 om reform af den civile retspleje III.

Dansk Byggeri ser overordnet positivt på de tiltag, der er skitseret i betænkningen, og organisationen har ikke umiddelbart bemærkning til kapitel 6, 8 og 9 og for så vidt angår kapitel 10 henvises til tidligere afgivet høringssvar herom.

Bemærkning til kapitel 7, Sagsomkostninger.

Mange erhvervsvirksomheder oplever, at de faktiske sagsomkostninger ved gennemførelse af en retssag, der vindes 100 % langt fra modsvares af de omkostninger, der tilkendes.

Tilkendte sagsomkostninger bør fastsættes så de kommer på niveau med et normalt advokathonorar for det udførte arbejde.

I mange tilfælde, vil den i afsnit 4.2 optrykte tabel ikke give mulighed for at opnå dækning for de normale omkostninger.

Det foreslås derfor, at satserne i tabellen forhøjes, og at det samtidig gøres klart, at tabellen alene skal være vejledende.

Bemærkninger til Kapitel 11, Småsagsprocessen.

Dansk Byggeri ser med tilfredshed på forslaget til indførelse af en småsagsproces, der vil dække et stort behov for at få løst ukomplicerede sager på en enkel, hurtig og billig måde.

Vi går ud fra, at retten også i sager der behandles under småsagsprocessen gør opmærksom på muligheden for behandling ved ankenævn.

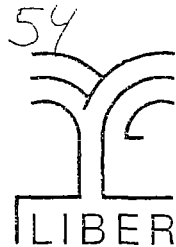
Med venlig hilsen
Dansk Byggeri

Britta Helseby

4/5-04
Justitsministeriets
Lovafdeling

122003-740-247

Jmt. modt. Akt.nr.
= 9 MRS. 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Den 8. marts 2004
BB/ame

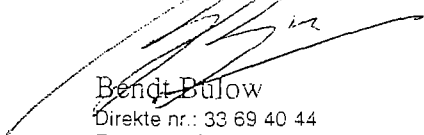
Sagsnr. 200400087-3

LIBERALE ERHVERVS RÅD

Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

LIBER har ingen bemærkninger til ovenstående høring.

Med venlig hilsen

Børge Bultmann
Direkte nr.: 33 69 40 44
E-mail: bb@liber.dk

9/3-04
JUSTITSMINISTERIETS
Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

DANMARKS REDERIFORENING
(DANISH SHIPOWNERS' ASSOCIATION)

112-11-66

Justitsministeriet
Lovafdelingen - Jens Røn
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. Mdt.
30 APR. 2004

29. april 2004

ulr/bc - 569/900001

Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

Vi henviser til Justitsministeriets brev af 13. januar 2004 - Sagsnr. 2003-740-0247 - hvormed fremsendes Betænkning nr. 1436/2004 om Reform af den civile retspleje III (adgang til domstolene), og skal meddele, at betænkningen ikke giver Danmarks Rederiforening anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen
DANMARKS REDERIFORENING
P.D.V.

Lise Lind Rasmussen

112-11-66
Justitsministeriets
Lovafdeling

112 2003-740 247

Akt.nr. 90

Dansk Arbejdsgiverforening
Vester Voldgade 113
1790 København VTelefon 33 38 90 00
Telefax 33 12 29 76
Kontortid 8.30-16.30
E-mail: da@da.dk
Giro 5 40 08 99Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10,
1216 København KJmt. modt.
18 MAJ 200414. maj 2004
TBS
J. nr. 982048

Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

Justitsministeriet har ved brev af 13. januar 2004 anmodet blandt andre Dansk Arbejdsgiverforening om en udtalelse om Betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene).

For så vidt angår DA's bemærkninger til betænkningens kapitel 12 vedrørende betalingspåkrav henvises til telefax af 20. februar 2004.

For så vidt angår den øvrige del af betænkningen finder DA generelt, at der er tale om fornuftige og velafbalancerede ændringsforslag.

Dog finder vi anledning til at fremkomme med følgende bemærkninger til betænkningens kapitel 7 og 9:

Ad kapitel 7 – Sagsomkostninger:

Det er efter DA's opfattelse væsentligt at fastholde hovedreglen om, at den tabende part pålægges at betale sagsomkostninger til den vindende part uanset, om parterne er repræsenteret af en interesseorganisation.

DA er enig i, at det i visse sager forekommer rimeligt i forbindelse med omkostningsspørgsmålet at tage hensyn til, om parterne er repræsenteret af f.eks. en interesseorganisation. Det er imidlertid DA's opfattelse, at det snarere bør være i sager af principiel karakter end i sager, hvis udfald konkret er tvivlsomt, at adgangen til hel eller delvis ophævelse af sagsomkostningerne bør anvendes.

Ad kapitel 9 – Fri proces og retshjælpsforsikring:

Generelt finder DA det rimeligt, at der i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om fri proces foretages en vurdering af, om ansøgeren har rimelig udsigt til at få medhold i sagen.

Det fremgår af betænkningen, at der allerede i dag i praksis foretages en lempelig vurdering i relation til spørgsmålet om ansøgerens udsigt til at få medhold i forbindelse med ansøgninger om fri proces i sager om ansættelsesforhold.

18/5 - 04

JUSTITSMINISTERIETS
Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

I betænkningen er der imidlertid lagt op til en væsentlig lempelse af adgangen til at opnå fri proces bl.a. i sager om opsigelse og ophævelse af ansættelsesforhold. idet det foreslås, at der fremover skal meddeles fri proces i sådanne sager med mindre, andre hensyn (udsigt til medhold, sagens værdi, omkostningernes størrelse eller muligheden for nævnsbehandling) *klart* taler imod. Dette må opfattes således, at det forudsættes, at der fremover som altovervejende hovedregel vil blive bevilget fri proces i afskedigelsessager.

Sammenholdt med forslaget om en væsentlig forhøjelse af grænsen for fri proces for samle- vende vil der efter DA's opfattelse være risiko for, at der fremover vil blive indbragt et betydeligt større antal sager om afskedigelse for domstolene, hvorunder arbejdsgiveren frifindes.

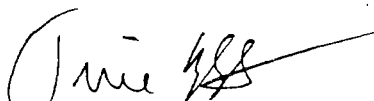
Dette vil efter DA's opfattelse være en uacceptabel konsekvens.

Det er naturligvis til betydelig gene for den enkelte arbejdsgiver at blive mødt med et ubegrundet søgsmål i forbindelse med afskedigelse af en medarbejder. Uanset, om arbejdsgiveren bliver frifundet under sagen, vil en sådan sag kunne påføre den pågældende arbejdsgiver betydelige udgifter, der ikke dækkes af eventuelle tilkendte sagsomkostninger, ligesom en sådan sag kan medføre et betydeligt tidsforbrug i forbindelse med forberedelse af sagen m.v.

I sager om afskedigelse er der således efter DA's opfattelse absolut ikke grundlag for en yderligere lempelse af kravene i forbindelse med vurderingen af ansøgerens udsigt til at få medhold i sagen.

Under alle omstændigheder bør der efter DA's opfattelse i forbindelse med ansøgninger om fri proces i sager om ansættelsesforhold lægges vægt på, om ansøgeren er medlem af en faglig organisation, der tilbyder retshjælp til sin medlemmer.

Med venlig hilsen
DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Pina Benedikte Skyum

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10,
1216 København K

Dansk Arbejdsgiverforening
Vester Voldgade 113
1790 København V

Telefon 55 38 90 00
Telefax 33 12 29 76
Kontortid 8.30-16.30
E-mail: da@da.dk
Giro 5 40 08 99

14. maj 2004

TBS

J. nr. 982048

Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

Justitsministeriet har ved brev af 13. januar 2004 anmodet blandt andre Dansk Arbejdsgiverforening om en udtalelse om Betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene).

For så vidt angår DA's bemærkninger til betænkningens kapitel 12 vedrørende betalingspåkrav henvises til telefax af 20. februar 2004.

For så vidt angår den øvrige del af betænkningen finder DA generelt, at der er tale om fornuftige og velafbalancerede ændringsforslag.

Dog finder vi anledning til at fremkomme med følgende bemærkninger til betænkningens kapitel 7 og 9:

Ad kapitel 7 – Sagsomkostninger:

Det er efter DA's opfattelse væsentligt at fastholde hovedreglen om, at den tabende part pålægges at betale sagsomkostninger til den vindende part uanset, om parterne er repræsenteret af en interesseorganisation.

DA er enig i, at det i visse sager forekommer rimeligt i forbindelse med omkostningsspørgsmålet at tage hensyn til, om parterne er repræsenteret af f.eks. en interesseorganisation. Det er imidlertid DA's opfattelse, at det snarere bør være i sager af principiel karakter end i sager, hvis udfald konkret er tvivlsomt, at adgangen til hel eller delvis ophævelse af sagsomkostningerne bør anvendes.

Ad kapitel 9 – Fri proces og retshjælpsforsikring:

Generelt finder DA det rimeligt, at der i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om fri proces foretages en vurdering af, om ansøgeren har rimelig udsigt til at få medhold i sagen.

Det fremgår af betænkningen, at der allerede i dag i praksis foretages en lempelig vurdering i relation til spørgsmålet om ansøgerens udsigt til at få medhold i sagen i forbindelse med ansøgninger om fri proces i sager om ansættelsesforhold.

Landsorganisationen i Danmark
Danish Confederation of Trade Unions

Islands Brygge 32D
Postboks 340
2300 København S

Telefon 3524 6000
Fax 3524 6300
E-mail lo@lo.dk

Sagsnr. 60.03-98-1105
Vores ref. TAH/sru
Deres ref. 2003-740-0247

Jmt. modt.

- 6 MAJ 2004

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Den 5. maj 2004

Høring over Retsplejerådets betænkning om adgang til domstolene

Med henvisning til Justitsministeriets skrivelse af 13. januar 2004 skal LO tillige på vegne af vores høringsberettigede medlemsforbund HK og SiD udtale følgende:

1. I betænkningen side 247f foreslås, at retsafgiften i ankesager i landsretten forhøjes til 50 % højere end i første instans.

Imidlertid er det af hensyn til at sikre materielt rigtige og ensartede afgørelser ofte nødvendigt for de faglige organisationer at iværksætte anke. Dette er netop baggrunden for to-instansprincippet, der modvirkes af forslaget.

2. I betænkningens kapitel 7 om sagsomkostninger lægges der adskillige steder (fx side 254, 255, 289 og 293) op til negativ særbehandling af interesseorganisationer, herunder faglige organisationer.

Der anføres ingen egentlig begrundelse for, at interesseorganisationer skulle særbehandles. Der er anledning til at henlede opmærksomheden på det forhold, at organisationerne i stort set alle sager optræder som mandatar for et eller flere medlemmer, der i henhold til organisationers foreningsretlige regler har et retskrav på at få retshjælp.

Det er uforståeligt, at en organisation i et sådant tilfælde skal stilles anderledes end det medlem, der optrædes på vegne af.

3. I betænkningens kapitel 10 foreslås en frivillig summarisk incassoproces. I kapitel 11 foreslås derimod en obligatorisk småsagsproces til behandling af tvistige civile retssager om – som det siges – mindre krav.

Det bemærkes hertil, at sager om mindre krav ikke behøver at være mindre vigtige end sine principielle for det enkelte medlem end krav på mere end 50.000 kr. Hertil kommer, at erfaringen viser, at der ofte ingen løsningsmuligheder er i sager mod arbejdsgivere, før disse bliver repræsenteret af en advokat.

Vi finder, at parterne er bedst egnede til at vurdere, om en sag er egnet til en småsagsproces. Hertil kommer, at der er store principielle betænkeligheder ved at påtvinge parterne en summarisk procesform.

Justitsministeriets
Lovafdeling

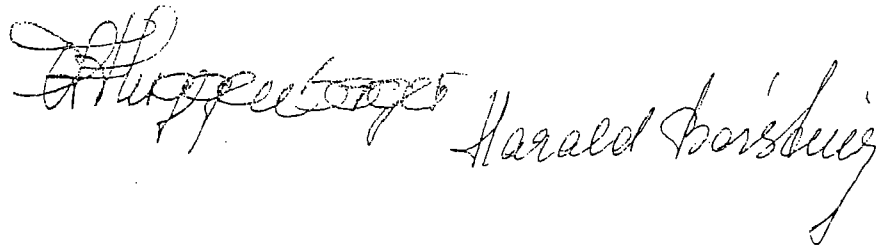
6/5-c4
10 2003-740-247

Procesformen bør derfor være frivillig for sagsøgeren, der jo ikke har nogen interesse i unødige omkostninger.

4. I betænkningen side 459ff foreslås en forenklet appelbehandling af domme afsagt i småsagsprocesser.

Vi kan her tilslutte os mindretallets betænkneligheder. Hertil kommer, at valget af småsagsproces kan vise sig at have været forkert. For at rette op herpå bør det være muligt at vælge en helt sædvanlig ankebehandling med mundtlig forhandling.

P. D. V.

 Harald Bohr

1000-1008

Justitsministeriet, Lovafdelingen, Procesretskontoret
Att.: Ketilbjørn Hertz
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Deres j.nr. 2003-740-0247

Dato : 30. april 2004
J.nr. : K-1
Skr. : Anette Christensen

Jmt. modt.
- 5 MAJ 2004

Retsplejerådet – Reform af den civile retspleje III – Betænkning 1436/2004

Under henvisning til Justitsministeriets brev 13. januar 2004 og mit brev af 11. februar 2004 skal det meddeles, at Retsplejerådets øvrige forslag i Betænkning nr. 1436/2004 vedrørende reform af den civile retspleje III ikke giver Det Danske Voldgiftsinstitut anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Per Helwich

4/5-04
Justitsministeriets
Lovafdeling

1000-1008-2003-740-0247

Justitsministeriet, Lovafdelingen, Procesretskontoret
Att.: Ketilbjørn Hertz
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Deres j.nr.: 2001-740-0084 og 2001-740-0100

Dato : 30. april 2004
J.nr. : 1-1
Skr. : Anette Christensen

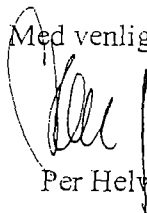
Jmt. modt.

- 3 MAJ 2004

Retsplejerådet – Reform af den civile retspleje III – Betænkning 1436/2004

Under henvisning til Justitsministeriets brev 13. januar 2004 og mit brev af 11. februar 2004 skal det meddeles, at Retsplejerådets øvrige forslag i Betænkning nr. 1436/2004 vedrørende reform af den civile retspleje III ikke giver Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Per Helwich

4/5 - 04
Justitsministeriets
Lovafdeling

18 2003-740-247

Foreningen af Statsamtmænd
v. Christian Trønning
Statsamtet Frederiksborg
Roskildevej 10 A
3400 Hillerød.

Jmt. Mdt.

14 APR. 2004

13. april 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Justitsministeriet har d. 13. januar 2004 (j. nr. 2003-740-0247) anmodet foreningen af statsamtmænd om en udtalelse om betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III.

Foreningen meddelte ved skrivelse af 10. februar 2004, at man ikke havde bemærkninger til betænkningens forslag til forenklet inkassoproses.

Foreningen kan imidlertid ikke anbefale Rådets forslag om ændringer i reglerne om kompetencen til at meddele fri proces. Det må efter foreningens mening tages i betragtning, at den gældende ordning, hvorefter statsamterne meddeler fri proces i første instans er enkel og velkendt af borgerne, og at den er omkostningsmæssig billig for det offentlige. I 2002 androg omkostningerne ved statsamternes behandling af fri procesansøgninger således 810 kr. pr. sag.

Rådet foreslår, at statsamternes kompetence skal deles, således at fri proces meddeles af den ret, sagen er indbragt for eller kan indbringes for, hvis der ikke skal foretages en nærmere vurdering af, om sagsøgeren vil få medhold i sagen. Det gælder en række nærmere opregnede sager, herunder de fleste, men ikke alle ægteskabssager. I andre tilfælde meddeles fri proces i første instans af Civilretsdirektoratet, der dog skal afslå fri proces, hvis ansøgeren har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker den pågældende sag.

Dette system vil medføre en betydelig serviceforringelse for borgerne, der vil opleve det som vanskeligt forståeligt i modsætning til det nugældende enstrengede system. Borgere vil kunne risikere at blive henvist fra den ene myndighed til den anden.

I de sager, hvor domstolene tiltænkes tillagt kompetencen til at meddele bevilling til fri proces vil retten skulle afvise at give bevilling, hvis ansøgeren åbenbart ikke vil få medhold i sagen, og hvis retssagen føres trods et sådant afslag på fri proces, vil den dommer, der har givet afslaget, være inhabil ved sagens behandling i realiteten. Forslaget medfører således, at domstolene skal foretage en forhåndsvurdering af sagerne, hvilket kan indebære, at der kan rejses tvivl om rettens fuldstændige upartiskhed ved den senere realitetsbehandling. Dette udgør efter foreningens opfattelse en væsentlig principiel svaghed ved Retsplejerådets forslag.

I mange ægteskabssager, som agtes indbragt for domstolene, har statsamterne et kendskab til parterne, fordi man tidligere har behandlet deres konflikter. En ansøgning om fri proces behandles derfor i lyset heraf, og statsamtet mægler og opnår ikke sjældent forlig, således at retssag undgås.

19/4-04

USTITSMINISTERIETS

Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

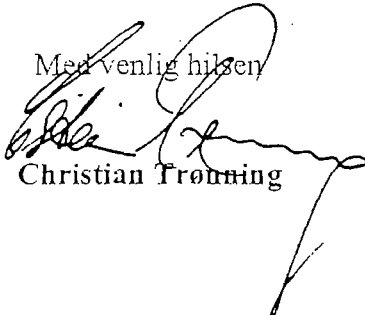
Efter Rådets forslag om domstolsbehandling af bevillinger til fri proces i ægteskabssager mister man denne meget væsentlige fordel ved det gældende fri proces system. Det hjælper i den forbindelse kun i meget begrænset omfang, at retten som Rådet fremhæver i betænkningen s. 384, vil have mulighed for at indkalde parterne til et retsmøde i forbindelse med behandlingen af ansøgningen om fri proces. Retten har nemlig i modsætning til statsamtet normalt ikke et forudgående kendskab til ansøgerne.

Også i det omfang statsamternes kompetence til at meddele fri proces foreslås overført til Civilretsdirektoratet i første instans vil det betyde en serviceforringelse for borgerne. Det skyldes, at sagerne i dag ikke kun bliver behandlet på skriftligt grundlag, men ikke sjældent indebærer både telefonisk kontakt og fremmøde på statsamtet. Det vil for mange vanskeliggøre kommunikationen, at kompetencen overføres fra en lokal til en fjern landsdækkende central myndighed.

Foreningen af Statsamtmand kan tilslutte sig Retsplejerådets forslag om samordning mellem fri proces og retshjælpsforsikring, således at en ansøgning om fri proces fremover ikke skal kunne behandles før, forsikringsselskabet har taget stilling til, om det vil yde dækning i henhold til retshjælpsforsikringen. Efter foreningens opfattelse er det imidlertid vigtigt at tilstræbe en ordning, der er udtryk for en høj grad af brugervenlighed, således at en ansøger om fri proces ikke bliver kastebold mellem forsikringsselskabet og fri procesmyndigheden. Hvis kompetencereglerne ikke ændres, vil statsamterne derfor være villige til som foreslået af professor Erik Werlauf i Retsplejerådets betænkning s. 357 i givet fald at foretage anmeldelser til forsikringsselskaberne som led i sagsbehandlingen.

Retsplejerådets forslag i betænkning nr. 1436 giver ikke i øvrigt foreningen anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Christian Trønning

Foreningen af Statsamtsjurister

Viborg den 2. maj 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.

- 4 MAJ 2004

Justitsministeriet har d. 13. januar 2004 (j. nr. 2003-740-0247) anmodet foreningen af statsamtsjurister om en udtalelse om betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III.

Foreningen kan ikke anbefale Rådets forslag om ændringer i reglerne om kompetencen til at meddele fri proces. Efter foreningens mening er den gældende ordning, hvorefter statsamterne meddeler fri proces i første instans, enkel og velkendt af borgerne, og den er omkostningsmæssig billig for det offentlige. Omkostningerne ved statsamternes behandling af fri procesansøgninger er således kun ca. 800 kr. pr. sag.

Rådet foreslår, at statsamternes kompetence skal deles, således at fri proces meddeles af den ret, sagen er indbragt for eller kan indbringes for, hvis der ikke skal foretages en nærmere vurdering af, om sagsøgeren vil få medhold i sagen. Det gælder en række nærmere opregnede sager, herunder de fleste, men ikke alle ægteskabssager.

I andre tilfælde meddeles fri proces i første instans af Civilretsdirektoratet, der dog skal afslå fri proces, hvis ansøgeren har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker den pågældende sag.

Dette system vil efter foreningens opfattelse f.eks. være i modstrid med det forslag, der påtænkes gennemført, hvorefter alle ægteskabssager skal starte ved statsamterne. Det vil derfor være yderst vanskeligt for borgeren at forstå, hvorfor spørgsmålet om fri proces til ægteskabssag ikke skulle kunne afgøres af den myndighed der er førsteinstans.

I ægteskabssager, som agtes indbragt for domstolene, har statsamterne allerede kendskab til parterne, og statsamtet mægler og opnår ikke sjældent forlig, således at retssag undgås.

Efter Rådets forslag om domstolsbehandling af bevillinger til fri proces i ægteskabssager mister man denne meget væsentlige fordel ved det gældende fri proces system.

v/ Mogens Andersen, formand
c/o Statsamtet Viborg, St. Sct. Hansgade 2-4, 8800 Viborg,
E-mail: meavi@statsamt.dk

Justitsministeriets
Lovafdeling

12 2003-740-247

Det hjælper i den forbindelse kun i meget begrænset omfang, at retten som Rådet fremhæver i betænkningen s. 384, vil have mulighed for at indkalde parterne til et retsmøde i forbindelse med behandlingen af ansøgningen om fri proces. Retten har nemlig i modsætning til statsamtet normalt ikke et forudgående kendskab til ansøgerne.

I de sager, hvor domstolene tiltænkes tillagt kompetencen til at meddele bevilling til fri proces vil retten skulle afvise at give bevilling, hvis ansøgeren åbenbart ikke vil få medhold i sagen, og hvis retssagen føres trods et sådant afslag på fri proces, vil den dommer, der har givet afslaget, være inhabil ved sagens behandling i realiteten. Forslaget medfører således, at domstolene skal foretage en forhåndsvurdering af sagerne, hvilket kan indebære, at der kan rejses tvivl om rettens fuldstændige upartiskhed ved den senere realitetsbehandling. Dette udgør efter foreningens opfattelse en væsentlig principiel svaghed ved Retsplejerådets forslag.

Også i det omfang statsamternes kompetence til at meddele fri proces foreslås overført til Civilretsdirektoratet i første instans vil det betyde en serviceforringelse for borgerne. Under det gældende system afgøres der årligt ca. 14.500 sager om fri proces i statsamterne, der uanset sagerne kun bliver behandlet på skriftligt grundlag, ikke sjældent indebærer både telefonisk kontakt og fremmøde på statsamtet. Det vil for mange vanskeliggøre kommunikationen, at kompetencen overføres fra en lokal til en fjern landsdækkende central myndighed.

Antallet af sager er endvidere tilstrækkeligt til, at der - selv i de nuværende mindre statsamter - er tilstrækkelig faglig kompetence til at behandle sagerne. Det er foreningens klare opfattelse, at Civilretsdirektoratet intet har at udsætte på statsamternes behandling af sagerne om fri proces, og det kan derfor undre, at der nu foreslås en centralisering af dette område.

For at sikre en klageadgang foreslår Retsplejerådet, at der nyoprettes en afdeling i Procesbevillingsnævnet til behandling af klager.

Det forekommer ikke velbegrunder, at foreslå yderligere nye organisationer til behandling af klagesager. Dette er efter foreningens opfattelse en bureaukratisering af et forvaltningsområde, som for øjeblikket - så vidt vides - fungerer udmærket.

Med hensyn til Retsplejerådets forslag om at en ansøgning om fri proces fremover ikke skal kunne behandles før, forsikringsselskabet har taget stilling til, om det vil yde dækning i henhold til retshjælpsforsikringen, finder foreningen, at der kan være visse retssikkerhedsmæssige betænkeligheder i forslaget.

Borgeren vil kunne få den opfattelse, at det er vanskeligere at opnå hjælp til at føre sag, end efter den nugældende praksis. Om borgeren efter forsikringsselskabets opfattelse ikke efter forsikringsbetingelserne har rimelig grund til at føre proces, vil ikke nødvendigvis betyde, at de almindelige betingelser for fri proces ikke er opfyldt. Dette kan i visse situationer medføre et retstab for borgeren, der ikke kan skelne mellem betingelserne i retshjælpsforsikringen og de almindelige betingelser for fri proces.

Det bemærkes, at forsikringsselskabernes mulighed for at foretage en vurdering er svækket i forhold til de muligheder statsamtene har, idet statsamtene i videre omfang kan foretage høring af modparten, end en privat organisation har mulighed for.

Retsplejerådets forslag i betænkning nr. 1436 giver ikke i øvrigt foreningen anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Mogens Andersen

Akt.nr. 83

Københavns Retshjælp

Tietgensgade 31 C • 1704 København V

København V, den 10. maj 2004

Kontortid: Mandag - Torsdag 19.00-21.00
Fredag 19.00-20.00
Lørdag lukket
Telefon: 33 11 06 78 i kontortiden
Girokonto: 6 47 08 90

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Journal nr.

Bedes anført ved skriftlig besvarelse

Høringsvar vedrørende Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om adgang til domstolene.

Under henvisning til Ministeriets brev af 13. januar 2004 skal Københavns Retshjælp fremkomme med følgende bemærkninger, idet Københavns Retshjælp er bekendt med høringssvar afgivet af Århus Retshjælp:

Som det også er påpeget af Århus Retshjælp i deres høringssvar har Retsplejerådet, jfr. bet. s. 348, ikke fundet retshjælp i administrative klagesager omfattet af kommissoriet. Af den grund er det naturligt ikke at behandle emnet, men det er tvivlsomt, om det er heldigt at foretage en samlet vurdering af retshjælpsinstitutionernes forhold, når det er således, at en ikke uvæsentlig del af de dér behandlede sager rent faktisk er administrative klagesager. Københavns Retshjælp kan derfor i det hele tiltræde Århus Retshjælps bemærkninger omkring de administrative klagesager; men skal dog tilføje, at en række administrative klagesager blandt andet som følge af de senere års regeludvikling har ændret karakter i retning af egentlig retlige tvister, hvor der i høj grad er brug for, at - ikke mindst samfundets svageste - kan blive repræsenteret af en retshjælpsinstitution for at undgå dels en følelse af magtesløshed hos borgeren, dels en unødigt, hidsig vidtløftiggørelse af forvaltningsprocessen. Med andre ord har en fornuftig bistand til borgeren i en række tilfælde den virkning, at forvaltningsprocessen kan gennemføres smidigere og med mindre ressourceanvendelse hos det offentlige til følge.

Københavns Retshjælp har i mange år foretaget ganske omfattende optællinger af diverse parametre for vort arbejde, og det er naturligvis rimeligt, at der kan skaffes pålidelige oplysninger om, hvad statens tilskud anvendes til. Imidlertid ses det, jfr. bet., bilag 3, s. 587, at antallet af sager / ny henvendelser er relativt stabilt, hvorfor en udbetaling på baggrund af antal henvendelser ikke nødvendigvis vil have nogen væsentlig styrende funktion. Der er imidlertid tillige fra Retsplejerådet foreslået en tidsopgørelse pr. sag. Dette må, for at være anvendeligt, forudsætte dels, at alle rådgivere er lige gode, dels at sagsbehandlingstiden (i form af rådgivning) er proportional med nytteværdien af rådgivningen. Det er ikke altid tilfældet og behøver heller ikke altid være det. Med frivillig arbejdskraft og til dels studerende med mindre erfaring er der en risiko for, at der ydes for lang rådgivning i en sag, hvor klienten hellere skulle have været informeret om, at hun eller han ikke havde mulighed for at vinde frem med sit synspunkt. På den anden side

12/5-04

JUSTITSMINISTERIETS

NB! Personlig eller telefonisk henvendelse i denne sag kan kun finde sted en tirsdag mellem kl. 19 og 21.

Lovafdeling

2003 - 740 - 0247

står den relativt mindre sag, som for den enkelte kan have en sådan betydning, at den bør behandles, uanset at den kræver en del ressourcer.

På denne baggrund er det nok tvivlsomt, om der kommer et nyttigt redskab ud af en blanket pr. henvendelse med angivelse af anvendt tid på sagen. Det var måske værd at overveje en slags kvalitetsrevision i stedet. Herved tænkes på, at der ud over tal bør gives oplysning om arbejdets tilrettelæggelse, herunder bemanning, kontrol med konkret sagsbehandling, kursustiltag, stabilitet i fremmøde etc. Endvidere kunne det være relevant at søge afdækket, hvilke klienter, der opnår bistand i retshjælpsinstitutionerne.

I forbindelse med Retsplejerådets forslag til udvidet indberetningsblanket er det foreslået, at den rådsøgendes navn og cpr-nummer skal angives, jfr. bet. s. 346. I Københavns Retshjælp registreres ikke cpr-numre. Da blanketterne tænkes underskrevet af rådgiveren, og de hidtidige tal for henvendelser er kendt, er det vor opfattelse, at der skal tungtvejende grunde til for at indføre en registrering af cpr-numre, med de muligheder det vil kunne skabe for samkøring med andre registre.

Med venlig hilsen.

Lars Plum
vicechef

Jmt. modt.
10 MAJ 2004

Åbningstider:
Mandag 17.00-19.00
Tirsdag 13.00-15.30
Onsdag 13.00-15.30
Torsdag 13.00-15.30
Torsdag 17.00-19.00

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Dato: 6. maj 2004

Vedr.: Høringssvar vedrørende Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004.

Århus Retshjælp fremsender hermed vort høringssvar vedrørende ovennævnte betænkning.

Bemærkningerne er udarbejdet sammen med Gellerupparkens Retshjælp og Arbejdernes Retshjælp i Silkeborg.

Vi skal anmode om at blive hørt i forbindelse med, at der udarbejdes et regelsæt for området.

Med venlig hilsen
ÅRHUS RETSHJÆLP

Søren Kjems
Kontorchef

Høringssvar til Retsplejerådets betænkning nr. 1436
Afgivet af Århus Retshjælp, Gellerupparkens Retshjælp og Arbejdernes Retshjælp i
Silkeborg

Retshjælpsinstitutionernes sagskategorier.

Retsplejerådet (s. 330) definerer retshjælpens formål "at sikre lavindkomstgrupper en gratis eller billig adgang til grundlæggende rådgivning og bistand med hensyn til (alle) juridiske spørgsmål. I sit forslag til revision af retshjælpsordningerne synes Rådets overvejelser imidlertid at være præget af en snæver forståelse af, hvilke juridiske spørgsmål, retshjælpsordningerne beskæftiger sig med. Det hænger formentlig sammen med, at Rådets kommissorium, jfr. Afsnit 2.3 ikke indbefatter administrative klagesager.

De karakteristika, der gælder rådsøgende i retshjælpsinstitutionerne – at der er tale om de svageste grupper – afspejler sig i de sagskategorier, institutionerne beskæftiger sig med. Objektivt set kan sagsgenstanden i den enkelte sag være lille, men netop på grund af de rådsøgendes svage position kan det være essentielt, at der ydes kvalificeret og grundig retshjælp. Også arbejdets omfang med de enkelte sager påvirkes af, at de rådsøgende gennemgående har få ressourcer til selv at være aktive. For en dels vedkommende er der endvidere tale om sager, der vedrører en anden form for lovgivning end den, advokater normalt beskæftiger sig med.

Udover de sagskategorier, der er almindelige i forbindelse med retshjælp ved advokater – familieretlige, lejeretlige, erstatningsretlige og lignende sager – er en ikke uvæsentlig del af retshjælpsinstitutionernes sager forvaltningssager, herunder bl.a. sociale sager og udlændingesager. Netop forvaltningssagerne passer meget dårligt med den model, der er opstillet i Rådets betænkning, idet de ofte indebærer en meget besværlig og langvarig sagsbehandling med megen brevveksling.

Rådsøgende i retshjælpsinstitutionerne.

Retshjælpsinstitutionernes rådsøgende kan groft set opdeles i to kategorier: Den ene kategori udgøres af mennesker, der lige såvel kunne profitere af andre retshjælpstilbud, herunder retshjælp ved advokater. Den anden består af mennesker, der i flere henseender er fattige på ressourcer af økonomisk, uddannelsesmæssig og anden art. Denne sidste kategori har ifølge retshjælpsforskningen vanskeligt ved at profitere af andre retshjælpstilbud end retshjælpsinstitutionerne. Karakteristisk for denne gruppe er endvidere, at de sjældent har gavn af enkeltstående råd, men har behov for en videregående indsats, idet de har svært ved især skriftlig kontakt til myndigheder og andre. De har desuden ofte sammensatte problemer, idet traditionelle juridiske problemer er kombineret med økonomiske og forsørgelsesmæssige.

Retshjælpsinstitutionernes økonomi

Som nævnt ovenfor består en væsentlig del af retshjælpsinstitutionernes opgaver i at være de befolkningsgrupper der kun vanskeligt kan formulere sig skriftligt - eller mundtligt - behjælpelige med access to justice.

Der er således i stort omfang tale om at retshjælpsinstitutionerne følger sagerne såvel ved henvendelse til offentlig og private modparter, ligesom retshjælpsinstitutionerne i praksis overtager sagsbehandlingen som partsrepræsentant ved behandling i nævn og rekurs til overordnede myndigheder.

Ovennævnte betydelige arbejdsopgaver bevirker, at Retsplejerådets forslag om honorering af retshjælp efter 1, 2 og 3 må modificeres. Dette er Retsplejerådet selv opmærksom på, idet man (side 345) dels lægger op til en opsplitting af tilskud i basistilskud og yderligere tilskud (trinene 1, 2 og 3) og dels anerkender den videregående sagsbehandling ved retshjælpsinstitutionerne.

Det er vores opfattelse, at en væsentlig del af tilskuddet skal bevares som basistilskud for at kunne tilgodese netop retshjælpen til de svage grupper, men at en honorering af ydelser i øvrigt (trin 1, 2 og 3) kun delvist kan tages som udtryk for omfanget af den samlede arbejdsindsats. Trinmodellen er ikke anvendelig i den type af langvarige sager som kun retshjælpsinstitutioner er villige til at behandle. I disse sager må den primære finansiering ske via basistilskuddet.

Såfremt basisydelserne ikke bliver den væsentlige del af tilskudsgrundlaget vil trinmodellen ikke afspejle retshjælpsinstitutionernes virkelighed til skade for de svageste grupper.

Ydelser efter trinmodellen bør være lovpligtige i lighed med advokatretshjælpsydelserne.

Såfremt man ønsker, at retshjælpsinstitutionerne skal opretholde den telefoniske rådgivning må der tages hensyn til dette i tilskudsordningen.

Retshjælpsinstitutionerne er ret forskellige i såvel fordelingen af sagsområder som rådsøgendes baggrund. Der er stor forskel på hvor mange ressourcer en gennemsnitlig sag om socialretlige problemstillinger og en typisk sag om kontraktsret kræver. Samtidig er der sager, hvor rådsøgende er udlænding med dertil hørende øget tidsforbrug til tolkning og forklaring. En rådsøgende der er studerende er ofte mindst lige så dårligt økonomisk stillet, men er ofte meget lettere hjælpe. Retshjælpsinstitutionernes geografiske placering har stor indflydelse på det gennemsnitlige ressourceforbrug pr. sag.

Retshjælpsinstitutionerne skal opfordre til, at man i forsøget på forenkling ikke der ved fortaber muligheden for at tage individuelle hensyn i f.eks. basistilskuddet.

Kapitalisering af den frivillige indsats

Retsplejerådet nævner - fuldt berettiget - at den helt eller delvist frivillige indsats har betydning for retshjælpsinstitutionernes omkostningsniveau. Retsplejerådet finder derfor, at ydelserne til retshjælpsinstitutionerne for trin 2 og 3 ikke bør afregnes med samme takst som den foreslåede afregning for advokatydelse.

Retshjælpsinstitutionerne finder ikke denne konsekvens fuldt berettiget, idet det frivillige arbejde - som ovenfor nævnt - først og fremmest gives til støtte for de svage grupper, dvs. at det frivillige arbejde reducerer omkostningerne væsentligt i de ofte meget langvarige sager, der vedrører de svage grupper. Dette arbejde skal som nævnt honoreres over basistilskuddet.

Det er derfor vor opfattelse at ydelserne for retshjælp efter trin 2 og 3 bør afregnes med samme takst som advokathjælpsydelserne.

Opsummering:

Retshjælpsinstitutionernes primære opgave er at betjene de svage grupper, hvorfor en ydelse som hovedsageligt baserer sig på, at man kun kan få en afregning pr. sag efterlader disse grupper uden reel mulighed for at opnå adgang til en retslig bedømmelse af deres sag.

Den fremtidige udvikling af retshjælpsinstitutionerne

Retsplejerådet konstaterer, at de private retshjælpsinstitutioners beliggenhed er uregelmæssigt fordelt over landet, idet de navnlig, men ikke udelukkende, er beliggende i byer hvor der uddannes jurister eller socialrådgivere. Da hjælp i retshjælpsinstitutionerne som udgangspunkt kræver personligt fremmøde har kun en del af befolkningen adgang til retshjælp ved en privat retshjælpsinstitution.

Retsplejerådet finder det allerede i lyset af institutionernes lokalisering i forbindelse med uddannelsesinstitutioner med juridisk uddannelse ikke realistisk at forestille sig, at retshjælpsinstitutionerne skulle kunne gøres landsdækkende.

Efter vores opfattelse er dette udgangspunkt alt for defensivt.

Udgangspunktet og bestræbelserne må derfor være modsat, at skabe en mulighed for at der i alle områder af landet er et tilbud og retshjælp ved en privat retshjælpsinstitution.

Vi anser det bestemt ikke for en umulighed, at denne bestræbelse vil kunne realiseres hen ad vejen. Hertil kræves imidlertid at det signaleres, at det ville være ønskeligt og muligt med en udbygning og spredning af retshjælpsinstitutioner. Hidtil har de økonomiske og praktiske forhold omkring opstart af en privat retshjælpsinstitution været et lukket land.

For så vidt angår offentlig støtte er det væsentligt, at økonomi til opstart af nye institutioner ikke går fra økonomien til de hidtidige institutioner, hvilket ville lægge gift for et samarbejde mellem gamle og nye institutioner. Et samarbejde, der eventuelt kunne formaliseres og udbygges, således at medarbejdere i de gamle institutioner kunne honoreres som konsulenter for at medvirke til opstart af nye institutioner.

Bemandingsmæssigt mener vi, at der er baggrund for en mere ekspansiv udvikling. Det oplyses enstemmigt fra rådgiverne i de nuværende institutioner, at arbejdet i en retshjælpsinstitution er så givende fagligt og dannelsesmæssigt at det er vores opfattelse, at der i alle egne af landet er jurister og mulighed for at tiltrække jurastuderende, der vil kunne engageres i drift af en privat retshjælpsinstitution.

Omkostningerne ved en udbygning af de private retshjælpsinstitutioner må antages at være relativt beskedne og må påregnes i et vist omfang at medføre en reduktion i omkostningerne til advokatretshjælp.

Alt i alt er det således vores opfattelse, at der i stedet for Retsplejerådets indstilling om kun at bevare status quo skal skaffes baggrund for og tilkendegives en offensiv strategi, hvis mål skal være at udbrede de private retshjælpsinstitutioner, derunder udbrede dem til en rimelig dækningsgrad i hele landet.

Udover at det vil være et kvalitativt velegnet retshjælpstilbud til en stor gruppe rådsøgende, der herved i realiteten får access to justice, vil det bidrage til en kvalitativ forbedring af unge jurastuderendes uddannelse og almene dannelse.

LO Danmark

Att.: Jørgen Rønnov Bruun

Skive, den 22. april 2004

Vedr. Høringssvar.

Hermed fremsendes bemærkninger til betænkning nr. 1436 kapitel 9 vedrørende fri proces og retshjælpsforsikring.

Indledende bemærkninger.

Retshjælpen opfatter "access to justice" som en fundamental ret, der i videst mulig udstrækning bør sikres.

Som udgangspunkt finder retshjælpen, at den nuværende ordning vedrørende fri proces fungerer godt, men utvivlsomt med behov for enkelte forbedringer.

Forholdet til udenlandsk ret.

Det er retshjælpens opfattelse, at der i betænkningen i for lille udstrækning er taget hensyn til behovet for ensartede regler vedrørende grænseoverskridende tvister.

I Justitsministeriets sagsnr. 2000-748/21-0023 var der nedsat et panel med henblik på at sikre "access to justice" i grænseoverskridende sager.

Væsentlige ændringer i fri proces og retshjælpsforsikringsystemet bør foretages med skelig hensyntagen til at lette en samordning af EU-staternes regler herom.

Som bilag til denne skrivelse vedlægges høringssvar, der blev afgivet på dette tidspunkt.

Det er retshjælpens opfattelse, at fri proces instituttet skal være helt uafhængigt af retshjælpsforsikringsordningen.